

รวมมิตรสำหรับคนไทย

สำหรับคนไทยในเดชาษฐ์ 3

ผู้รวบรวม อติพร สุวรรณ
ศูนย์บริการสารสนเทศทางเทคโนโลยี
สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

รวมมิตรสารสนเทศ

สารสนเทศวิเคราะห์ 3

ผู้รวบรวม : อติพร สุวรรณ

ด้วยอภินันทนาการจาก

ศูนย์บริการสารสนเทศทางเทคโนโลยี

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

ศูนย์บริการสารสนเทศทางเทคโนโลยี
สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

ISBN : 974-229-711-8

รวมมิตรสารสนเทศ

ชุด สารสนเทศวิเคราะห์ 3

ผู้รวบรวม : อติพร สุวรรณ

พิมพ์ครั้งที่ 1 ธันวาคม 2547

จำนวนพิมพ์ 2,000 เล่ม

ISBN 974-229-711-8

ราคา 100 บาท

พิมพ์ที่ บริษัทจิรวัดณ์ เอ็กเพรส จำกัด

020

ร155

2547

ศูนย์บริการสารสนเทศทางเทคโนโลยี

รวมมิตรสารสนเทศ / ศูนย์บริการสารสนเทศทางเทคโนโลยี

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. ปทุมธานี : สวทช., 2547
164 หน้า

ISBN 974-229-711-8

1. สารสนเทศศาสตร์--รวมเรื่อง 2. บรรณารักษศาสตร์--รวมเรื่อง
I. ชื่อเรื่อง

ออกแบบสร้างสรรค์

จิรัชย์ เขียวขุ่ม

จัดพิมพ์โดย

ศูนย์บริการสารสนเทศทางเทคโนโลยี

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

111 อุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทย ถนนพหลโยธิน ตำบลคลองหนึ่ง
อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 12120

โทร : 0-2564-7000 ต่อ 1239

โทรสาร : 0-2564-7060

<http://www.tiac.or.th>

แรกเริ่มเดิมทีตั้งใจไว้ว่าหนังสือเล่มนี้จะเสนอภาพรวมบันทึกประสบการณ์จากการเดินทางเข้าร่วมประชุม สัมมนา ทัศนศึกษาและดูงานต่างประเทศของเจ้าหน้าที่ศูนย์บริการสารสนเทศทางเทคโนโลยี (TIAC) แต่ภายหลังจากร่างโครงการจัดทำหนังสือ ไอเดียของเราเริ่มขยายใหญ่ขึ้นจากเดิมที่เป็นเรื่องราวของเจ้าหน้าที่ TIAC เท่านั้น เราเริ่มเชิญชวนนักเขียนต่างฝ่ายต่างสถาบันเข้าร่วมเป็นสมัครพรรคพวกถ่ายทอดประสบการณ์ ได้แก่ คุณยุพิน จันทรเจริญสิน บรรณารักษ์ชำนาญการ 8 สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คุณฤทัย จงสฤษดิ์ นักวิชาการจากฝ่ายสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา และคุณพนารัตน์ เขียววิทย์ จากสำนักเครือข่าย-คอมพิวเตอร์วิสาหกิจ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ มาบอกเล่าประสบการณ์ร่วมกับเจ้าหน้าที่ TIAC นี่คือการมาของเรื่องราวทั้ง 11 บท

เริ่มต้นบทแรกโดย อ.ประดิษฐา ศิริพันธ์ เล่าเรื่องราวจากประชุมสุดยอดผู้นำเมทาตาทา ขอบอกว่าผู้อ่านที่เคยติดตามผลงานวิชาการจะต้องชอบเพราะบทความนี้เป็นอีกแง่มุมหนึ่งของเมทาตาทาที่ท่านเคยสัมผัส ผู้อ่านจะได้เพลิดเพลินกับความเป็นมาของเมทาตาทา ตั้งแต่ยุคบุกเบิกเรียนรู้โดยข้ามน้ำข้ามทะเลไปแคนเบอร์รา สู่อสังขัตตธรรม เผยโฉมใหม่อีกทีที่โตเกียว มาต่อที่ฟลอเรนซ์ และการเติบโตในเมืองไทย เป็นอย่างไรต้องติดตาม นอกจากความรู้และการจัดการด้านเมทาตาทาแล้ว ยังได้เล่าเกร็ดเล็กเกร็ดน้อย และผู้คนที่ได้พบเห็นระหว่างการเดินทางที่ถือว่าคุ้มสุดคุ้มที่ได้อ่านบทเดียวเหมือนได้เที่ยว 4 ประเทศ

บทที่ 2 เปิดโลกสองหล้า พาชม : สิงคโปร์ มาเลเซีย ถึงอเมริกา โดยคุณยุพิน จันทรเจริญสิน นักเขียนรับเชิญจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คงไม่ต้องเกริ่นอะไรมาก เพราะเพียงชื่อยี่ห้อผู้เขียนผู้อ่านคงนึกภาพถึงความมันส์ (แบบสะใจ) กับคารมคมคายและลีลาการเขียนที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ยกาที่จะเลียนแบบ คุณยุพินนำเสนอในฐานะหัวหน้าทีมนำนกรจะออกแต่กรัง

63 ชีวิต เดินทางเยี่ยมชมดูงานและเข้าร่วมประชุม CONSAL ครั้งที่ 11 เท่านั้น ยังไม่สะใจ ได้แถมท้ายมาให้อีก 1 เรื่อง จากบ้านใกล้เรือนเคียงของไทยเรา เเหิรฟ้าไปเยี่ยมชมห้องสมุดประชาชนในมหานครนิวยอร์ก เรื่องราวจะนำติดตามอย่างไรต้องรีบพลิกไปอ่านบทที่ 2

บทที่ 3 คุณรังสิมา เพ็ชรเม็ดใหญ่ ผู้เชี่ยวชาญการสืบค้นข้อมูลของ TIAC ถ่ายทอดเรื่องราวการประชุม Online Information Conference ที่ลอนดอน มาจนถึงการประชุม IFLA ที่กรุงเบอร์ลิน เป็นกำไรของคุณผู้อ่านเช่นเคยที่ได้ของแถม อ่านหนึ่งบทเหมือนได้เข้าร่วมประชุม 2 งาน แต่ละเรื่องนอกจากมีเนื้อหาจากการประชุมแล้ว ยังมีเรื่องราวของกิจกรรมต่างๆ เช่น การเยี่ยมชมห้องสมุด นิทรรศการ และสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ

บทที่ 4 ตราตรึงซึ่งใจเมื่อไป CONSAL ครั้งที่ 11 โดยคุณอดิพร สุวรรณ นกกระจอก 1 ใน 63 ที่เป็นลูกทีมของคุณยุพิน จันทร์เจริญสิน บอกเล่าความประทับใจประทับใจจากการเข้าร่วมเดินทางในครั้งนั้น ตราตรึงซึ่งใจแม้กระทั่งวันเวลาล่วงเลยมาหลายปียังถ่ายทอดเรื่องราวออกมาได้ ความทรงจำที่ดีและมีมิตรภาพเกิดขึ้นในกลุ่มเพื่อนบรรณารักษ์มากมาย เนื้อหาบอกเล่าเกี่ยวกับการเข้าร่วมประชุม CONSAL กิจกรรมต่างๆ ที่ทางเจ้าภาพได้จัด การเยี่ยมชมดูงาน นานาสาระจากสิ่งที่ได้พบเห็นระหว่างการเดินทางและแถมท้ายด้วยเว็บไซต์ที่น่าสนใจ

บทที่ 5 เกี่ยวกับห้องสมุดเพื่อนบ้านของไทย โดยคุณเพ็ญศิริ วายุกัทร์ และคุณสุทธิดวรรณ แก้วศรี สองสาวผู้ร่วมเดินทางไปเยี่ยมชมดูงาน แต่ไม่ได้เข้าร่วมประชุม CONSAL ครั้งที่ 11 ด้วย นำพาเกี่ยวกับห้องสมุดบ้านใกล้เรือนเคียงกับไทยเรา ตั้งแต่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยไปจนถึงห้องสมุดในห้างสรรพสินค้ารวมทั้งสำนักพิมพ์ชื่อดังแห่งเมืองลอดช่องด้วย

บทที่ 6 เรื่องเล่าจาก CONSAL ครั้งที่ 12 โดย คุณพรพรรณ บุญยະทิม เล่าถึงการประชุม CONSAL ครั้งที่ 12 ณ กรุงบันดาร์ เสรี เบกาวัน ประเทศบรูไน ผู้เขียนเล่าถึงภาพรวมของการจัดประชุมที่มีหัวข้อน่าสนใจมากมาย ข้อคิดเห็นในเรื่องสังคมสารสนเทศ การพัฒนานิวชาชีพ การเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล รวมทั้งให้ข้อมูลเกี่ยวกับประเทศบรูไน

บทที่ 7 สัมมนา Digital Library ที่สิงคโปร์ โดยคุณประสิทธิ์ ไชยานนท์ และ คุณจันทร์ศิริ อาทรร หนังสือเล่มนี้เกือบจะกลายเป็นบันทึกการเดินทางของผู้หญิง 11 คน ไปเสียแล้ว โชคดีที่มีชายหนุ่ม 2 คน (หนึ่งหนุ่มเล็กและอีกหนึ่งหนุ่มใหญ่) มาช่วยสร้างสีสัน โดยบอกเล่าเรื่องราวจากการเข้าร่วมสัมมนาวิชาการ International Conference on Asian Digital Libraries 2002 รวมทั้งเยี่ยมชมห้องสมุดที่ประเทศสิงคโปร์

บทที่ 8 มาเยี่ยมมาเยือนมะนิลา โดยคุณจิรพร พิริยะพงษ์พันธ์ ขอบอกว่า "โลกกลม" ยังใช้ได้กับเรื่องราวในบทนี้ จะกลมอย่างไรคงต้องเริ่มจากคุณจิรพรได้เข้าร่วมสัมมนาร่วมกับคุณพนารัตน์ ซึ่งสังกัดคนละฝ่ายและเป็นผู้เขียนบทที่ 9 โดยเดินทางไปยังประเทศฟิลิปปินส์ ซึ่งเป็นภูมิลำเนาของสาวน้อยไอริสบุคคลที่กล่าวถึงในบทที่ 11 ซึ่งได้ช่วยทำหน้าที่เป็นไกด์นำชมสถานที่ท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี บทนี้ผู้เขียนถ่ายทอดประสบการณ์และข้อคิดเห็นจากการสัมมนาในหัวข้อ "International Conference on Spanning the Digital Divide: Development of Digital Libraries" และแถมท้ายด้วยการเยือนสถานที่ที่น่าสนใจ ที่เจ้าบ้านพานำชม

บทที่ 9 হাসর হরষা পাহেলি়য়ূরূপ โดยคุณพนารัตน์ เชี่ยววิทย์ จากสำนักเครือข่ายวิสาหกิจคอมพิวเตอร์ สวทช. เรอน่ารักมาก เพราะในวันที่ได้โทรศัพท์ติดต่อให้ถ่ายทอดเรื่องราวจากการเดินทางดูงานที่ยุโรป คุณน้องเธอก็ไม่มีอาการอึดอัดแต่อย่างใด แถมส่งต้นฉบับอย่างรวดเร็ว ถึงแม้ว่าเนื้อหาจะน้อยไปนิด แต่คุณผู้อ่านคงได้ชมภาพสวยๆ จากยุโรป อันได้แก่ อิตาลี ออสเตรีย สวิตเซอร์แลนด์ และฝรั่งเศส เป็นของกำนัลที่จะทำให้ชุ่มฉ่ำหัวใจขึ้นมาได้บ้าง

บทที่ 10 แล้วคุณจะรักบังกาลอร์ โดยคุณฤทัย จงสฤษดิ์ ผู้หญิงตัวเล็กๆ แต่รับผิดชอบงานใหญ่อย่างโครงการพัฒนาอัจฉริยภาพทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสำหรับเด็กและเยาวชน บอกเล่าประสบการณ์จากการนำเยาวชนซึ่งเป็นตัวแทนประเทศไทย เดินทางสู่บังกาลอร์ เพื่อศึกษาดูงานด้านเทคโนโลยีชีวภาพและงาน Bangalor Bio 2004 ซึ่งการเดินทางของคุณฤทัย

ถือเป็นการเดินทางที่ล้ำสุดกว่าเรื่องราวในบทอื่นๆ ด้วยความที่เราสนิทสนมกันเป็นการส่วนตัว จึงได้บังเอิญเห็นบทความนี้ที่โต๊ะทำงานของเธอและถือโอกาสชักชวนมารวมเล่มใน “รวมมิตรสารสนเทศ” ฉบับนี้

บทที่ 11 โอรัก โอริส : มิตรภาพและความสุข เพียงแค่เอ่ยชื่อเรื่องคุณผู้อ่านอย่าเพิ่งจินตนาการว่าเป็นหนังรักเรื่องใหม่ ที่อำนาจการสร้างโดย TIAC เขียวระชะ แต่หากได้อ่านเนื้อหาในบทนี้แล้ว คงต้องเห็นด้วยกับชื่อเรื่องเป็นแน่ บทนี้ยังมีความพิเศษที่ต่างไปจากบทอื่นๆ คือไม่ใช่เรื่องราวจากการดูงานในต่างประเทศ แต่เป็นการที่เราได้ต้อนรับอาคันตุกะจากแดนไกล มาร่วมทุกข์ร่วมสุขกับการฝึกงานที่เมืองไทย ได้แก่ที่ TIAC และสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ การเยี่ยมชมดูงานห้องสมุดในเมืองไทยกว่า 10 แห่ง การท่องเที่ยว ซึ้อปิ้ง รวมทั้งมิตรภาพที่เกิดขึ้น คุณพัชรี เจริญเดช ถ่ายทอดเรื่องราวได้อย่างน่าติดตาม จนคุณผู้อ่านจะต้องคล้อยตามมิตรภาพ และสายสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น

สุดท้ายนี้ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือ “รวมมิตรสารสนเทศ” เล่มนี้คงจะมีสาระและเป็นประโยชน์ต่อท่านผู้อ่าน อย่างน้อยผู้ที่ไม่มีโอกาสได้เยี่ยมชมดูงาน หรือประชุมในต่างแดน คงจะได้มีโอกาสรับรู้รับฟังประสบการณ์จริงจากนักเขียนทั้งหลาย และหากมีเสียงตอบรับจากผู้อ่านก็จะถือเป็นการกำลังใจในการผลิตผลงานต่อไป รวมมิตรสารสนเทศ เล่ม 2 คุณผู้อ่านสามารถส่งข้อคิดเห็นได้ที่ atipom@smile.tiac.or.th

อติพร สุวรรณ
กันยายน 2547

	หน้า
บทที่ 1	ประชุมสุดยอดผู้นำเมทาดาทา โดย ประดิษฐา ศิริพันธ์.....9
บทที่ 2	เปิดโลกสองหล้า พาชม : สิงคโปร์ มาเลเซีย ถึงอเมริกา โดย ยุพิน จันทร์เจริญสิน.....23
บทที่ 3	จาก Online Information Conference ถึง IFLA โดย รังสิมา เพ็ชรเม็ดใหญ่.....45
บทที่ 4	ตราตรึงซึ่งใจเมื่อไป CONSAL ครั้งที่ 11 โดย อติพร สุวรรณ.....65
บทที่ 5	เที่ยวท่องห้องสมุดเพื่อนบ้านของไทย โดย เพ็ญศิริ วายุกัทร์ และ สุทธิวรรณ แก้วศรี.....81
บทที่ 6	เรื่องเล่าจาก CONSAL ครั้งที่ 12 โดย พรพรรณ บุญยะทิม.....89
บทที่ 7	สัมมนา Digital Library ที่สิงคโปร์ โดย ประสิทธิ์ ไชยานนท์ และ ชันด์ศิริ อาท.....99
บทที่ 8	มาเยี่ยมมาเยือนมะนิลา โดย จิรพร พิริยะพงษ์พันธ์.....109
บทที่ 9	หาสรรร หารรษา พาเพลินยุโรป: อิตาลี-ออสเตรีย- สวิสเซอร์แลนด์-ฝรั่งเศส โดย พนารัตน์ เขียววิทย์.....119
บทที่ 10	แล้วคุณจะรักบังกาลอร์ โดย ฤทัย จงสฤษดิ์.....139
บทที่ 11	"ไอรัก "ไอริส" : มิตรภาพและความสุข โดย พัชรี เจริญเดช.....149

บทที่ 1

ประชุมสุดยอดผู้นำเมกาดากา

โดย ประดิษฐา ศิริพันธ์
ผู้เชี่ยวชาญ
รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ
ศูนย์บริการสารสนเทศทางเทคโนโลยี
สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

“ดิฉันค่อนข้างสนใจตรงไหน คำตอบคือความเรียบง่ายและตามใจทุกคน
ขออย่างเดียวให้สร้างข้อมูลพร้อมตัวกำกับ 15 หน่วย
เพื่อให้ตัวกำกับเป็นสื่อโยงข้อมูลเดียวกันไว้ด้วยกัน”

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

บทที่ 1

ประชุมสุดยอดผู้นำเมกาดากา

โดย ประดิษฐา ศิริพันธ์
ผู้เชี่ยวชาญ
รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ
ศูนย์บริการสารสนเทศทางเทคโนโลยี
สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

“ดิฉันค่อนข้างสนใจตรงไหน คำตอบคือความเรียบง่ายและตามใจทุกคน
ขออย่างเดียวให้สร้างข้อมูลพร้อมตัวกำกับ 15 หน่วย
เพื่อให้ตัวกำกับเป็นสื่อโยงข้อมูลเดียวกันไว้ด้วยกัน”

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

บทที่ 1 : ประชุมสุดยอดผู้นำเมทาดาทา

“ผมว่า(ไอ้)เมทาดาทาอะไรนี่น่าสนใจนะ แล้วมันจะช่วยให้เราดึงข้อมูลจากเว็บได้ดีกว่าที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ได้จริงหรือ ผม(ละ)ซี้ก็ยกดูข้อมูลหลายๆ และมีแต่ขยะเสียส่วนใหญ่ TIAC น่าจะ สองสัปดาห์หน่อย”

“เมทาดาทา คืออะไร” คำถามนี้ถามกันมาตั้งแต่ปีมะโว้ จนวันนี้ก็ยังตอบไม่ได้ชัดเจนสักที แต่ที่แน่ๆ เราได้เสนอแถมบังคับให้เขียนทับศัพท์เมทาดาทาตามภาษาอังกฤษ โดยนำวิธีเทียบอักขระแบบราชบัณฑิตคือให้เขียนตามเกณฑ์มาตรฐานการแปลงตัวอักษรภาษาไทยเป็นอักษรโรมัน เพราะเห็นว่าวิธีการนี้ดีและทำให้การอ่านภาษาอังกฤษถูกต้อง ไม่เชื่อก็ลองอ่านคำว่า “ดิจิทัล” แบบของราชบัณฑิต แล้วอ่านคำว่า ดิจิตอล อย่างที่เห็นกันทั่วไป แบบแรกฟังดีกว่าและเป็นภาษาฝรั่งแบบมีการศึกษาเสียด้วย “เมทาดาทา” ก็เช่นกัน ยังไม่เคยได้ยินฝรั่งคนไหนอ่าน metadata ว่า เมเตดาด้า เลยสักคนเดียว

ครั้งแรกที่ได้ยินคำว่า เมทาดาทา คือเมื่อหลายปีก่อน ครั้งที่ดร.ยงยุทธ ยุทธวงศ์ เป็นผู้นำ สวทช. และ ดร.สุทธิพร ปทุมเทวาภิบาล เป็นผู้นำ TIAC ในการประชุมวิชาการประจำปี 2539 TIAC เราได้เพื่อนจากต่างแดน คือ ทอม เบเคอร์ เขาเป็นคนนำเรื่องดับลินคอร์เมทาดาทามาเล่าให้พวกเราฟังแต่น่าแปลกที่คนจุดประกายให้มีความสนใจเรื่องดับลินคอร์คือ ดร.ยงยุทธ (คนนี่นี่เอง)

ผู้จุดประกายอาจจะลืมไปแล้วว่าพูดว่าอย่างไร แต่ TIAC ก็ได้โอกาสไปเข้าประชุมดับลินคอร์เวิร์คช็อปครั้งที่ 4 ที่แคนเบอร์รา หลังจากนั้นไม่นานและที่ตามมาอีกก็คือการเข้าประชุมครั้งที่ 6 ที่วอชิงตัน ดีซี ครั้งที่ 9 ที่โตเกียว ครั้งที่ 10 ที่ฟลอเรนซ์

การประชุมดับลินคอร์ครั้งแรกๆ เป็นการเชิญเฉพาะผู้ที่คณะทำงานสนใจเท่านั้น เรียกว่าต้องมีคนวางในรู้จักและเห็นว่างานที่รับผิดชอบอยู่ “เข้าทาง” ของโครงการริเริ่มดับลินคอร์ TIAC ของเรามีงานสร้างฐานข้อมูลและบริการ

ในเว็บดูอาจไม่น่าสนใจสำหรับคนไทยเพราะใครๆ ก็สร้างฐานข้อมูลกันทั้งนั้น แต่ฝรั่งเศสใจที่ข้อมูลของเราแปลก โดยเฉพาะฐานข้อมูลภาษาไทยที่ใช้พยัญชนะต่างจากชาวบ้าน ทำอย่างไรจึงจะสร้างฐานข้อมูลครั้งเดียวให้ค้นจากฐานข้อมูลหลายภาษา และค้นได้ตรงเรื่องและไม่เสียเวลากลับกรอง(ขยะ) แต่ที่เราสนใจกว่า คือส่วนที่เพื่อนฝรั่งบอกว่า ดับลินคอร์ตั้งใจให้เจ้าของเรื่องเป็นคนสร้างเมทาดาตาด้วยตัวเองคือใครเขียนเรื่องอะไรก็จงรับผิดชอบ ทำรายการโครงสร้างฐานข้อมูลมาให้เสร็จสรรพ อย่างนี้บรรณารักษ์ชอบมาก ไม่ใช่ที่เราชี้แจง แต่นี้เป็นวิธีที่ช่วยให้ทำรายการได้ดีที่สุด เจ้าของเรื่องอยากสื่ออะไรถึงคนอ่าน ก็ให้หัวเรื่องเอง สร้างสรรคงานร่วมกับใครก็ระบุเอง เก็บข้อมูลไว้ที่ URI โหนกก็แจ้งได้เอง ปรากฏว่าประชุมดับลินคอร์ก็ครั้งที่หนาก็ไม่สามารถโน้มน้าวให้เจ้าของเรื่องทำเมทาดาตาเอง

ดับลินคอร์น่าสนใจตรงไหน คำตอบคือความเรียบง่ายและตามใจทุกคน ขออย่างเดียวให้สร้างข้อมูลพร้อมตัวกำกับ 15 หน่วย เพื่อให้ตัวกำกับเป็นสื่อโยงข้อมูลเดียวกันไว้ด้วยกัน โดยตัวกำกับที่เวลานี้คือศัพท์ควบคุม คำที่ใช้เรียกได้หลายอย่างแต่ความหมายเหมือนกัน เช่น Title เมื่อใดก็ตามที่เรามาหมายถึงชื่อเรื่อง หรือชื่อผลงาน ไม่ว่าจะผลงานจะเป็นหนังสือ ภาพยนตร์ หรือภาพเขียน ก็จงใช้ตัวกำกับในโครงสร้างฐานข้อมูลเป็นภาษาอังกฤษว่า DC : TITLE มีการขอร้องแกมบังคับว่าน่าจะต้องมีตัวกำกับประมาณ 15 หน่วย แต่จะมากกว่าหรือน้อยกว่าก็ได้ แล้วแต่รายละเอียดของข้อมูลที่ต้องจัดการให้ค้นได้ตั้งใจหมาย

ดังนั้น เราในฐานะคนทำข้อมูลที่ไม่ชอบรายละเอียดจึงชอบใจดับลินคอร์เป็นอันมาก เพราะไม่สามารถกลับไปเรียนมาร์คได้ (เนื่องจากแก่เกิน) แต่เพื่อนฝรั่งบอกว่าอย่าหลงผิด เพราะเรื่องข้อมูลนั้น "ยากและมาก" และเถียงกันนานกว่าจะตกลงกันได้ ที่ประชุมดับลินคอร์ ทุกคนพูดและเสนอข้อคิดจากประสบการณ์กันทั้งนั้น เราเองตอนแรกก็ค่อนข้างไข้เพราะยังไม่เคยชินกับการเสนอแนวปฏิบัติที่จะให้ใช้กันทั่วโลก คนไทยเคยแต่เรียนจากฝรั่ง แล้วจึงแปลและดัดแปลงให้ใช้ได้กับสภาพของบ้านเรา แต่สำหรับดับลินคอร์ เรารู้สึกดีมากที่สุดที่คนไทยได้มีส่วนสร้างและกำหนดแนวปฏิบัติที่เหมาะสมกับความเป็นไทยตั้งแต่แรก ยกตัวอย่างเช่น การกำหนดคำแปลภาษาไทย

สำหรับหน่วยข้อมูลย่อยจากภาษาอังกฤษที่ทุกคนยอมรับให้ใช้เป็นฐานประเทศไทยเป็นประเทศแรกในเอเชียที่ประกาศหน่วยข้อมูลย่อยเป็นภาษาของตนเองพร้อมกับประเทศอื่นๆ น่าภูมิใจที่เรามีภาษาไทยเป็นของเราเอง (เพื่อนบ้านที่ใช้ภาษาฝรั่งเศสที่ว่าเก่งๆ ก็ทำไม่ได้อย่างเรา เพราะเขาไม่มีภาษาจะแปล)

ไปแคนเบอร์ราเป็นครั้งแรกเพื่อประชุมดับลินคอร์ แต่ไม่ใช่ครั้งแรกที่ไปออสเตรเลีย ความประทับใจประเทศนี้คือภูมิประเทศน่าสนใจและแปลกใหม่ จำได้ว่าครั้งแรกที่ไปเป็นเวลากลางวัน เรือบินแล่นผ่านภูเขาและทะเลทราย รวมทั้งป่าทึบ มองจากเรือบินเหมือนดูหนังเกี่ยวกับนอกโลก ได้บรรยายภาคที่ต่างจากเวลาไปอเมริกา คงเป็นความคุ้นเคยจากการดูภาพถ่ายจากแผนที่ ภูเขาและทะเล หรือแม่น้ำในทวีปอเมริกา ที่เห็นบ่อยจนไม่รู้สึกแปลกเวลาเห็นของจริง แม้ว่าบางคนจะตื่นตื่นเพียงใดที่ได้เห็นธรรมชาติแปลกตา แต่ก็มีหลายคนที่สามารถหลับได้ตลอดโดยไม่โยยดีที่จะชะงักหน้าตาต่างเรือบินเพื่อดูของแปลก แคนเบอร์ราเป็นเมืองหลวงของออสเตรเลีย เราเลือกเดินทางจากเมืองไทยไปที่ซิดนีย์แล้วต่อเรือบินเล็กไปแคนเบอร์รา ใช้เวลาประมาณชั่วโมงเดียว แต่วันที่ไปอากาศไม่ค่อยดี ผู้โดยสารซึ่งมีประมาณ 6-7 คน (เต็มลำ!) จึงมีอาการแปลกๆ เวลาเครื่องกระโดด ผู้โดยสารฝรั่งตัวใหญ่หัวสั้นคลอนแกมกระแทกเพดานเรือบินตามๆ กัน ต่อมาจึงได้ข้อมูลว่านั่งรถเมล์ดีกว่า ได้ดูวิวด้วย

คณะของ TIAC ประกอบด้วย ดร.สุทธิพร ดร.ทอม เบเคอร์ และประดิษฐา ดับลินคอร์ที่แคนเบอร์ราจัดที่หอสมุดแห่งชาติ โดยความร่วมมือของมหาวิทยาลัยแห่งชาติออสเตรเลีย มีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ 50 คน จากอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน อิตาลี ฟินแลนด์ แทบทุกประเทศ จากสแกนดิเนเวีย จากเอเชียมีญี่ปุ่นและไทย การจัดประชุมไม่ค่อยมีพิธีการมากเหมือนที่เมืองไทย ไม่นั่งคอฟฟีเบรก และการเลี้ยงรับรองเราจึงกินแซนวิชกันบ่อย สิ่งที่เน้นคือประเด็นที่น่าเสนอและข้อยุติที่ต้องการเพื่อให้แต่ละคนนำไปปฏิบัติเพื่อที่จะมาพบกันอีกในปีต่อไป แต่ละวันประชุมกันนานมากจนกระทั่งหลายคนบอกว่ายังไม่ได้ไปแคนเบอร์ราเลย ไปแต่ดับลิน (ที่มาของชื่อดับลิน คือเมืองดับลิน ไอร์แลนด์)

ได้อะไรบ้างจากการประชุม แนนอนได้รับความรู้และมีการบ้านที่ไทย ต้องร่วมคณะทำงานผลักดันให้ดับลินคอร์เป็นมาตรฐาน ISO เพื่อเตรียมรับการจัดการข้อมูลดิจิทัลที่เพิ่มขึ้นมหาศาลในเว็ลด์ไวด์เว็บในอนาคต นอกจากนี้มีภารกิจที่ต้องชักชวนนักสารสนเทศไทยให้ติดตามความเคลื่อนไหวของคณะทำงานดับลินคอร์ รวมทั้งเผยแพร่แลกเปลี่ยนประสบการณ์การประยุกต์ดับลินคอร์ในประเทศไทยให้ต่างประเทศทราบด้วย ต้องยอมรับว่าประเทศไทยเกือบไม่มีการเคลื่อนไหวใดๆ เพราะมีไม่กี่คนที่เข้าใจความหมายและความสำคัญของเมทาดาตา

ตามธรรมเนียมของการไปต่างประเทศ ถ้าพอมีเวลาเราจะหาโอกาสเที่ยวชมและศึกษาชีวิตความเป็นอยู่ของเมืองที่ไป โชคดีที่มีเพื่อนอยู่ที่แคนเบอร์รา คือเบญจมาศ สองเกลอจึงนัดพากันไปชมเมืองตามเส้นทางรถเมลล์สายรอบเมือง ได้ไปรัฐสภา พิพิธภัณฑสถานทหารนิรนาม และที่สวนพฤกษศาสตร์ เราเตรียมข้าวเหนียวไก่ย่างไปเป็นเสบียงอาหารกลางวัน ริมลำธาร ประหยัดอร่อย และได้บรรยากาศดีด้วยขากลับเรานั่งรถเมลล์ผ่านโรงหนังกำลังฉาย Evita ฉบับมาดอนน่า ไม่ได้ดูเพราะต้องรีบกลับบ้าน เตรียมเก็บกระเป๋ากลับบ้านเมืองไทยวันรุ่งขึ้น แต่คนเราบทจะต้องได้ดูก็จำต้องมีเหตุให้ดู (Evita) จนได้ เพราะอะไร ก็วันที่คิดว่าจะต้องกลับบ้านเมืองไทย คุณเพื่อนเขย (ดร.สัณฐัย) กรุณาขับรถไปส่งแต่เช้า ช่วยยกกระเป๋าไปที่เช็คอิน เจ้าหน้าที่ตรวจจตัวแล้วบอกว่า " You are one day earlier! Please come again tomorrow " ได้ยินดังนั้นแทนที่จะรู้สึกหน้าแตก สองเกลอมองหน้ากันแล้วพยักหน้า "ไปดู Evita ดีกว่า ไชโย"

ประชุมดับลินคอร์ครั้งที่ 6 ที่วอชิงตัน ดีซี เหตุการณ์ผ่านไปเกือบสองปี เรื่องของดับลินคอร์ก็ยังอยู่ในอาการคลุมเคลือ มีการจัดบรรยายหลายครั้งในกรุงเทพและต่างจังหวัด เชิญผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศและคนไทยกันเองมาพูดบ่อยมาก แต่คำถาม(คำถาม)ก็ยังมีอยู่ตลอดเวลา พวกเราทางเมืองไทยยังคงติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด โดย TIAC สร้างฐานข้อมูลจากดับลินคอร์เมทาดาตาเป็นกรณีศึกษาเพื่อให้ผู้สนใจนึกภาพออกว่าเมื่อใช้เมทาดาตาจัดการข้อมูลจากเว็บไซต์แล้ว การสืบค้นข้อมูลสามารถทำได้เข้าเรื่องกว่าข้อมูลที่ไม่มีเมทาดาตาเป็นตัวกำกับ

และแล้ว สหรัฐอเมริกาโดย Library of Congress ก็ถึงคราวต้องเป็นเจ้าภาพการประชุมดับลินคอร์ครั้งที่ 6 เราเรียกกันว่า DC-6 ช่วงที่จัดประชุมเป็นเวลาใกล้เทศกาล Halloween และก่อนประชุมดับลินคอร์ มีการประชุม ASIST – American Society of Information Science and Technology ที่พิทส์เบิร์ก เป็นเรื่องเกี่ยวกับ Thesaurus จำได้ว่ามีการเตรียมฉลอง American Chemical Society **ครบร้อยปีรวมทั้งฐานข้อมูล Chemical Abstracts** คราวนี้จึงได้ไปประชุม 2 เรื่อง และได้ไปเยี่ยมญาติที่พิทส์เบิร์ก และได้เยี่ยมชุมชนเมทที่บอสตัน เพราะเส้นทางและเวลาเชื่อมกันพอดีที่พิทส์เบิร์กได้พบญาติซึ่งสมัยเรียนที่อเมริกา พอปิดเทอมก็จะไปกินนอนเล่นอยู่ด้วย คราวนี้พบกันแค่ 2-3 ชั่วโมงเพราะต้องอยู่ในห้องประชุมเป็นส่วนใหญ่ เรื่องที่ประชุมค่อนข้างยากเพราะเป็นเรื่องการสร้างและวิจัยด้านภาษาสำหรับโปรแกรมอรรถาภิธาน (Thesaurus) ประทับใจแทนคนเอเชีย มีนักวิจัยญี่ปุ่นเสนอผลงานวิจัยร่วมกับฝรั่ง แม้ว่าจะตอบคำถามไม่ค่อยเก่งแต่ก็พยายามแสดงตัวและมีส่วนร่วมในการประชุม เราเองเสียอีกที่ได้แต่งตั้ง มีข้อแก้ตัวว่าต้องเตรียมตัวไปประชุมดับลินคอร์ที่ ดีซี ความจริงเป็นเพราะห่างเหินอรรถาภิธานมานาน แต่แล้วจะเล่าที่หลังว่าอรรถาภิธานหวนคืนซีพกลับมาเป็นตัวเอกในโลกไซเบอร์ได้อย่างไร

ไปแวะบอสตันก่อนไปดีซี บาร์บารา รุมเมทพาลูกสาวมารับที่สนามบิน ไม่พบกันนานกว่าสิบปี เพื่อนมีลูก 3 คน คำถามแรกที่ถามไบรอนา(ลูกสาว) “หนูอยากกินอะไรไหม? ป้าจะซื้อให้” เด็กตอบทันทีว่า “ป้าต้องไม่เคยกิน Auntie Anne’s แน่เลย เต๋ยวันนี้เขาทำเพิร์ทเซลแบบไม่แข็งกันแล้วนะ” ว่าแล้วก็จูงป้าไปซื้อ Cinnamon sugar และ Sour cream pretzel หลังจากนั้น ป้าก็ติดใจ ใครไปอเมริกาต้องขอให้ซื้อ Auntie Anne’s มาฝาก เต๋ยวันนี้ขายทั่วไปในบ้านเรา เลยไม่ค่อยอยากกิน (เป็นจั้นไป) อย่างที่เล่าว่าช่วงที่ไปบอสตันเป็นตอน Halloween จึงมีหน้าที่เป็นผู้ปกครองเด็กไปจัดกิจกรรมผู้ปกครองที่โรงเรียน วัน Halloween นี้ครูได้หยุด ให้พ่อแม่รับหน้าที่จัดกิจกรรมที่โรงเรียน เพื่อนแม่เป็นกะเหรี่ยงก็ต้องมีหน้าที่ด้วย เด็กฝรั่งจะจัดปาร์ตี้ที่บ้าน และเก็บเงินเพื่อนที่ไปงาน รายได้นำไปสมทบทุนการกุศล ส่วนที่บ้านก็เตรียมแคนดี้ใส่ถุงไว้รอแจกเด็กๆ ที่มา Trick or Treat เสร็จงาน Halloween ก็ได้

เวลาไปต่อที่ ดีซี เริ่มไม่สนุกเพราะอากาศหนาวมาก และบรรยากาศที่ดีๆ ก็มีหมดมัว กว่าจะไปถึงโรงแรมก็ตึกแล้ว พบ ดร.ทอม เบเคอร์ ในลิฟท์ (เพิ่งมาถึงเหมือนกัน) เลยโดนเรียกประชุมทันทีตามธรรมเนียมดับลินคอร์ เขาไม่ยอมให้สมองว่าง พบบรรณารักษ์จากมหาวิทยาลัยวอชิงตัน ที่ซีแอตเทิล ได้หารือเรื่องทำฐานข้อมูลวารสารเอเชียร่วมกันโดยใช้ดับลินคอร์เป็นโครงสร้าง มีเรื่องภาษาไทยที่แสดงผลยังไม่ได้เพราะตอนนั้นไทยยังไม่ใช้ Unicode

การประชุมจัดที่ Library of Congress ซึ่งต้องนั่งรถใต้ดินจากสถานีใต้ถนนโรงแรมไปโผล่ที่ข้างหอสมุดพอดิ เดินทางสะดวกแต่ตอนจะเข้าในห้องสมุดต้องผ่านการตรวจความปลอดภัยเข้มงวดมาก ทุกคนจึงประชุมกันในตึกตลอด ไม่ออกไปข้างนอกเลย มีการนำเสนอกรณีศึกษา เช่นเครือข่ายโรงเรียนในสหรัฐอเมริกาที่มีการสร้างบทเรียนในเว็บไซท์ของโรงเรียน และต้องการแลกเปลี่ยนบทเรียนกัน ได้ประยุกต์ดับลินคอร์เมทาตาทาในการรวมฐานข้อมูลบทเรียนให้เชื่อมโยงกัน ทำให้ไม่ต้องสร้างบทเรียนซ้ำกัน และสามารถดาวน์โหลดข้อมูลไปใช้ได้ บรรยากาศการประชุมยังเต็มไปด้วยการโต้เถียง และพยายามหาบทสรุป แต่ก็ยังต้องแจกงานกันไปทำเมื่อกลับไปประเทศของใครของมัน ประธาน Stu Wiebel จากสำนักวิจัย OCLC บอกว่าคงประชุมกันอีกไม่กี่ครั้ง เมื่อใดดับลินคอร์ประกาศเป็นมาตรฐาน ISO ก็คงจะไม่ต้องประชุมอีก แต่ช่วยไม่ได้เพราะดับลินคอร์กลายเป็นชุมชนใหม่สำหรับนักสารสนเทศไปแล้ว และเทคโนโลยีก็เกิดขึ้นใหม่มากมาย ดังนั้นการประชุมดับลินคอร์จึงดำเนินต่อไป

ตามธรรมเนียมเจ้าภาพมักจัดงานเลี้ยงง่าย ๆ เพื่อสังสรรค์ แต่ครั้งนั้น หอสมุดรัฐสภาร่วมกับสมิธโซเนียนจัดงานรับรองผู้เข้าประชุมที่พิพิธภัณฑ์สมิธโซเนียน โชคดีที่ได้เห็นบรรยากาศการเจริญเติบโตวิชาการพร้อมกับได้ชื่นชมสถาปัตยกรรมคลาสสิกของอเมริกา เคยไปสมิธโซเนียนแต่ตอนกลางวัน พอได้เห็นตอนกลางคืนก็สวยงามและหรูไปอีกแบบหนึ่ง รู้สึกคล้ายกับว่าได้ไปยุโรป ใครที่ไปเที่ยวพิพิธภัณฑ์ต่างๆ ในดีซี จะรู้สึกเหมือนยกยุโรปมาไว้ที่อเมริกา ไม่ว่าจะเห็นรูปภาพ ศิลปะวัตถุของยุโรปสมัยใด อเมริกาที่ช่างไปเสาะแสวงหาซื้อมาตั้งแสดงให้คนอเมริกันได้ศึกษาถึงในบ้านเมืองตัวเอง

เสร็จจากประชุมดับลินคอร์ก็บินไปเยี่ยมถิ่นเก่าที่เดนเวอร์ แล้วจึงกลับเมืองไทยพร้อมกับความรู้สึกค่อนข้างวางใจว่า ดับลินคอร์จะเกิดหรือไม่ที่เมืองไทย และทำอย่างไรจึงจะให้เกิดความเข้าใจโดยเฉพาะพวกที่ชอบสร้างฐานข้อมูล คิดเมื่อถึงมาตรฐานการใช้งานและการใช้ข้อมูลร่วมกัน ขณะนั้นคิดว่าความหวังน้อยและคิดว่าคงไม่ไปประชุมดับลินคอร์อีก อนิจจา! วงจรชีวิตของดับลินคอร์ยังไม่ถึงจุดชี้ทางลง ความหวังที่เคยวางใจกลับฉายแสงริบหรี่ขึ้นอย่างน่าประหลาด เมื่อกลุ่มความร่วมมือสารสนเทศงานวิจัย (สกว. สวรส. วช. และสวทช.) ได้จับมือกันและพยายามเป็นครั้งที่เท่าไรไม่ทราบว่าเขาจะ คราวนี้จะต้องทำให้ฐานข้อมูลของทุกคนรวมกันและสืบค้นได้ในอินเทอร์เน็ต เพราะเบื้องต้นสั่งมาว่า "ข้อมูลงานวิจัยที่รัฐบาลให้งบประมาณไป(ไม่)มาก ชวนนำลงจากห้องและให้ประชาชนขอดูได้ง่ายๆ ในภาพรวมของประเทศ" และตามธรรมเนียมอีกนั่นแหละ นักสร้างฐานข้อมูลก็จะประชุมอย่างเคร่งเครียดเพื่อหาข้อตกลงว่าจะกำหนดโครงสร้างร่วมกันอย่างไร

ดับลินคอร์เมทาดาทางจึงได้โอกาสสวมรอย เสนอตัวเป็นโครงสร้างมาตรฐาน โชคดีเป็นของประเทศไทย ที่ประชุมเห็นด้วยและตกลงกันว่า จะไปปรับโปรแกรมเก่าที่จำเป็นเพื่อให้โปรแกรมหลักสามารถทำดัชนีสืบค้นงานวิจัยได้พร้อมกัน และลิงก์ไปที่ข้อมูลของแต่ละคน โดยไม่ต้องนำส่งข้อมูลไปรวมที่เซิร์ฟเวอร์กลาง ทุกคนพอใจเพราะไม่สูญเสียความเป็นเจ้าของข้อมูลและได้เผยแพร่ผลงาน ครั้งนั้นหวังกัน (ลมๆ แล้งๆ) ว่า

ประเทศไทยจะมีฐานข้อมูลงานวิจัยระดับชาติที่สมบูรณ์แบบกันก็ครั้งนี้แหละ แต่ถึงวันนี้ (ปี 2547) เรายังรอกันต่อไปเพราะที่เคยหวังยังไม่มีที่แน่นอนว่าจะเป็นจริง แต่ไม่มีสิ่งใดที่เป็นไปไม่ได้ คงมีอัศวินม้าขาว (ที่ไม่ใช่เรา) ผ่านมาช่วยสักวัน อย่างไรก็ตาม ปรากฏการณ์ฐานข้อมูลวิจัยชินโดรมก็ได้มีโอกาสไปเสนอหน้าที่การประชุมดับลินคอร์ที่โตเกียวครั้งที่ 9 ในปี 2001

การประชุมดับลินคอร์โฉมใหม่เริ่มที่โตเกียว จัดโดย NII - National Institute of Informatics ร่วมกับ JST - Japan Science and Technology Corporation ประเทศไทยโดยผู้แทนจาก TIAC ได้รับเชิญให้เข้าประชุมพร้อมเจ้าภาพออกค่าใช้จ่ายการเดินทางให้ ที่ต้องออกเองตามธรรมเนียมคือค่าลงทะเบียน (ดับลินคอร์มีกฎว่าผู้เข้าประชุมทุกคนต้องจ่ายค่าลงทะเบียน) ที่แล้วมาการประชุมดับลินคอร์ไม่มีการเสนอผลงานวิจัย เพราะเป็นการประชุมหาแนวปฏิบัติที่ดีที่สุด เพิ่งเป็นครั้งแรกที่ญี่ปุ่นเสนอว่าอยากจัดให้แปลกไปกว่าเดิม ให้มี Tutorial และประชุมเสนอผลงานควบคู่กันไป ผู้แทนจากประเทศไทยมี 2 คน คือ ดร.วิลาศ ววงศ์ จาก AIT และผู้แทนจาก TIAC ได้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจัดงานโดยเป็นกรรมการตรวจผลงานวิจัย ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา และในการประชุมครั้งนั้น ดร.วิลาศ ได้เสนอผลงานที่ได้รับความสนใจมากแต่เป็นเรื่องเทคนิคและวิศวกรรมมากๆ ไม่สามารถเล่าได้เพราะอาจกลายเป็น "คนละเรื่องเดียวกัน" ผู้แทนจาก TIAC (ถูกขอร้องแถมบังคับให้) ขึ้นเวทีร่วมอภิปรายความคืบหน้าของการประยุกต์ดับลินคอร์กับฐานข้อมูลงานวิจัยของประเทศไทย นำเสียดายที่ผู้แทน วช. ที่ไปร่วมประชุมไม่สามารถเข้าฟังการอภิปรายได้

เกร็ดความประทับใจจากญี่ปุ่น คือความน่ารักของคุณครูในตะกวดสามารถพบ และเขาอุปเมื่อคราวที่แล้วที่ไปประชุมกับอาจารย์พิบูลศิลป์ ผู้อำนวยการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และอีกท่านหนึ่ง (จำชื่อไม่ได้) ที่เป็นรอง ผ.อ. NII ดูจะเอ็นดูคนไทยเป็นพิเศษ เราจึงได้รับการเลี้ยงข้าวกลางวันเป็นก๋วยเตี๋ยวญี่ปุ่นมือพิเศษ เจ้าของบ้านมารอบพบและชวนเดินไปกินก๋วยเตี๋ยวญี่ปุ่นที่ร้านในตลาดแบบที่ไม่เหมือนที่เคยกินในเมืองไทยถ้าไปแบบนักท่องเที่ยวคงไม่ได้สัมผัสบรรยากาศชีวิตคนญี่ปุ่นเช่นนี้

ซากลับได้เดินดูตลาดนัดหนังสือโตเกียว ซึ่งจัดเป็นเทศกาลคล้ายสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ ครั้งนี้เขาแปลงร้านทุกร้านเป็นร้านขายหนังสือใครจะชอบหนังสือมาวางขายตามทางเท้าก็ได้ ผู้คนมาเลือกซื้อหนังสือกันมากมาย ยิ่งตอนเลิกงานก็ไม่ไปไหน พวกกันเดินซื้อหนังสือ มีทั้งหนังสือภาษาญี่ปุ่นและภาษาฝรั่ง หนังสือภาพศิลปะก็มีมาก

ความประทับใจอีกเรื่องหนึ่งคือ เรื่องการไปไหนมาไหนในญี่ปุ่น เริ่มตั้งแต่การเดินทางจากสนามบิน ใครที่เคยไปญี่ปุ่นคงจำได้ว่า ทุกอย่างสะดวกตาย แม้เราอ่านพูดภาษาญี่ปุ่นไม่เป็นก็ไปที่พักได้ง่าย สนามบินที่ญี่ปุ่นอยู่นอกเมือง ไกลมากชนิดที่ใครๆ ก็บอกรายานั่งแท็กซี่เพราะแพงมาก ให้ขึ้นรถโค้ชไปลงที่ท่ารถสถานี "หมอชิโตะ" (แปลงจากสถานีหมอชิต) แล้วจึงต่อแท็กซี่ระยะสั้นๆ ไปที่พัก ครั้งที่ประชุมดับลินคอร์นี่ สถานที่ประชุมซึ่งจัดที่ NII ตั้งอยู่ใจกลางเมืองและมีที่พักอยู่ในตึกสำนักงานด้วย ดีที่สุดก็ตรงนี้แหละ เพราะในฐานะกรรมการจัดประชุมก็ขอพักที่นี่ได้ ราคาถูกและไม่ต้องเดินทาง เหตุผลที่เลือกที่นี่เพราะเคยไปพักที่โรงแรมใกล้ๆ ซึ่งรถโค้ชจากสนามบินมีบริการถึงโรงแรมด้วย พอลงจากเรือบิน ผ่านการตรวจคนเข้าเมืองและหยิบกระเป๋าครบแล้ว จมมองหาที่ขายตั๋วรถโค้ช บอกคนขายว่าไปโรงแรมชื่ออะไร ทางที่ดีจดชื่อโรงแรมแล้วยื่นให้คนขายจะได้ไม่ผิดโรงแรม เมื่อรับตั๋วแล้วก็ดูว่ารถของเราจะจอดที่เกทอะไร เวลาเท่าไร ไม่ต้องยื่นคอก่อนเวลาเพราะรถจะมาตรงเวลา ไม่คลาดเคลื่อนแม้วินาทีเดียว ถ้าไปก่อนอาจขึ้นรถผิด ซึ่งยากเพราะคนตรวจตั๋วละเอียดถี่ถ้วน จะบอกถ้าเห็นว่าเรากำลังจะขึ้นรถผิดคันระยะทางจากสนามบินฮานาเนดะถึงในเมืองประมาณ 45 นาที แต่รถจะเวียนส่งผู้โดยสารทุกโรงแรม กว่าจะถึงโรงแรมของเราอาจจะใช้เวลาอีกประมาณ 30 นาที ถ้ารถไม่ติด คนขับจะตรวจสอบตั๋วและช่วยยกกระเป๋าให้เราด้วย เจ้าหน้าที่ของโรงแรมส่วนใหญ่จะช่วยยกกระเป๋าด้วย ถ้าไม่พักที่โรงแรมนั้นจงเรียกแท็กซี่ที่จอดรถเพื่อไม่ต้องลากกระเป๋าไปที่พัก ถ้าเดินทางเบาไม่มีสัมภาระก็ใช้รถไฟใต้ดินได้ ผู้เขียนไปโตเกียว 2-3 ครั้ง จึงเดินทางโดยรถไฟใต้ดินคนเดียวและไปซื้อบั้งได้สบายมาก ครั้งหนึ่งนานมาแล้วเคยไปประชุม

ระยะยาวชนิดมีวันหยุดเสาร์อาทิตย์ระหว่างการประชุม ชื่อปทุมวันไม่เว้นวันหยุด ขากลับกระเป๋าน้ำหนักเกินต้องจ่ายเงินเพิ่มหลายดั่งค์

การประชุมดับลินคอร์ที่โตเกียวมีผลให้เจ้าภาพปีต่อไป (อิตาลี) สารภาพว่า เกรงจะจัดไม่ได้แบบญี่ปุ่นเพราะเคยแต่จัดประชุมแบบเรียบง่ายและสบายๆ แต่ทุกคนเข้าใจและไม่ได้หวังว่าครั้งต่อๆ ไปจะดีแบบที่ญี่ปุ่นจัด ชาวโยนาระ โปรดติดตามการประชุมครั้งที่ 10 ที่ฟลอเรนซ์ อิตาลี

ฟลอเรนซ์ หรือ ฟิเรนเซ ตามที่คนอิตาเลียนเรียก เป็นการประชุมที่มีผู้เข้าร่วมมากที่สุด เพราะความที่เป็นฟลอเรนซ์ เมืองศิลปะที่ใครๆ ก็อยากไป ผู้เข้าสัมมนาจากยุโรปและอเมริกาเดินทางสะดวกได้ทางรถยนต์ รถไฟ และเครื่องบิน คราวที่ไม่มี ๓๖.๖๖๖.๖๖๖ ร่วมทางไปด้วย ไปถึงก่อนวันประชุม 1 วัน ปกติเราจะไปถึงในวันประชุม ที่พักอยู่ค่อนข้างไกลจากที่ประชุมเพราะไม่อยากรีบจ่ายเงินแพงและตั้งใจจะถือโอกาสดูเมืองระหว่างเดินทางไปประชุม มีรถเมล์จากที่พักซึ่งเป็นโรงแรมเล็กๆ ไปรอบเมือง ตึกงามบ้านช่องที่ฟลอเรนซ์ สร้างตั้งแต่สมัยโบราณ แต่การตกแต่งภายในผสมผสานกับของใหม่ แม้กระทั่งศูนย์ประชุมที่จัดดับลินคอร์ก็เช่นกัน ตอนแรกเกือบหาไม่พบ เพราะดูชื่อถนนและเลขที่อยู่แล้วเห็นแค่ประตูไม้ใหญ่และเก่ามาก ตัวอาคารที่เห็นก็คล้ายป้อมพระสุเมรุแถวบางลำพู รีบกระโดดรถเมล์ลงไปก่อนจึงเห็นป้ายเล็กเขียนว่า Dublin Core Metadata Workshop Registration สถานที่เห็นมีลักษณะเป็นโบสถ์เก่า แปลงเป็นโรงแรมโดยใช้ที่พักเดิมของพระเป็นห้องพัก มีสนามกว้างอยู่ตรงกลางแต่ไม่เห็นห้องประชุมเพราะอยู่ใต้ดินซึ่งดัดแปลงเป็นศูนย์ประชุมไฮเทค ห้องประชุมกลุ่มย่อยใช้สถาปัตยกรรมแบบเดิมแต่เพิ่มอุปกรณ์เครือข่ายคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต เห็นแล้วระลึกถึงบรรยากาศดีๆ คล้ายกันเช่นนี้ ครั้งที่ TIAC จัดสัมมนาสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ร่วมกับคณะอักษรศาสตร์เมื่อหลายปีก่อน

การประชุมครั้งนี้จัดรายการเช่นเดียวกับที่ญี่ปุ่น คือเริ่มด้วย Tutorial ตอนเช้าและตามด้วยการบรรยายและอภิปรายพร้อมการเสนอมผลงาน มีผู้เข้าประชุมจากบริษัทเอกชนมากกว่าปีก่อนๆ เพราะในยุโรปเริ่มใช้ดับลินคอร์มากขึ้นและขยายไปหลายวงการ บริษัทที่มีสำนักงานอยู่ต่างประเทศต้องส่งเพิ่มข้อมูลเพื่อสื่อถึงพนักงานโดยใช้เอกสารหลายภาษา

แต่ผู้ใช้ระบบสามารถเข้าใจเนื้อหาและทำให้ใช้ข้อมูลร่วมกันได้โดยอาศัยเมทาตาทาคเป็นส่วนอธิบายความหมายของข้อมูลในหน่วยข้อมูลย่อย สำหรับเรื่องนี้ภาษาไทยได้รับการเอ่ยถึงตลอดเวลาว่า การใช้ดับลินคอร์สำหรับภาษาไทยมีความแตกต่างจากภาษาฝรั่งเศสมากและเป็นงานวิจัยที่ต้องอาศัยการใช้งานและต้องศึกษามาตรฐานด้านภาษาเฉพาะของตนเองอย่างมาก ดูเหมือนผู้บรรยายต้องการจะพูดว่า "เห็นไหม คนที่ใช้ภาษาต่างกัน ยังยอมรับว่าเมทาตาทาคคือกุญแจสำหรับไขปัญหาเพื่อให้การจัดการข้อมูลดิจิทัลได้ดี"

สิ่งที่ได้จากการประชุมครั้งนี้คือ ประสบการณ์จากการสนทนากับผู้เข้าร่วมประชุมด้วยกัน ยุโรปสนใจเอเชียมาก ครั้งนี้มีคนจีน ไทยและญี่ปุ่น รวมกันไม่มาก แต่ได้พบเด็กชาวอินเดียเป็นลูกสาวอาจารย์ที่เอไอทีเกิดและโตที่เมืองไทย น่าสนใจที่แรกเห็นรู้สึกทันทีว่าเด็กคนนี้เรียบร้อยน่ารักดี เวลาที่พูดคุยกับผู้เข้าสัมมนาอื่นๆ พอเห็นเราเข้ามาทักพร้อมไหว้และพูดภาษาไทยด้วย อดไม่ได้ต้องถามว่าทำไมดูท่าทางเหมือนเด็กไทย เจ้าตัวบอกว่าเพราะได้รับการอบรมมาทั้งแบบอินเดียและแบบไทย นอกจากนี้ได้เพื่อนจากโปรตุเกส ฝรั่งเศสอีกสองสามคน ทำให้ภายหลังต้องมีภาระลบอีเมลภาษาโปรตุเกสและภาษาฝรั่งเศสเพิ่มขึ้น

"การนัดหยุดงาน" หรือสไตรค์ เป็นกิจกรรมหลักของคนิตาเลียน ช่วงประชุมเริ่มมีข่าวการเตรียมนัดหยุดงานของระบบขนส่งทั้งหมดทั่วประเทศ รถไฟ รถเมล์ และเรือบิน คนยุโรปไม่ตื่นตื่นเพราะส่วนใหญ่ขับรถมาหรือไม่ก็เตรียมเช่ารถขับกลับเอง คนไทยลำบากหน่อยโดยเฉพาะเพื่อนร่วมทาง ดร.ประณตมีธุระต้องกลับกรุงเทพตามเวลา เป็นเหตุให้ต้องเปลี่ยนเที่ยวบินและไม่ได้อยู่ถึงวันปิดประชุม ดีที่ระบบจองสายการบินอยู่ในอินเทอร์เน็ตทั้งหมด ทุกอย่างจึงเรียบร้อยและใช้เวลาไม่นาน เราบินตามเส้นทางเดิมคือจากฟลอเรนซ์แวะที่โรม ขากลับพอมีเวลาเดินช้อปปิ้งที่สนามบิน การบินไทยบินไปอิตาลีสัปดาห์ละหลายเที่ยวบิน และไปหลายเมือง เวลาดูกระดานตารางเที่ยวบินขาเข้าออก มีชื่อที่จื๊มากกว่าสายการบินอื่นๆ น่าภูมิใจ แต่รายการนี้ไม่ได้ค่าโฆษณา แม้ว่าจะไม่ได้ยุครบถึงวันที่เข้าประชุมวันสุดท้าย แต่มีความรู้สึกว่าจะต้องได้กลับไปฟลอเรนซ์อีก ความรู้สึกดีๆ เกิดขึ้นเพราะบ้านเมืองสวย สถาปัตยกรรมเก่าผสมผสานกับการก่อสร้าง

แบบใหม่ล้ำยุคอยู่ในสถานที่เดียวกัน กลมกลืนสวยงาม ร้านค้า ร้านอาหาร
ร้านขายของเก่า ตลาด แม่น้ำลำคลอง สร้างความประทับใจมากแถมยัง
ไม่ต้องขอวีซ่าถ้าใช้พาสปอร์ตราชการ

ประเทศฮังการี สตรีมตัน

บทที่ ๒
เปิดโลกส่องเหล่า พาชม : สิงคโปร์ มาเลเซีย
ถึงอเมริกา

โดย ยุพิน จันทร์เจริญสุข

บรรณารักษ์ชำนาญการ ๘
ศูนย์สารสนเทศนานาชาติ สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

“ห้องสมุดมีชีวิตเพื่อสังคมความรู้ เพราะสมัยนี้ องค์ความรู้
คือ ตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจ เมื่อก่อนพูดก็พูดประกายความหวัง
ให้กับบรรดาผู้ประกอบวิชาชีพบรรณารักษ์ว่า น่าจะรุ่งเรือง”

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ภาคแรก

ไป CONSAL 2543

“พ.ศ. 2543 ช.พ. ถักลอมประชุมสมาชิกต่างมาชุมนุม
 ชุมนุมกันที่ว๊ากย. จุฬา ต่อไปมีประธานจระชอกล่าว สมาคมฯ เขาสิ่วมา
 ว่า ปีนี้ CONSAL จะมีที่สิงคโปร์ ฝ่ายชัยโดหัวตันถามว่า คอนซิน
 นันไชร์ คืออะไร ประธานลุกขึ้นตอบกันใต้ CONSAL นันไชร์ คือการไปเที่ยว
 shopping ต่างประเทศธรรมดา shopping shopping ธรรมดา”

เพลงร่วมสมัยที่ไม่เคยตกยุค ขอเอามาเกริ่นนำด้วยความเคารพ
 เคารพทั้งเจ้าของเพลงเดิม และเคารพทั้งประธาน ช.พ. ที่กล่าวอ้างถึง
 โดยจะไม่ขอออกนามท่าน ถ้าเป็นใน T.V. เขาจะทำเบลอๆ นำราคาบุญ ยิ่งเป็น
 ที่สังเกต ถ้าเป็นหนังสือพิมพ์ต้อง (นามสมมุติ) ขอไม่ทำตาม

CONSAL – Congress of Southeast Asian Librarians

การประชุมบรรณารักษะในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จัดทุก 3 ปี
 โดยประเทศสมาชิกจะหมุนเวียนกันเป็นเจ้าภาพ ไทยเป็นมาแล้ว 2 ครั้ง แปลก
 แต่จริง ไม่เคยได้ร่วมกับเขาสักที ครั้งแรกก็อยู่นอกวงมาก ได้แต่ข่าว และก็
 บังเอิญได้ไปอังกฤษแทนการเข้าร่วมการประชุมที่จัดที่โรงแรมอินทรา
 ครั้งที่ 2 ก็อีกนั่นแหละ แล้ววิทยบริการเป็นหัวเรือใหญ่ก็ด้วยเหตุที่
 ดร.ประจักษ์ ฟูมิวิเศษ ผ.อ.วิทยบริการ จุฬา เป็นนายกสมาคมห้องสมุด
 แห่งประเทศไทยในปีนั้น จึงต้องเป็นประธานจัดงานไปโดยตำแหน่งนายกฯ
 อยู่ร่วมด้วย ช่วยเตรียมงานต่างๆ พอสมควร แต่พอถึงช่วงมีการประชุมก็ให้
 บังเอิญต้องไปยุโรปเสีย 3 เดือนครึ่ง เป็นอันว่าไม่เคยล้มรส CONSAL จริงๆ
 สักที

จนกระทั่ง พ.ศ.2543 ตั้งข้างต้นนั้นแหละ ถึงคราวสิงคโปร์เป็นเจ้าของสิงคโปร์ ก็คือ สิงคโปร์ มีทั้งเงิน มีทั้งกล่อง มีแรงขับเคลื่อนที่จะต้องทำให้ดีกว่าคนอื่น จึงมีการตีฆ้องร้องป่าว นายกษมาคมห้องสมุด สิงคโปร์ เดินทางมาโฆษณาเชิญชวนบรรณารักษ์ไทยให้ไปร่วม มีเอกสารประชาสัมพันธ์ แจกมากมาย หารู้ไม่ว่าไม่ต้องทำขนาดนั้น คนไทยก็จะไปอยู่แล้ว

แต่ที่สำคัญ บอลลูกนี้เตะเข้าเท้ากรรมการ ช.พ. ที่ไปนั่งเป็นกรรมการสมาคมฯ ด้วย เกิดความสนใจอยากหาสมัครพรรคพวกไปให้เป็นเรื่องเป็นราว น่าจะเข้าท่ากว่า จึงได้เกิดปรากฏการณ์ดังเพลงแปลงข้างต้นนั้นแล

การเตรียมการ

เมื่อเสนอในที่ประชุมกรรมการบริหาร ช.พ. เห็นพ้องต้องกันว่าน่าจะจัดเป็นประโยชน์แก่สมาชิก และไม่เฉพาะแต่ ช.พ. ให้ทำในนามสมาคมร่วมกับ ช.พ. ด้วย แต่งานนั้น ช.พ. เามาทำหมด (เป็นอย่างนี้ทุกงาน ไม่รู้ว่าเป็นคนดีหรือคนใจกันแน่) ตั้งแต่การติดต่อหาบริษัททัวร์ ตอรองเรื่องที่พัก เรื่องการไปที่ประชุม การไปที่ดูงาน ราคา (ซึ่งเกิดความผิดพลาด ทำให้ได้ราคาถูก) ซึ่งบริษัทแปลกใจมาก ที่ไม่ได้มีการพูดถึงการไปเที่ยว ไป shopping เลย

“ยังมีที่น่าสนใจมากอีก

ที่หนึ่งก็คือ มาเลเซีย

ซึ่งโครงการเมืองใหม่ Cyberjaya ของมหาเธร์

เริ่มจะมีชื่อเสียง”

นอกจากจะไปสิงคโปร์แล้ว ยังมีที่น่าสนใจมากอีกที่หนึ่งก็คือ มาเลเซีย ซึ่งโครงการเมืองใหม่ Cyberjaya ของมหาเธร์ เริ่มจะมีชื่อเสียง นำเยี่ยมชมในรายการ IT Tour ของเรา และค่าใช้จ่ายก็คงจะเพิ่มไม่มาก จึงได้ตัดสินใจเพิ่ม K.L. (กัวลาลัมเปอร์) เข้าไปในรายการ นับเป็น enroute to CONSAL และก็ไม่มีผิดหวังจริงๆ

เมื่อตกลงกันได้เป็นที่น่าพอใจ ก็ถึงขั้นดำเนินการออกเอกสารประชาสัมพันธ์เชิญชวน จัดเป็น 3 โปรแกรมดังนี้

1. ร่วมหัวจมท้ายไปทั้ง K.L. และ สิงคโปร์ เอาแต่ดูงาน

2. วิชาการจีจ้า ไปเฉพาะเข้าร่วมการประชุม CONSAL

3. ร่วมหัวจมท้าย ตัดขงน้อยเอาตัวไปประชุม ดุงานไม่สน

เมื่อจัดเข้าลือคลงที่ ก็ต้องเริ่มดูเรื่องการลงทะเบียน ซึ่งมีทั้งการลงทะเบียนเข้าร่วมประชุม ลงทะเบียนเข้าดูนิทรรศการ ที่จัดอย่างใหญ่โต และขอสิทธิพิเศษเข้าร่วมพิธีเปิด (ด้วยมีอำนาจต่อรองที่หาคนไปร่วมงานได้ถึง 63 คน) โชคดีที่มี email ใช้ ทำให้ประหยัดทั้งเวลาและเงินทอง ทั้งที่ K.L. และ สิงคโปร์

ติดต่อขอดูงานตามห้องสมุดต่างๆ สำหรับ "วิชาการ" ที่จะดูแต่งงาน ไม่เข้าร่วมประชุม มีเรื่องใจหายใจว่า ทำให้ชีวิตตื่นเต้น ไม่เว้นแต่ละวัน แต่ก็ได้เรียนรู้อะไรเพิ่มขึ้นเยอะเยอะ

การเตรียมตัว

สมาชิกร่วมขบวนการ 63 คน โดยมีพวกร่วมหัวจมท้าย 40 คน เดินทางล่วงหน้าไป K.L. ก่อน 1 วัน 1 คืน อีก 23 คนตามไปสมทบ นัดเจอกันที่ภัตตาคารสุทธู ริมทะเลสิงคโปร์

เมื่อจะต่อนำคนไทย ที่ได้ชื่อว่าเป็นนัก shop จำนวนนี้ไปในแดนสวรรค์แห่ง shopping ก็คงต้องมีข้อตกลงอะไรกันบ้าง ในเรื่องของกฎ กติกา มารยาท ในการเดินทางร่วมกันของคนหมู่มาก

Pre – CONSAL

ถ้า ข.พ. จัดอะไร ทุกอย่างต้องทำให้เรียบร้อย จึงได้มีการนัดหมายสมาชิกผู้ร่วมเดินทางทั้งหมด มาประชุมกันที่สถาบันวิทยบริการ โดยให้บริษัททัวร์ มาชี้แจงแถลงไขเรื่องการเดินทาง ที่พัก เบอร์โทรศัพท์ ของโรงแรม แต่ละแห่ง และที่สำคัญ ได้ขอเน้นย้ำ เรื่องการนัดหมายให้ตรงเวลาและต้องไม่มัวแต่ shopping ต้องรู้ว่าเราคือผู้แทนคนไทย สิงคโปร์คือคนที่ชอบปราคาเรา จึงต้องระมัดระวังตัวให้มาก มีการมอบหมายแจกแจงหน้าที่ เน้นย้ำเรื่องเวลา และไม่ให้ทิ้งรายการดูงานเพื่อไป shopping โดยเด็ดขาด ซึ่งต้องขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้อีกครั้งหนึ่งว่า ได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากสมาชิกทุกคน

The Long March

สำหรับคนอื่น ๆ อาจไม่ใช่ แต่สำหรับตัวเองแล้ว "ใช่เลย" แม้ว่าจะเป็นเวลาเพียง 6 วัน แต่ 62 ชีวิตที่ต้องดูแลรับผิดชอบ พร้อมทั้งคนอื่น ๆ ที่ติดต่อไว้จะเป็นอย่างไร ก็ไม่รู้ได้ สถานที่แปลกแตกต่าง ไม่เคยได้ไปสำรวจ ไม่เคยได้ไปเห็นมาก่อน ผู้คนก็เพียงติดต่อกันผ่านเส้นคลื่น ไม่เคยเห็นหน้าค่าตากันเลย รายการก็จัดกับแบบแน่นเอียดพลาดไม่ได้เลย

แล้วปัญหา ก็เกิดจริงๆ เพียงแรกเข้าประเทศมาเลเซีย ผ่านด่านตรวจคนเข้าเมือง หนังสือเดินทางของเพื่อนสมาชิกคนหนึ่ง ก็มีปัญหาไม่ได้ลงวันที่ออกหนังสือเดินทาง กว่าจะเคลียร์ปัญหากันได้ก็กินานโข ใจหายกลัวไม่ทันที่นัดหมายข้างหน้า แต่ก็ได้บเรียนว่า คราใดที่รับ passport มา จึงตรวจดูทุกช่องว่างในเล่มอย่างวาวใจว่า คนหลงทำแล้วจะใช้ได้หมด

โล่งใจได้ออกเดินทางไปกินข้าวกลางวันกัน ยังไม่ทันข้าวได้เข้าปาก ถูกกระตุกถามว่า Cyberjaya ที่จะไปนั้น มันคืออะไรที่ไหน

นักท่องเที่ยวยังไม่เคยพานัก "วิชาการ" ทั่วๆ เกิดไม่รู้จักสถานที่ รายละเอียดที่ print จาก homepage ไปก็ไม่ละเอียดพอ กว่าจะสอบถามกันได้เรื่องเล่นเอากินข้าวไม่ลงคอ

"เมื่อจะย้าย เมืองหลวงก็งัก ก็ต้องปรับมาเลเซียให้กิน IT
ไม่ให้แพ้สิงคโปร์ จึงเกิด 2 เมืองนี้ขึ้น
เมืองหนึ่งเป็นเมืองหลวงใหม่ อีกหนึ่งเป็นเมือง IT"

Cyberjaya

แปลตามตัว คือ เมือง Cyber คู่กันกับ Putrajaya ทั้งคู่เป็นโครงการของท่านท่าวมหาเธรีที่เห็นว่า K.L. เมืองหลวงนั้นแน่นมาก จราจรคับคั่ง (ไม่รู้จักกรุงเทพฯ ตัวจริง เพราะมาที่ไร ก็เคลียร์พื้นที่รับ carcade ของท่านทุกที่ ท่านก็เลยไม่รู้ว่แท้ที่จริง K.L. นั้นแค่น้อง K.T. หรือกรุงเทพฯ เท่านั้น) จำเราต้องย้ายเมืองหลวง และเมื่อจะย้ายเมืองหลวงทั้งที ก็ต้องปรับมาเลย์เซียให้ทัน IT ไม่ให้แพ้สิงคโปร์ จึงเกิด 2 เมืองนี้ขึ้น เมืองหนึ่งเป็นเมืองหลวงใหม่ อีกหนึ่งเป็นเมือง IT

“บริษัทก็เข้ามาตั้งใน Cyberjaya
จะได้ใช้ค่าไฟ ค่า IT ราคาต่ำ ความเร็วสูง
ได้รับยกเว้นภาษีหลายรายการ มีที่อยู่อาศัย ราคายุติธรรม”

เจ้าเมือง Cyber นั้นเป็นคนหนุ่ม อายุอานามคงปลาย 30 ต้น 40 ได้รับการย้ายเดือนจากเพื่อนผู้ให้ชื่อท่านท้าวว่า ต้องไม่ลืมเอ่ยนามท่านว่า “ต่วน” เพราะท่านผ่าน ฮัจจ์ ที่เมกกะมาแล้ว การต้อนรับเป็นทางการมาก ฟังบรรยายแล้วรู้สึกเหมือนคุณนั่งเจมส์บอนด์ที่มีกองบัญชาการที่จะสั่งการควบคุมทั้งระบบไฟฟ้า IT ทั้งเมือง ทั้งประเทศได้ทีเดียว เสียหายที่ไม่มีใครในกลุ่มเป็นนักคอมพิวเตอร์เลย ไม่เช่นนั้นคงจะได้ซาบซึ่งกว่านั้นมากนัก แต่ด้วยความรู้ทางสังคมศาสตร์อย่างเรา เราก็ได้ซาบซึ่งว่าผู้นำของเรารู้จักการบริหารจัดการ วางแผนกลยุทธ์ เป็นขั้นเป็นตอน เขาคุยว่าเขาเตรียมเนื้อที่ไว้สำหรับบริษัทคอมพิวเตอร์ทั้งหลายไว้เต็มที่ มี Microsoft เป็นต้น ลงทุนไว้แล้ว 700 ล้านดอลลาร์อเมริกัน บริษัทที่เข้ามาตั้งใน Cyberjaya จะได้ใช้ค่าไฟ ค่า IT ราคาต่ำ ความเร็วสูง ได้รับยกเว้นภาษีหลายรายการ มีที่อยู่อาศัย ราคายุติธรรม มีโรงเรียนให้ลูกหลานเข้า และมี Multimedia University ไว้ให้ลูกหลานเรียน และเมื่อเด็กจบมาก็จะได้เข้าทำงานใน Cyberjaya เลย เพราะที่นี้เป็นแหล่งผลิตบัณฑิตเพื่อเมืองนี้โดยเฉพาะนั่นเอง

Multimedia University ได้รับเงินสนับสนุนจาก Microsoft ที่ได้ไปดูนั้น ยังไม่ใช่ที่ถาวร คงจะเป็นเช่นนั้น จึงไม่ประทับใจเท่าที่ควร หรือเพราะว่าหวังไว้มากเกินไป หลงผิด เพราะชื่อแท้ๆ เขียว

เมืองนี้ น่าจะชื่อ Bluejaya และก็เป็น Microsoft Blue เสียด้วย

เห็นแล้วสะท้อนใจ มาเลเซียเคยล้ำหลังเรานับสิบๆ ปีวันนี้เขานำหน้าเราไปแล้ว สิบๆ ปี

University of Malaya

วันที่ 2 ใน มาเลเซีย เราไปเยี่ยมชมห้องสมุดมหาวิทยาลัยมลายา วันนี้ขอให้สมาชิกออกเร็วกว่าตารางเวลา เพื่อแวะชมวังสุลต่าน และรีบไปมหาวิทยาลัย เพื่อเวลาหลงหาไม่เจอ แต่ปรากฏว่าไปถึงได้เร็ว และก่อน

กำหนดเวลานัดหมาย แต่แรกคิดว่าจะให้รถเลยไปก่อน และย้อนกลับมาใหม่ บังเอิญเห็นว่าพวกบรรณารักษ์ที่นี่ก็คงเหนื่อยเหมือนกัน เพราะเย็นแกร่วๆ คอยพวกเราอยู่แล้ว พอเห็นรถมา ก็รุกกันออกมาตั้งแถวรับเราเลยทีเดียว

University Librarian คือ ดร.ไล้ตัน (Zaiton อย่าให้รู้เสียว่าเรียกเขาอย่างนั้น) ต้อนรับอย่างอบอุ่น อย่างที่ไม่ได้คาดคิดว่าจะได้รับการต้อนรับดีขนาดนั้น เธอบรรยายชีวิตการต่อสู้ เพื่อให้ได้มาซึ่งการยอมรับ และให้ห้องสมุดมีสถานภาพเทียบเท่าคณะอย่างยากเย็นและอดทน บรรณารักษ์ทุกคนต้องช่วยกันแทรกตัวเข้าไปในทุกกิจกรรมวิชาการ สังคมของมหาวิทยาลัย ต้องทำงานหนัก จนในที่สุดพวกเขาก็ชนะ ตัวเธอได้เข้านั่งในที่ประชุมคนบดีเมื่อบรรยายเสร็จมีการแบ่งกลุ่มพาเยี่ยมชมห้องสมุด ซึ่งมีที่กว้างขวาง

“ชีวิตบรรณารักษ์จะเหมือนกันทั่วโลก
ไม่เคยได้อะไรมาง่าย ต้องแลกด้วยหยาดเหงื่อ
แรงงานของตนเอง โดยตนเอง ไม่ใช่เพื่อตนเอง แต่เพื่อผู้อื่น เพื่อ
ผู้ใช้ของเรา ซึ่งก็ไม่ใช่ว่าจะเห็นคุณค่านัก เพราะเขาคิดว่านั่นคือของฟรีได้
ของต้องได้ของเขา

ยังมีที่ว่างอีกมากมายที่จะจัดที่นั่ง ที่วางหนังสือได้อีกมากมาย ดูท่าชีวิตบรรณารักษ์จะเหมือนกันทั่วโลก คือ ไม่เคยได้อะไรมาง่าย ต้องแลกด้วยหยาดเหงื่อ แรงงานของตนเอง โดยตนเอง ไม่ใช่เพื่อตนเอง แต่เพื่อผู้อื่น เพื่อผู้ใช้ของเรา ซึ่งก็ไม่ใช่ว่าจะเห็นคุณค่านัก เพราะเขาคิดว่านั่นคือของฟรีได้ของต้องได้ของเขา

ไม่เพียงได้รับรู้เรื่องการทำงาน แต่เธอได้จัดเลี้ยงด้วยอาหารพื้นเมืองมากมายหลายอย่างพร้อมคำอธิบาย ซึ่งมีขนมหลายอย่างที่คล้ายของไทย นับเป็นการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมด้วย

เราจากกันด้วยรอยยิ้ม ไมตรีจิต และของที่ระลึกซึ่งแลกเปลี่ยนกันไว้เพื่อความทรงจำ

น่าเสียดายที่มีเวลาใน K.L. น้อย เพราะตามโครงการหลังอาหารกลางวัน ทั้งคณะจะมีเวลาเดินชม Twin Towers ประมาณ 1 ชั่วโมง และจากนั้นก็ขึ้นเครื่องบินไปสิงคโปร์ เป็นนกขมิ้นเหลืองอ่อนย้ายที่นอนกัน ซึ่งเกือบพลาดจะต้องนั่งหลับอยู่ที่สนามบินขางจี ถ้าไม่ฉุกเฉินก็ขึ้นได้ก่อน

และทั้ง 2 กลุ่มก็เจอกันที่ร้านอาหาร นกกระจอก 63 ตัว แดกรังเสียงเจี๊ยวจ๊าว ภัยพิบัติเป็นของพวกเขาแต่เพียงพวกเขาเดียว ไชโย!!

“ประเทศเจ้าภาพก็แสนรวย
ไม่ได้ใช้หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง รับผิดชอบแบบการกุศล
ที่ต้องช่วยกันทั้งกำลังกาย
และกำลังทรัพย์”

CONSAL XI

CONSAL ครั้งที่ 11 สิงคโปร์เป็นเจ้าภาพ จัดที่ Suntec City เป็นศูนย์การประชุมที่ใหญ่ แบ่งเป็นชั้น

ประเทศเจ้าภาพที่แสนรวย ไม่ได้ใช้หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง รับผิดชอบแบบการกุศล ที่ต้องช่วยกันทั้งกำลังกายและกำลังทรัพย์ เขาจ้างบริษัทจัด ค่าลงทะเบียนถึงแพง แต่ประสิทธิภาพก็สูงส่งจนน่าขำ “อะไรกัน ไม่มีพลาดเลย”

“ภาษา Singlish ก็ลด Sing ลงเยอะ คล่องเปรี๊ยะ
ข้อได้เปรียบขอเขา ภาษา IT ภาษาโลก คือ ภาษาอังกฤษ
ก็เป็นภาษาที่เขาใช้อยู่ทุกเมื่อเชื่อวัน”

วันแรก นัดหมายกันเช้ากว่าวันอื่นๆ ครึ่งชั่วโมง เพราะคิดว่าจะต้องไปลงทะเบียน รับเอกสารทั้งหลาย แต่...เมื่อเดินนำเข้าไป หนุ่มสาว 2 คน ออกมาทักทาย ยิ้มแย้ม แต่ดูเหมือนจัดฉากจ้ง ตามประกาศขอพบหาเรื่อง พร้อมกับคิดในใจว่า “ต้องทำดี เพราะ participants ส่วนใหญ่ เพิ่งประทับใจคนไทยในงาน IFLA เมื่อปีที่แล้ว” พอแจ้งชื่อว่า ยูพิน จันทรเจริญสิน เท่านั้นเชื่อหรือไม่ ทั้ง 2 เดินหยิบถุงที่มีป้ายชื่อ 63 อัน พร้อมเอกสารอื่นๆ มายื่นให้ “ไม่มีพลาด ยิ้ม ยิ้ม ยิ้มตลอด ต้องถูกสั่งมาให้ยิ้มแน่ๆ” เขียว ภาษา Singlish ที่ลด Sing ลงเยอะ คล่องเปรี๊ยะ ข้อได้เปรียบของเขา ภาษา IT ภาษาโลก คือ ภาษาอังกฤษ ก็เป็นภาษาที่เขาใช้อยู่ทุกเมื่อเชื่อวัน

ในพิธีเปิดโดยรัฐมนตรีศึกษา จำรายละเอียดไม่ได้ จำได้แต่ว่าได้เชิญให้นายกสมาคมห้องสมุดในภูมิภาคขึ้นไปปรากฏตัวบนเวที พร้อมแนะนำสมาชิกใหม่ เวียดนาม กัมพูชา ลาว ซึ่งเป็นหนุ่มๆ สาวๆ กันทั้งนั้น

โลก IT จึงเป็นโลกของคนหนุ่มคนสาวจริงๆ เราจึงไม่รู้จัก fit in สักที แม้จะ young at heart แคลไหน มันก็ old at nerve ที่รอยหยักตีนเขินขึ้นแล้ว ต้องปล่อยเขานั้นแหละ โลกของเขา ถ้ามันแต่คิดว่าเขาทำไม่ได้ โลกก็คงต้องเป็นอยู่เช่นเดิม และในที่สุดคงต้องย้อนยุค แต่หนุ่มสาวเอ๊ย คนสูงวัยก็ใช่จะไร้คุณค่า เอาไว้เตือนสติเจ้าอย่างไรเล่า

งานเลี้ยงรับรอง

เป็นธรรมเนียมของการจัดงานการประชุมนานาชาติ ที่จะต้องมีงานเลี้ยงรับรองผู้เข้าร่วมประชุม ซึ่งส่วนใหญ่ก็จัดในเย็นวันแรก โดยจัดเป็นเหมือน International Night ที่ขอให้ผู้ร่วมงานใส่ชุดประจำชาติของตนมาร่วมงาน และแต่ละชาติจัดชุดการแสดงมา 1 ชุด ก็เจ๋งเป้ง โดนมาที่คณะของเรา แม้ว่าจะมีคนบรรณาธิการไทยไปร่วมงานกันนับไม่ถ้วน เดินไปไหนก็จะได้ยินเสียงภาษาไทยไม่เคยขาด ต้องคอยเตือนสติตัวเองว่า นี่คือสิงคโปร์ไม่ใช่ไทยนะ แม้ว่าจะได้ยินเสียงภาษาไทยเจ๊ยยแจ๊ตตลอดเวลา คนไทยชอบไป “ดูงาน” “ตื่น” กันไป “ดู” งานสิงคโปร์กันนับล้าน ตั้งแต่нів्हวแม่มื่อ ยันнів्हวก็อย ดูเสร็จแล้วก็แล้วกันนะ สิงคโปร์ถึงไม่กลัวเราไปดูเขา

เราก็รู้พอเป็นเลาๆ ว่า จะต้องมီးอะไรอย่างนั้น แต่ตามประสาคนไทย เก่งเรื่อง ชายผ้าเอาน้ำรอด เก่งเรื่องแก้สถานการณ์ การเผชิญหน้าวางแผน กลยุทธ์เก็บเข้าลิ้นชักก่อน แผนก็ถูกเก็บใส่กระเป๋าเดินทางจริงๆ แล้วจะเอา ยังไงดี ก็ร่างมาตรฐานนั้นแหละ เรียกช้อมกันบายนั่นเลย เก่งมาก คนอื่นหาเข้ากินคำ คณะเราหาบ่ายกินคำ

และก็ตามแบบคนไทย ภาพพจน์การจัดฉากเป็นเรื่องสำคัญ ได้มีการเตรียมเทปเพลงพร้อม VDO ร่างมาตรฐานไว้มาจากเมืองไทย โดยไม่บอกล่วงหน้า แต่ท่านได้กรุณาฝากไว้ “ที่คนจัดงาน คินนี่” “ใครก็ไม่รู้ที่หน้า Counter” คิดอย่างสิ้นหวังว่า คงจะต้องร่างตามเทป โดยไม่มีเครื่องประกอบฉากแน่นอน เพราะฟังดูเลื่อนลอยสุดชีวิต แต่... นี่มันสิงคโปร์นะเด็กหนุ่มสาวเหล่านั้นตามหาให้จนได้สร้างความประทับใจให้กับแขกในงานอย่างเหลือล้น ขอ encore กันระมม ถ้าไม่เกรงใจ เจ้าภาพสิงคโปร์จะ encore ให้อีก 5 รอบ ขนาด ร.ม.ต.ศึกษาที่มาเป็นประธานยังถูกโค้ง

ลุกขึ้นมารำบ้อ เป็นที่กล่าวขวัญกันอีกมากมาย ผู้คนเดินเข้ามาแสดงความยินดีกับคนไทยอย่างชื่นมื่น ชมเชยว่าชุดของไทยเป็นชุดที่ดีที่สุด นี่ขนาด "อ่อนช้อม" นะ

สิ่งที่น่าดูคือโรงหน้าห้องจัดงาน เจ้าภาพได้จัดหางานสะท้อนศิลปวัฒนธรรมของประเทศเขามาจัดแสดงไว้ให้ได้ชื่นชมกัน มีทั้งการเขียนตัวอักษรจีนสีดาบนพัดดำมัจฉีสีแดง สักหลังมือด้วย henna ตามแบบอินเดีย ผู้คนมุงดูขอใช้บริการกันเป็นแถว นับเป็นแบบอย่างที่น่าจดจำนำมาใช้บ้าง

พวกแสงหาวิชา

การประชุมครั้งนี้ สิงคโปร์เล่นเรื่อง Knowledge Management ศัพท์ใหม่ๆ เกิดขึ้น ถูกนำเสนอผ่านหัวข้อการประชุมมากมาย ทั้ง Infopreneur, Knowledge Manager, Information Officer และอื่นๆ วิทยากรมีทั้งจาก US, UK ออสเตรเลีย มาเลเซีย สิงคโปร์เจ้าภาพเอง คนไทยคือ ผู้ตกลงความรู้แต่ฝ่ายเดียว

ห้องบรรณพิภพ

- ห้องสมุดที่ไปศึกษาดูงานกันนั้น เตรียมไว้ 3 แห่งคือ
- NUS National University of Singapore
- NTU Nanyang Technological University
- Library@orchard

ระบบห้องสมุดสิงคโปร์ พิสูจน์ความมีกัน มิใช่มีเพียงเงินของสิงคโปร์ มีการวางแผนจัดการ เป็นขั้นเป็นตอน อะไรควรเป็นฐานราก อะไรคือเสาค้ำยัน และหลังคาควรจะใช้อะไร เพื่อคุ้มแดดกันฝน

ไม่น่าเชื่อว่าก่อนหน้าปี 2000 ไม่กี่ปี เมื่อเราเปิด internet gateway มี email account ส่วนตัวใช้กันอย่างตื่นเต้นและเพลิดเพลีน จำได้ว่าตอนนั้นเพื่อนร่วมอาชีพอาวุโสที่เป็นที่นับถือ ซึ่งทำงานอยู่ที่ศูนย์ภาษาของสิงคโปร์ ยังไม่มีความสะดวกเช่นนั้น ยังคงต้องใช้ account กลางอยู่ แมแต่น้องสาวที่เป็นหมอลอยที่นั่น ก็ยังบ้อแบ่เรื่อง internet แต่ด้วยความรู้จริงเข้าใจจริง เห็นภาพชัดของผู้นำ แผน IT ระดับประเทศถูกสร้างขึ้น ปูพรมสายใยแก้ว

เข้าถึงทุกครัวเรือน ให้สามารถใช้ internet ความเร็วสูง ต้องดูได้ทั้งภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว โดยมีเสียงพร้อมการวางแผนเป็นระยะ ทั้งโครงการกำหนดเสร็จใน 5 ปี รับปี 2000 เขาทำได้เสร็จเร็วกว่ากำหนดและสร้างห้องสมุดได้มากกว่าเป็นที่น่าอัศจรรย์

ที่ที่คนตื่นตื่นและแห่แหนกันไปดูคือ library@orchard ซึ่งเป็นประเภทห้องสมุดประชาชน ที่ตั้งอยู่ในศูนย์การค้าชั้นนำบนถนน shopping สายหลักของเขา เป็น 1 ในหลายๆ แห่งในระบบห้องสมุดของเขา ที่ตั้งเป็น NLB National Library Board โดยมี ร.ม.ต.ศึกษาริการเป็นประธาน ผู้อำนวยการหอสมุดแห่งชาติเป็นกรรมการและเลขาธิการ กรรมการใน Board ล้วนเป็นผู้มีอิทธิพล (สว่าง) อำนาจสั่งการในแวดวงสื่อ และธุรกิจ ที่เมื่อรับปากรับรู้จะจัดหาจัดการอะไรให้ จะต้องทำให้ได้ บิดพริ้วไม่ได้

ห้องสมุดประชาชน จะต้องอยู่ในย่านชุมชน ต้องมีรถเมล์ผ่านและไม่ไกลจากป้าย เป็นระยะทางเดิน 10 นาที มีลูกค้ำกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจนของแต่ละแห่ง

“จากการสำรวจก่อนการตั้งโครงการ Library 2000 ที่เป็นโครงการปรับปรุงระบบห้องสมุดทั่วประเทศ พบว่า ชาวสิงคโปร์ไม่อ่านหนังสือ เพราะไม่มีห้องสมุดใช้”

ที่ library@orchard นี้ กลุ่มเป้าหมายคือ ผู้ใช้วัย 18-35 ปี ที่มาเดินเตร็ดเตร่ shopping ไม่มีอะไรอื่นที่จะทำได้ดีกว่า เพราะแต่เดิมนั้น จากการสำรวจก่อนการตั้งโครงการ Library 2000 ที่เป็นโครงการปรับปรุงระบบห้องสมุดทั่วประเทศ พบว่าชาวสิงคโปร์ไม่อ่านหนังสือ เพราะไม่มีห้องสมุดใช้ หลังจากทีจบไปจากโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยแล้ว หนังสือที่จัดหามาได้จึงเหมาะแก่กับคนวัยทำงานหลังจบการศึกษา นั่นเป็นเพียงหน่วยให้บริการการใช้ทรัพยากรสารสนเทศหลากหลายรูปแบบ แต่เป็นหนังสือวารสาร และเมื่อตั้งอยู่ในศูนย์การค้าระดับดีเช่นนั้น การตกแต่ง จัดวางยังก็ต้อง “เดิน” และหูตามสภาพแวดล้อม

ห้องสมุดแห่งนี้ จึงได้รับการตกแต่งเหมือนห้างสรรพสินค้า exclusive ที่มีแต่หนังสือ สินค้าประเทืองปัญญา รอบด้านเป็นกระจุกใส ชั้นวางหนังสือ

ที่จัดแสดงหนังสือใหม่ล้วนเป็นกระจุกและโครเมียม สาดแสงสว่างพรราวพราย ด้วยแสงสีเหลืองนวล ความสว่างแตกต่างกันไปตาม collection ที่นั่งอ่านก็ดูดี เข้ากับ section ได้รับคำอธิบายว่า Concept การจัดนั้น คือ เป็นภัตตาคารหรือที่รวมประเภทการบริการอาหารหลากหลายชนิด ที่แผนกวารสารไฟดูจะสว่างน้อยกว่าที่อื่น การจัดชั้นเป็นแถวแนวได้ระยะ ไม่นาน แต่ไม่หลวม เขาบอกว่า section นี้ เป็นเหมือนร้าน fast food ที่คนมาใช้บริการจะหยิบเล่มที่ต้องการ เพราะอ่านประจำอยู่แล้วจึงจำได้และหน้าปกก็เห็นชัดจึง dim ไฟได้ หยิบแล้วไปนั่งอ่านที่อื่น ส่วนที่สว่างไสว มีเก้าอี้ โต๊ะทันสมัย เหมือนภัตตาคารชั้นดีที่แขกจะนั่งชื่นชมลิ้มรสชาติอาหาร ที่นี่เป็นที่ตั้งของ Collection ทางด้านวิชาการ ที่ลูกค้าจะต้องคอยอ่านคอยชิมรสว่าถูกใจหรือไม่ แล้วจึงสั่งจะรับประทานที่ร้านหรือสั่ง (ยืม) ไปที่บ้านก็ได้ Best Sellers ทั้งหลาย จัดไว้ที่มุมสบาย ที่นั่งฟังเพลงจัดเป็นแถวแนวหันหน้าเข้าหากันเหมือนที่นั่งบนรถไฟ ส่วนที่ใช้สืบค้น internet แยกสัดส่วนเป็นเปิดโล่งต่างหากมีทั้งที่ยืนใช้และนั่งสืบค้นถ้าต้องการใช้นาน ทุกอย่างยกเว้นการใช้ multimedia นี้ ใช้บริการได้ฟรี ต่อจากห้องสมุด เป็นร้านกาแฟของห้องสมุด มีกาแฟ เครื่องดื่ม และ snack มีเวทียกพื้นขึ้นใช้ได้เอนกประสงค์ ทั้งดนตรี บรรยาย ศิลปะ เพื่อดึงดูดผู้คนที่เดินผ่านไปมาในศูนย์แห่งนั้น เข้ามาดูมาร่วมกิจกรรม อาจจะเกิดอยากยืมหนังสือ หรือถ้ามีหนังสือก็จะร่วมกิจกรรมได้การบริการยืม-คืนหนังสือ ทุกอย่างอัตโนมัติ เราจึงไม่เห็นบรรณารักษ์มากนัก การสืบค้นวิธีการใช้ล้วนแล้วแต่จัดทำขึ้นเครื่องคอมพิวเตอร์หมด และเฟอร์นิเจอร์ทุกชิ้นเป็นแบบ Knock down และถอดเปลี่ยนแบบได้ เคลื่อนย้ายจัดวางใหม่ได้ เพราะ concept ห้างสรรพสินค้า ภัตตาคารหรือ ย่อมต้องมีการตกแต่งร้านแปลกๆ ใหม่อยู่เสมอ

การวางแผนงาน back office ก็น่าดูชม ประหยัดเวลา เนื้อที่และกำลังคน เห็นแล้วจึงตระหนักว่า นี่คือ "มีกิน" ด้วยไมโซมิแต่เงิน เราไมโซไก เราก็เลย "ไม่มีกิน"

“ความประทับใจที่เกิดขึ้นนี้ คือ รูปลักษณะการจัดตัวห้องสมุด เป็นวงกลมที่โปร่งใส ใช้แสงธรรมชาติเพื่อประหยัดพลังงาน และรักษาความปลอดภัยง่าย และรักษาความปลอดภัยง่าย”

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร

ความประทับใจที่เกิดขึ้นนี้ คือ รูปลักษณะการจัดตัวห้องสมุด เป็นวงกลมที่โปร่งใส ใช้แสงธรรมชาติเพื่อประหยัดพลังงาน และรักษาความปลอดภัยง่าย เนื่องจากเห็นกันทะลุโปร่ง ป้องกันการใช้ห้องสมุด “ผิดวัตถุประสงค์ได้ด้วย อย่างน้อยก็หวาด ๆ ละ” แต่ที่ที่ถูกใจพวกเราทั้งหลายมาก คือ ที่ Media Center ซึ่งเป็นเหมือนศูนย์บัญชาการบริการสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทั้งหลายของมหาวิทยาลัย ไม่ว่าคุณจะอยู่ที่ไหนในมหาวิทยาลัย เรียกใช้สื่อมาได้ สารสนเทศจะไหลไปให้ได้ใช้โดยไม่รั้งรอ ถ้าเป็นแผ่นซีดีรอมเครื่องจะเข้าไปดึงใส่ load ข้อมูลไปให้ แต่ถ้าเป็น VDO จะมีสัญญาณดั่งขึ้น แจ้งในเครื่องว่าอยู่ดูไหน ชั้นใด

“บรรณารักษ์ชาวไทยชอบใจหนักหนา ก็คือเมื่อเขาบรรยายว่า พวกเขาคุมการเล่นชุกชก คับ net ดึงตัวกันได้ ถ้าจับได้ จะส่งสัญญาณไปเตือนทันที เห็นนะดูอะไรอยู่”

เจ้าหน้าที่จะลุกขึ้น หยิบมาใส่ให้ load ไปได้เลย สิ่งที่บรรณารักษ์ชาวไทยชอบใจหนักหนา ก็คือเมื่อเขาบรรยายว่า พวกเขาคุมการเล่นชุกชก คับ net ต้องห้ามได้ ถ้าจับได้ จะส่งสัญญาณไปเตือนทันที “เห็นนะดูอะไรอยู่” ถ้าไม่รีบเปลี่ยน ก็หยุดเครื่องนั้นทันที คิดในใจว่า “นี่คือสิงคโปร์ เมืองที่เสรีภาพส่วนบุคคลถูกย่ำยีได้ ไม่ผิดกฎหมาย เทคโนโลยีอเมริกัน สิงคโปร์ enjoy”

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแห่งชาติสิงคโปร์

ทางเข้านั้นลึกลับ ซับซ้อน ซ่อนเงื่อน วกวนชอบกล ไม่ได้สนใจอะไรเป็นพิเศษ นอกจากถามเรื่องเวลาการให้บริการ ชั่วโมงบริการไม่ได้ยาวเหยียดมากมาย แต่เขามีห้องอ่านหนังสือ ทำการบ้าน สัมมุเมืองมหาวิทยาลัยที่ equip เครื่องมือสืบค้นต่างๆ ให้เปิดหลัง 22.00 น. เมื่อห้องสมุดปิด จนเช้าเมื่อห้อง

สมุดใหญ่เปิด ก็หมายความว่า เขาใช้มันเต็มให้เต็มช่วงที่ห้องสมุดปิดนั่นเอง นี่คือวิธีการจัดการอย่างมีกลยุทธ์ ประหยัดพลังงาน กำลังคน ค่าใช้จ่าย ได้สนองตอบความต้องการ ความพึงพอใจของผู้ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งบริเวณมหาวิทยาลัยมี wireless ให้ใช้ไม่ฟรี ผู้ใช้ต้องไปซื้อ card จากห้องสมุด หรือแหล่งอื่นๆ ในมหาวิทยาลัยเองเรื่องการใช้อัตโนมัติทั้งหลาย ไม่ต้องพูดถึง ทุกอย่างมีพร้อมพรั่ง การจ่ายเงินทอง ค่าปรับ ค่าสมาชิก ทุกแห่งใช้บัตรเติมเงิน ประเทศเขากำลังรณรงค์ให้เป็น cashless society ให้ใช้ plastic money แต่ต้องมีเงินนะ ไม่ใช่ส่งเสริมให้ผู้คนพุ่มเพียงมีบัตรคนละ 45 ใบ เบิกเงินเดือนไปเป็น 10 เท่า หนี้สินท่วมหัว ล่มจมกันเป็นแถว และในที่สุดก็คงกระเพื่อมกันทั้งระบบ คิดถึงบททอง “มีสติ พึงบรรจบ ให้ครบบาท” จริงๆ คนเราสมัยนี้มันช่างไม่ “ครบบาท” จริงๆ นะ ตั้งแต่ชนชั้นหัวถึงเท้า ความปั่นป่วนจึงเกิดขึ้น พัฒนามิตรจุด เร่งรัดให้ใช้เงินเพื่อการหมุนเวียนเงินตรา หัวหมุนปั่นหนี้ตามๆ กัน

ผู้นำของประเทศเขาต้องการพัฒนาชาติ เขาจึงต้องเร่งรัดพัฒนา “คน” เพราะเขาตระหนักว่าประเทศของเขาไม่มีทรัพยากรอะไรอื่นเลย นอกจาก “ทรัพยากรมนุษย์” ซึ่งประเทศเล็กๆ มีประชากรน้อยๆ นิดๆ จึงต้องทำสมองให้ “ใหญ่ๆ” เหมือนหนานฝรั่งเศสที่เขาเลี้ยงไว้กินตับ fois gras ไข่ ทั้งตัวมีแต่ตับโต เบื่อเริ่มเต็ม ขายได้ก็ไหลละเป็นพันเป็นหมื่น เด็กสิงคโปร์เกิดมาจากท้องพ่อท้องแม่มักมีบัตรห้องสมุดให้ใช้แล้ว คน 34 ล้านคน มีห้องสมุดให้ใช้กว่า 100 แห่ง

“ห้องสมุดต้นแบบ”ต่อไป ผู้ใหญ่ในเมืองไทยเขากำลังเลือกอยู่ว่าแบบไหนดีที่จะทำให้เราปกครองง่าย ขอให้ห้องสมุดไทยจงเจริญ

ภาคจบ

ห้องสมุดมีชีวิต เพื่อสังคมความรู้

ท่านนายกเป็นผู้ที่มีความรอบรู้มีวิสัยทัศน์ และที่สำคัญที่สุดและมีความหมายที่สุดสำหรับพวกบรรณารักษ์ คือ ท่านเป็นนักอ่านตัวจริง อ่านแล้วยังเผยแพร่ต่อ ไม่เก็บเลยไว้กับตัวท่านเอง ถือได้ว่าท่านเป็นผู้มีบทบาทในการส่งเสริมการอ่านอย่างแท้จริง ดังจะเห็นได้จากการทำงานหนังสือเล่มใดแล้วเห็นว่าดี ก็จะเสนอแนะให้คณะรัฐมนตรีและผู้สมควรได้อ่าน ยิ่งกว่านั้นท่านยังสรุปเนื้อหา ประเด็นของหนังสือเล่มใหญ่ให้ลงเหลือประมาณ 3 แผ่น ให้กับบรรดาผู้ที่มีเวลา "สำหรับ" การอ่าน "น้อย" กว่าท่าน หรือซ้ำกว่าท่านได้อ่านและเมื่อคนขนาดท่านสั่งแล้ว ผลที่ได้น่าจะน่าพอใจไม่น้อย ท่านเป็นผู้ใช้คำว่า "ห้องสมุดมีชีวิต" ผู้บริหารระดับชาติคนแรก ที่เห็นความสำคัญของห้องสมุด

ห้องสมุดมีชีวิตเพื่อสังคมความรู้ เพราะสมัยนี้ องค์ความรู้คือ ตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจ เมื่อท่านพูดก็จุดประกายความหวัง ให้กับบรรดาผู้ประกอบวิชาชีพบรรณารักษ์ว่าน่าจะรุ่งเรือง ว่าห้องสมุดประเทศนี้จะได้รับการพัฒนาเหมือนนานาอารยประเทศอื่นๆ เขาบ้าง โดยเฉพาะห้องสมุดประชาชน ซึ่งในประเทศอื่นๆ นั้น เป็นที่พึ่งทางปัญญาของประชาชนอย่างแท้จริง และในบางประเทศนั้นเป็นที่พึ่งครบวงจรของคนในชาติ

ไม่ต้องดูอื่นไกลถึงยุโรปประเทศเพื่อนบ้าน เพียงเพราะผู้นำมองเห็นตระหนักถึงความสำคัญขององค์ความรู้ วางแผนสร้างบ่อเกิดองค์ความรู้ของประชาชนขึ้น เขาใช้เวลาไม่ถึง 5 ปี พัฒนาห้องสมุดของประเทศขึ้นมา ทั้งระบบอย่างครอบคลุมและทั่วถึงไม่ถึง 5 ปี ห้องสมุดประชาชน ผุดขึ้นมาเป็นดอกเห็ด ร่มร้อยแห่ง เพียบพร้อมด้วยเทคโนโลยีและทรัพยากรเตรียมพร้อมเพื่อสร้างสรรผู้คนให้เป็นนักอ่านสะสมองค์ความรู้ทุกระดับ บรรณารักษ์ไทยทุกระดับไปศึกษาดูงาน

เมื่อเดือนมิถุนายนปีที่แล้ว ได้มีโอกาสไปดูงานทางด้านห้องสมุดของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยทุนของฝ่ายการศึกษาและวัฒนธรรม กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกาส่วนหนึ่ง และต้นสังกัดคือสถาบัน

วิทยบริการ จุฬาฯ ออกค่าเดินทางถึงจุดหมายอีกส่วนหนึ่ง ทำให้รู้ซึ่งว่าทำไมอเมริกาจึงพัฒนาไปได้เร็วขนาดนี้ห้องสมุดของเขาสอดคล้องประสานอย่างเป็นเครือข่ายในทุกระดับ ทุกประเภท เพราะความตระหนักว่าห้องสมุดจะต้องเป็นที่พึ่งของประชาชนเป็นแหล่งความรู้ที่ประชาชนทุกชนชั้นจะต้องเข้าถึงได้ David McCallaugh นักเขียนรางวัลพูลิตเซอร์ไพรส์ พูดอย่างชื่นชม ในการบรรยายนำในการประชุมวิชาการประจำปี 2546 ของสมาคมห้องสมุดเฉพาะที่จัดขึ้นที่กรุงนิวยอร์ก ระหว่างวันที่ 9-11 มิถุนายน 2546 ว่า "ห้องสมุดประชาชนของอเมริกา เป็นเครื่องพิสูจน์ถึงความเป็นประชาธิปไตยที่ดีที่สุดของประเทศนี้" เพราะทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันหมดในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลทรัพยากรทุกอย่างที่ห้องสมุดจัดไว้ให้ได้อย่างเสมอภาคกัน ทุกคนจะได้ทุกอย่างที่เสมอหน้ากัน

ห้องสมุดประชาชนทั่วประเทศ มีประมาณ 22,000 แห่ง แต่ 2 แห่งในกรุงนิวยอร์ก ที่ได้ไปเยี่ยมชมมานั้นให้ความรู้สึกที่ต่างกัน แต่เป็นความรู้สึกที่เกิดปิติขึ้นในใจ ปิติที่เห็น "คนจน" ก็มีสิทธิ "ปิติ" ที่เห็นผู้คนเข้าใช้ห้องสมุดอย่างหนาแน่นล้นหลาม เพื่อเข้าใช้บริการหลากหลายรูปแบบที่ห้องสมุดจัดเตรียมไว้ให้ได้อย่างเหลือเฟือ

ห้องสมุดประชาชนที่ถนน 42 สร้างบนที่ดินที่กษัตริย์ James III แห่งอังกฤษพระราชทานให้ในปี 1883 หลังประกาศสงครามอิสรภาพ ใหญ่โตภูมิฐาน มีหนังสือเป็นจำนวน 8 ล้านเล่ม ที่นั่งอ่าน 600 ที่แต่ผู้เข้าใช้วันละประมาณ 4,000 ราย แต่เดิมนั้นใช้บัตรรายการ บัตรรวมและเย็บเล่มไว้ปัจจุบันเป็นระบบอัตโนมัติ ซึ่งเริ่มปีค.ศ.1963 ที่ผู้ใช้สามารถสืบค้นจากเครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีให้บริการ จำนวนมาก มีบริการอินเทอร์เน็ตให้ประมาณ 50 เครื่อง ที่ผู้ใช้ต้องจองคิว ใช้ได้ครั้งละครึ่งชั่วโมง มีห้องนิทรรศการซึ่งภายในห้องประดับตกแต่งด้วยภาพวาด สีน้ำมันขนาดใหญ่ที่สะสมเองบ้าง ได้รับเป็นของขวัญมาบ้าง และมีนิทรรศการซึ่งจัดสลับสับเปลี่ยนหมุนเวียนกันไปเมื่อเข้าชมนั้น เป็นนิทรรศการเมนูอาหารของร้านอาหารดังๆ ในสมัยก่อน

“หนังสือจะมีค่า ถ้าได้รับการใช้ เขาไม่ได้เก็บหนังสือไว้
เพื่อขาย จึงไม่ต้องห่วงเพราะฉิวหวงแหนนัก”

บางแห่งยังอยู่ยังคงกระพันมาถึงปัจจุบัน ทำให้เกิดความรู้สึกว่าเขาช่างเห็นคุณค่าของสิ่งเล็กๆ น้อยๆ และสะสมสืบต่อมา เพื่อบ่งบอกอุปนิสัยในอดีต

การเข้าใช้ห้องสมุดของเขาจะต้องเป็นสมาชิก ซึ่งก็ไม่ได้ยุ่งยากขอเพียงมีที่อยู่เป็นหลักแหล่งก็สามารถสมัครได้ โดยการบันทึกข้อมูลส่วนตัวของเราเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์ภายในห้องสมุดของเขา แล้วก็ถ่ายรูปติดิจิทัลที่เขาจัดไว้ให้ บัตรมีอายุใช้งานได้ 3 ปี ใช้ยืมหนังสือได้ทันที ซึ่งก็ได้ขอทำบัตรไม่ได้ใช้ยืมหนังสือของเขา แต่ปรากฏว่าภายหลังได้ใช้ยืนยัน "ตัวตน" ของตนที่อื่น หนังสือนับล้านๆ เล่มเก็บอยู่ในชั้นใต้ดิน มีเนื้อที่เป็นถนนๆ ใต้นครนิวยอร์ก นับทั้งบนดินและใต้ดิน 13 ชั้น แยกเป็น 21 แผนก เป็นไปไม่ได้ที่ผู้ใช้จะไปหยิบเอง การให้บริการที่นี่จึงเป็นแบบชั้นปิด (closed shelve) บริการชั้นหนึ่ง ที่ผู้รับบริการเขียนรายการที่ตนต้องการยืมใส่ลงใน slip ที่เขาจัดให้แล้วส่งให้กับเจ้าหน้าที่ซึ่งจะเอา slip นี้ใส่ในกระบอก ส่งไปตามปล่องลม ซึ่งจะมีเจ้าหน้าที่ซึ่งอยู่ที่ชั้นใต้ดินคอยหยิบให้ และส่งกลับขึ้นมาตามลิฟท์ยกหนังสือ (book lift) ให้กับผู้ใช้ที่จะไปคอยรับ โดยคอยฟังเจ้าหน้าที่เรียกตามหมายเลข รับไปอ่านได้ แต่ไม่ให้ยืม เพราะหนังสือมีชื่อละเลมมีไว้เพื่อการทำวิจัยเท่านั้น แต่เขามีอีก 2 สาขาไม่ไกลนักให้ยืมออกได้

แต่มีหนึ่งห้อง ที่ให้ผู้ใช้สามารถเดินดูหนังสือและหยิบใช้ได้เอง คือห้องหนังสืออ้างอิง ที่มีน้ำหนักแน่นเต็ม มีหนังสือที่ตีพิมพ์ในสมัยต้นศตวรรษที่ 19 ซึ่งหยิบจับขึ้นมาดูอย่างชื่นชม แถมพิศวงว่าทำไมเขาปล่อยให้ "หนังสือเก่า" พวกนี้ออกมาให้ใช้เช่นนี้ ไม่กลัวความชำรุดเสียหายที่จะเกิดขึ้นหรือไร คำตอบที่ได้รับ ก่อให้เกิดความปลื้มปิติในใจ คือ "หนังสือจะมีค่า ถ้าได้รับการใช้ เขาไม่ได้เก็บหนังสือไว้เพื่อขาย จึงไม่ต้องเผื่อระวังหวงแหนนัก"

“ร้านหนังสือก็แสดงหนังสือใหม่

ผูกเน้าหูกฮิบจับจับดู ขึ้นอ่านอย่างสนใจ ดูมีชีวิตชีวา บิกถึงคำว่า
ห้องสมุดมีชีวิตขึ้นมาทันใด จากที่ไม่เคยเข้าใจ
ก็ขบขันขึ้นมาว่านี่แหละห้องสมุดมีชีวิต ควรจะเป็นอย่างนี้แหละ”

ห้องสมุดประชาชนแห่งที่ 2 ที่ได้ไปเยี่ยมชมและสร้างความตะลึงพรึงเพริด คือ ห้องสมุดประชาชน Queensborough ซึ่งมีชื่อเสียงในเรื่องความหลากหลายของ collection เพื่อชนชาติต่างๆ มากมายที่รวมกันอยู่ในเขต Queens ห้องสมุดแห่งนี้ไม่ดูขลังหรูหรา ภูมิฐานเท่าห้องสมุดประชาชนนิวยอร์กแต่ความรู้สึกแรกที่ได้รับนั้นแตกต่างกันนักเมื่อเห็นสภาพ คือ ร้านค้าหนังสือขนาดใหญ่ที่กิจการดีมาก มีลูกค้านักอ่านแน่นขนัด เคาน์เตอร์จ่ายรับใหญ่ เหมือนช่องทางจ่ายเงินของบรรดา Super Store ในบ้านเรา มีช่องสำหรับคนยืมน้อยไม่ถึง 5 เล่ม และยืมสูงสุดได้ 25 เล่ม ต่อ 3 อาทิตย์ ณ บริเวณโถงกลางจัดเป็นที่แสดงหนังสือใหม่ หนังสือขายดี แต่ละชื่อมีประมาณ 56 เล่ม จัดแสดงไว้เหมือนตามร้านหนังสือที่แสดงหนังสือใหม่ ผู้คนเข้าหยิบจับขึ้นดูขึ้นอ่านอย่างสนใจ คู่มือชีวิตชีวา นึกถึงคำว่า "ห้องสมุดมีชีวิต" ขึ้นมาทันใดจากที่ไม่เคยเข้าใจก็ซาบซึ้งขึ้นมาว่านี่แหละห้องสมุดมีชีวิต ควรจะเป็นอย่างนี้แหละ จากที่เห็นผู้ใช้เป็นคนหลายเชื้อชาติ หน้าตาเป็นพวกเอเชีย พวกหมู่เกาะต่างๆ และก็เป็นจริงเช่นที่เห็น เพราะสมาชิกเป็นผู้อาศัยที่ส่วนใหญ่เป็นพวกอพยพมาจากแคว้นหมู่เกาะต่างๆ ในแปซิฟิก เป็นถิ่นที่อยู่ของพวกเขา Jamaica ที่มากที่สุดในประเทศ หนังสือภาษาต่างประเทศที่นี่จึงมีมากมายหลากหลายถึง 152 ภาษา

ไม่น่าเชื่อว่าประชากร Queens 2.2 ล้านคน จะมีห้องสมุดประชาชนไว้ให้ใช้ถึง 62 แห่ง ที่เป็นห้องสมุดชุมชน และอีก 6 ศูนย์การศึกษาผู้ใหญ่ มีผู้อำนวยการดูแลทั้งหมด โดยมี Board of Trustee คอยดูแล บุคลากรเต็มเวลา 850 คน อีก 500 คน ทำครึ่งเวลา กำลังสำคัญอีกส่วนหนึ่ง คือ อาสาสมัคร 1,215 คน ที่อุทิศเวลา 71,600 ชั่วโมงต่อปี ช่วยงานทุกอย่างนับตั้งแต่จัดหนังสือชั้นชั้น จัดรายการกิจกรรมเด็ก สอนศิลปะ สอนหนังสือเด็ก สอนภาษา ให้กับผู้อพยพใหม่ เป็นต้น จำนวนทรัพยากรของเขามีถึง 9.8 ล้าน รายการ สถิติการยืมคืน 16.8 ล้านรายการ (สถิติปี 2002)

"มีบริการสำหรับผู้พิการทางสายตาและหู Collection พิเศษที่น่าสนใจของห้องสมุดนี้ คือ Digital Collection เกี่ยวกับประวัติของชุมชน"

แม้บริการต่างๆ จะเป็นบริการที่จัดให้ฟรีไม่มีค่าใช้จ่ายอย่างเสมอหน้ากันหมด เขาก็จัดบริการให้อย่างดีเลิศ โดยคำนึงถึงลูกค้าทุกประเภท ทุกเพศ ทุกวัย เพื่อให้สมกับ slogan ที่ว่า "Library for all" เรียกผู้ใช้งานว่า "ลูกค้า" การบริการมุ่งเน้นที่ลูกค้า จึงมีการแบ่งลูกค้าเป็นกลุ่มๆ โดยเน้นกลุ่มเด็ก และวัยรุ่นเพราะใน 1 ชีวิต มีวัย teen เพียง 1 ครั้ง และถ้าไม่สร้าง teen users ที่ดีในวันนี้ ย่อมจะไม่มี adult users ที่ดีในวันหน้า โครงการปลูกฝังการใช้ห้องสมุดจึงมีมากมาย ตั้งแต่วัยเตาะแตะถึงวัยรุ่น ที่ห้องสมุดพยายามดึงมาเพื่อให้ห่างไกลจากอาชญากรรมทั้งหลาย

มีโครงการสำหรับพวกที่ถูกภาคทัณฑ์ และผู้ต้องขังที่เกือบพ้นโทษแล้ว โดยฝึกอาชีพให้นานถึง 15 อาทิตย์ และบริการหนังสือสำหรับผู้ต้องขัง ก็มีเช่นกัน นอกจากนั้นยังมีการจัดส่งบรรณารักษ์ อาสาสมัคร ไปอ่านหนังสือให้ตามบ้านพักคนชรากว่า 60 แห่ง และที่น่าประทับใจ และรู้สึกอิจฉา แทนคนว่างงานบ้านเราก็คือมีห้อง Job Reference Service ซึ่งเทียบพร้อมด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องเขียนต่างๆ มีข้อมูลแหล่งงานไว้มากมาย ผู้สนใจเข้าใช้ได้ตลอดเวลาที่ห้องสมุดเปิด 10.00-21.00 น. โดยมีบรรณารักษ์คอยดูแลให้คำปรึกษาตัวต่อตัว โดยจะไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนตัวของลูกค้า ช่วยดูการเขียนประวัติส่วนตัว เขียนจดหมายสมัครงานให้หาที่ฝึกงาน ให้สอนเทคนิคการหางานให้ เมื่อเขียนเสร็จจะจัดการส่งโทรสารให้ด้วยเลย เพราะตระหนักดีว่าค่าโทรสารมันแพงเกินกว่าที่ผู้ว่างงานจะสามารถจ่ายได้ หาแหล่งงานครึ่งเวลาให้กับพวกวัยรุ่นและเป็นพื้นที่ที่พวกเจ้าของสถานที่ประกอบการจะมาถามหา และรับสมัครผู้สนใจงานได้ เป็นเหมือนที่นัดพบแรงงานในบ้านเรา

มีบริการสำหรับผู้พิการทางสายตาและหู Collection พิเศษที่น่าสนใจของห้องสมุดนี้ คือ Digital Collection เกี่ยวกับประวัติของชุมชนของเขาที่เขาเก็บทั้งรูป เสียง และภาพเคลื่อนไหว ที่มีสืบเนื่องมานับย้อนหลังตั้งแต่ปี 1870 แต่เริ่ม Digitized ของสะสมเหล่านี้ในปี 1993 ปัจจุบันมีจำนวน 55,000 ภาพ และอีก 60,000 ภาพ กำลังดำเนินการอยู่

และทุกอย่าง ทุกบริการ ล้วนเป็นบริการที่ผู้รับบริการไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น หน้าที่สำคัญอันดับแรกของผู้อำนวยความสะดวก คือ การหาทุนมา

สนับสนุนงบประมาณที่ได้มาจาก 3 ทาง คือ ห้องสมุดจะใช้งบประมาณจากรัฐบาลกลาง รัฐ และ เมือง แต่เมื่อห้องสมุดตระหนักถึงบทบาทการเป็นห้องสมุดเพื่อทุกคน (Library for All) จึงมีค่าใช้จ่ายที่มากมายมหาศาล ผู้บริหารจึงต้องเร่งหาแหล่งเงินทุนมาสนับสนุน

ไปได้พบได้เห็นมาก็ได้แต่สะท้อนใจหันมาดูสภาพของห้องสมุดประชาชนของบ้านเรา ช่างน่าสงสารประชาชนคนไทยเสียจริงๆ ที่ขาดที่พึ่งทางปัญญาแล้วเมื่อไรชนในชาติจะมีปัญญาเท่าคนอื่นเขาละ

เมื่อไร ผู้มีอำนาจในบ้านเมืองจะวางแผนอย่างเป็นระบบ มีกลยุทธ์ที่ชัดเจนสักที

เมื่อไร ท่านผู้ต่างคน ต่างรู้ จะเลิกต่างคนต่างคิดสร้างห้องสมุดต้นแบบกันเสียที

เมื่อไร ห้องสมุดมีชีวิตของเราจะเป็นจริงอย่างที่อื่นเขาสักที

เมื่อไร ประชาชนจะมีห้องสมุดสำหรับประชาชนสักที

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

บทที่ 3

จาก Online Information Conference ถึง IFLA

โดย รังสิมา เพ็ชรเม็ดใหญ่

ผู้เชี่ยวชาญ

ศูนย์บริการสารสนเทศทางเทคโนโลยี

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

“Online Information Conference

เป็นงานประชุมสัมมนาและนิทรรศการระดับนานาชาติ
ที่เกี่ยวเนื่องกับภาคอุตสาหกรรมด้านออนไลน์ (Online Industry)
ซึ่งมีวงการต่างๆ ด้านเทคโนโลยีออนไลน์ในหลากหลายกิจกรรม
โดยเฉพาะด้านข้อมูลดิจิทัล / อิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ มารวมกลุ่มกัน
เพื่อเสนอผลงานรายงานความก้าวหน้า แสดงผลิตภัณฑ์”

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ภาคแรก

ประสบการณ์จากการประชุม

Online Information Conference 1999

Online Information Conference

เป็นงานประชุมสัมมนาและนิทรรศการระดับนานาชาติ
ที่เกี่ยวข้องกับภาคอุตสาหกรรมด้านออนไลน์ (Online Industry)
ซึ่งมีวงการต่างๆ ด้านเทคโนโลยีออนไลน์ในหลากหลายกิจกรรม
โดยเฉพาะด้านข้อมูลดิจิทัล/อิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ มารวมกลุ่มกัน
เพื่อเสนอผลงาน รายงานความก้าวหน้า แสดงผลิตภัณฑ์

Online Information Conference งานประชุมสัมมนาและนิทรรศการ
ระดับนานาชาติ ของภาคอุตสาหกรรมสารสนเทศออนไลน์ วงการต่างๆ
ที่เกี่ยวข้องด้านเทคโนโลยีออนไลน์ในหลากหลายกิจกรรม โดยเฉพาะ
กิจกรรมด้านข้อมูลดิจิทัล/อิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ มารวมกลุ่มกัน เพื่อเสนอ
ผลงาน รายงานความก้าวหน้า แสดงนิทรรศการผลิตภัณฑ์ การประชุมจัดขึ้น
ทุกปี โดยบริษัท Learned Information Europe Ltd. Oxford, UK
ร่วมกับสำนักพิมพ์ เช่น Information World Review, The Electronic Library,
On line Information Review เป็นต้น

TIAC ได้อนุมัติให้ดิฉันเดินทางเข้าร่วมประชุมหัวข้อนี้ เมื่อวันที่ 7 - 9 ธันวาคม 2542 โดยเป็นการประชุมครั้งที่ 23 ณ National Hall & Olympia 2 London ขอเล่าประสบการณ์การเข้าร่วมประชุมในแง่เนื้อหา ลักษณะรูปแบบ ให้ผู้อ่านรับทราบพอเป็นสังเขปดังนี้ งานประชุมแบ่งออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ๆ คือ การประชุมวิชาการ และการแสดงนิทรรศการ

1.การประชุมมีการบรรยายประเด็นน่าสนใจมากมาย โดยผู้เชี่ยวชาญผู้บริหารระดับสูงจากบริษัทชั้นนำ และองค์การของรัฐในวงการสารสนเทศออนไลน์ ได้แก่เรื่องดังต่อไปนี้

- Going Global บรรยายโดย CEO บริษัท Factiva, Ovid, Lexis/Nexis
- Portals บรรยายโดย CEO บริษัท EBSCO, Pricewaterhouse, Coopers.
- Search Engine Technologies จาก Excite, All the web, Northern Light
- Libraries and Internet จาก BBC
- Digital Libraries จาก British Library
- Professional Web Searching
- Knowledge Management

ลักษณะการนำเสนอ การบรรยาย ถึงบทความเหล่านี้ จัดในห้องประชุมหลายๆ ห้องตามกำหนดเวลาและหัวข้อ ผู้เข้าร่วมประชุมต้องเลือกเข้าฟังตามความสนใจ เนื้อหาที่นำเสนอเป็นรายงานความก้าวหน้าด้านการวิจัย และพัฒนาออนไลน์เทคโนโลยี รายงานการดำเนินงาน กรณีศึกษา และกลยุทธ์จำลองเพื่อการวางแผนในการดำเนินการในยุคต่อไป ทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชนที่นำออนไลน์เทคโนโลยีไปปรับใช้กับองค์กร ในจำนวนประมาณ 200 เรื่อง มีผู้เข้าประชุมวิชาการประมาณ 1,000 คน ซึ่งมาจากหลากหลายอาชีพ เช่น นักสารสนเทศ บรรณารักษ์ นักการตลาด ที่ปรึกษาด้านการจัดการ สถาบันการศึกษา ผู้ให้บริการ เกษษกร นักวิจัย และผู้สนใจทั่วไป

2. การแสดงนิทรรศการ มีบริษัทชั้นนำของโลกทางด้านสารสนเทศออนไลน์ ได้แก่ บริษัทผลิตข้อมูล สำนักพิมพ์ สำนักข่าว หนังสือพิมพ์ บริษัทจัดการฐานข้อมูล บริษัทผลิตซอฟต์แวร์ บริษัทที่ปรึกษาข้อมูล เข้าร่วมแสดงผลภัณฑ์ บริการและเทคโนโลยีล่าสุด เป็นจำนวนมากถึง 250 บริษัท ประมาณจำนวนผู้เข้าชมนิทรรศการมากกว่า 10,000 คน แบ่งตามกิจกรรมของบริษัทที่มาแสดงนิทรรศการ ดังนี้

- CD – ROM Database เช่น บริษัท Silver Platter Information
- Digital Publishing Technologies / Service เช่น บริษัท Ingenta Ltd.
- Document Imaging เช่น บริษัท Direct Data Capture Ltd.
- E – Commerce Software เช่น บริษัท Autonomy Syst. Ltd.
- Information Book & Periodicals เช่น บริษัท Blackwell 's, Bowker – Saur
- Information Consultancy เช่น บริษัท Datamonitor
- Information Retrieval Software เช่น บริษัท NextPage
- Internet เช่น บริษัท Factiva (Dow Jones & Reuters)
- Internet เช่น บริษัท Dawson
- Knowledge Management Solution เช่น บริษัท Economist Intelligence Unit
- Library Automation เช่น บริษัท VTLs Inc.
- Online Databases เช่น บริษัท Elsevier Science
- Subscription Services เช่น บริษัท EBSCO Inf. Services

หากแบ่งตามสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ Accounting, Advertising, Art จนถึง Science, Tourism และ Trade นอกจากมีการแสดงผลผลิตภัณฑ์ ณ คูหาของบริษัทต่างๆ ในพื้นที่จำนวน 3 ชั้น ยังมีกิจกรรมอื่นๆ อีก คือ Product Presentations, Technical & Tutors, Seminars, Career Clinic Place ณ คูหาเฉพาะถึง 5 แห่ง ตามหมายกำหนดการตลอดภายใน 3 วัน ตัวอย่างหัวข้อในกิจกรรมเหล่านี้ เช่น

- Competitive Intelligence & The Web
- Getting the most out of Internet search Engine
- Use the Internet to Enhance Your Career

จากรูปแบบงาน 2 ส่วนดังกล่าว และผู้จัดการประชุมยังได้จัดให้มี Satellite Events ในวันก่อนและหลังการประชุมคือ วันที่ 6 และ 10 ธันวาคม 2542 ในรูปการสัมมนาเต็มวันในหัวข้อหลากหลายให้เลือก เช่น

- Search engine : Boolean and beyond (Information retrieval Technology)
- WWW. Marketing – new rules and old techniques (Internet marketing methods)
- Educating your end – user (The role of the information Professional as teachers)

นอกจากนี้ ในการประชุมนี้มีการมอบรางวัลดีเด่นด้านสารสนเทศออนไลน์ ให้แก่ผลิตภัณฑ์ของบริษัท องค์กร ในชื่อรางวัล International

Information Industry awards ทุกๆ ปีอีกด้วย ใน 3 รางวัล คือ Best STM Information Product, Best Business Product, Best Search Product

ตัวอย่างรายชื่อ บริษัทชั้นนำด้านสารสนเทศออนไลน์ ที่นำผลิตภัณฑ์ มาจัดแสดงนิทรรศการ ได้แก่

The British Library
British Standards Institute
Business Monitor International
CAS , Chemical Service Abstracts
Dialog
Economist Intelligence Unit
Elsevier Science
Encyclopedia Britannica
Euromonitor
Gale
Ingenta
Springer Verlag
Swets Information
Thomson Scientific

สรุป งานประชุม Online Information จัดเป็นงานประชุมและแสดง นิทรรศการที่ยิ่งใหญ่ มีกิจกรรมมากมายภายในงาน ถือว่าเป็นงานประชุม ด้าน Online Information ที่ใหญ่ที่สุดในโลกก็ได้ ท่านที่สนใจติดตามข่าวหรือ เข้าร่วมประชุมในครั้งต่อไป ติดตามข่าวได้ที่ Web Site ของบริษัท Learned Information Europe Ltd. ที่ <http://www.onlineinformation.co.uk> กำหนด จัดในเดือนธันวาคมของทุกๆ ปี ณ กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ

ภาพ

การเข้าร่วมประชุม World Library & Information Congress :
69th IFLA General Conference and Council
ระหว่างวันที่ 1-9 สิงหาคม 2546
ณ กรุงเบอร์ลิน ประเทศเยอรมัน

ความเป็นมา

IFLA (International Federation of Library Associations and Institutions) สหพันธ์ระหว่างประเทศว่าด้วยสมาคมและสถาบันห้องสมุด ก่อตั้งเมื่อปี ค.ศ.1927 เป็นหน่วยงานอิสระระดับนานาชาติ ไม่สังกัดหน่วยงานของรัฐบาล มีความร่วมมืออย่างเป็นทางการกับ UNESCO วัตถุประสงค์หลักของ IFLA คือ เพื่อเป็นการส่งเสริมความเข้าใจ ความร่วมมือ วิจัยและพัฒนา ระบบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของห้องสมุด และศูนย์สารสนเทศในระดับนานาชาติ และที่สำคัญเพื่อเป็นหน่วยงานหลักให้กลุ่มบรรณารักษ์ทั่วโลก ได้มีโอกาสพบปะ เสนอแนะ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ ในหัวข้อต่างๆ ที่เป็นที่น่าสนใจในระดับนานาชาติ ขณะนี้ IFLA มีสมาชิกราว 1,700 สถาบัน จาก 150 ประเทศ

สำนักงานใหญ่ของ IFLA ตั้งอยู่ที่กรุงเฮก ประเทศเนเธอร์แลนด์ มีคณะผู้บริหารที่เรียกว่า Governing Board ซึ่งมาจากการลงคะแนน เลือกสรรตัวบุคคลจากประเทศต่างๆ ทำหน้าที่วางแผนบริหารกิจกรรมต่างๆ ในคณะกรรมการบริหารชุดใหม่นี้มีชาวเอเชีย 2 คน ที่เข้าร่วมคือ Mr. Jianzhong Wu, Shanghai Library, China และ Mr. Ramachandran Rasu, National Library Singapore

IFLA มีโครงการหลัก 6 โครงการ คือ

- Advancement of Librarianship Program (ALP) ซึ่งในปี 2546 ที่ผ่านมา TIAC ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมนี้ ดังมีรายละเอียดในบทที่ 11 ของหนังสือเล่มนี้

- Copyright and other Legal Matter (CLM)
- Preservation + Conservation (PAC)
- IFLACDNL Alliance for Bibliographic (ICABS)
- IFLAUNIMARC (UNIMARC)

และแบ่งกลุ่มวิชาชีพ (Professional Division) ออกเป็น 8 กลุ่ม คือ

- General Research Libraries ห้องสมุดเพื่อการวิจัยทั่วไป
- Special Libraries ห้องสมุดเฉพาะ
- Libraries Serving the general Public ห้องสมุดสำหรับบริการ

ประชาชน

- Bibliographic control การควบคุมบรรณานุกรม
- Collections and Service ทรัพยากรสารสนเทศและการบริการ
- Management and Technology การจัดการและเทคโนโลยี
- Education and Research การศึกษาและวิจัย
- Regional Activities กิจกรรมต่างๆ ในภูมิภาค

และยังจัดสาขาย่อย (Sections) ต่างๆ อีก 47 สาขา ตัวอย่างเช่น

Information Literacy, Reading, Government Libraries, Knowledge Management เป็นต้น

สาระสำคัญของการประชุม IFLA ครั้งที่ 69

IFLA ทำการจัดการประชุมสามัญเป็นประจำทุกปี หมุนเวียนไปในประเทศต่างๆ ทั่วโลก โดยที่ผ่านมามีสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยได้รับเป็นเจ้าภาพจัด IFLA ครั้งที่ 65 ในปี ค.ศ.1999 (พ.ศ. 2542) โดยใช้สถานที่ ศูนย์นิทรรศการและการประชุมนานาชาติ (BITEC) ซึ่งประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี ทำให้บรรณารักษ์ และกลุ่มวิชาชีพสารสนเทศชาวไทยรู้จักองค์กร IFLA มากยิ่งขึ้น

สำหรับปี ค.ศ.2003 IFLA ได้จัดให้มีการประชุมที่กรุงเบอร์ลิน ณ ศูนย์ประชุมนานาชาติ (International Convention Center, ICC) ประเทศเยอรมัน โดยคณะผู้บริหาร IFLA มีมติให้แก้ไขชื่อการประชุม IFLA Conference ให้เป็น World Library and Information Congress เพื่อสื่อให้

สาธารณชนทั่วไปเข้าใจว่าการประชุมนี้ว่าเกี่ยวข้องกับวิชาชีพห้องสมุด
และสารสนเทศในระดับโลกซึ่งสื่อความหมายได้ดีกว่าคำว่า IFLA

หัวข้อสาระสำคัญของการประชุมครั้งนี้ คือ Access Point Library :
Media Information Culture ซึ่งสื่อความหมายถึงหน้าที่ดั้งเดิมของห้องสมุด
ที่ให้บริการแก่ชุมชนเครือข่ายสังคมโลกคือ เป็นจุดที่เข้าถึงสื่อสารสนเทศ
วัฒนธรรม

ส่วนหัวข้อสาระสำคัญรอง ได้แก่

- Transforming media management
- Knowledge of media in all dimensions
- Media migration and conservation
- Strengthening information content
- Free access to information at point of use
- Information world for future generations
- Guaranteeing human culture and values
- Expanding libraries as cultural institutes
- Networking "Cultural partnerships"

การลงทะเบียน

ค่าลงทะเบียนเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ แบ่งเป็นหลายประเภท เช่น

- สมาชิก IFLA ราคา 350 สกุลยูโร (21,700 บาท อัตราแลกเปลี่ยน 62 บาทขณะนั้น)

- ผู้ติดตาม (Accompany person) ราคา 200 สกุลยูโร

- การลงทะเบียนเกินกำหนด / หน่วยงาน ต้องเพิ่มอีกประมาณ 50-100 สกุลยูโร

สำหรับกิจกรรมหลักในการประชุมครั้งนี้ ได้แก่

- Conference Sessions ส่วนการประชุมมีห้องประชุมขนาดต่างๆ ประมาณ 10 ห้อง

- Poster Session ส่วนการแสดงผลงานทางโปสเตอร์จัดแสดงที่ห้องโถงกลางของศูนย์ประชุม มีการกำหนดเวลานำเสนอโปสเตอร์ในช่วงต่างๆ

- Exhibitions ส่วนแสดงนิทรรศการ มีผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุดในรูปแบบต่างๆ นำแสดงโดยบริษัท องค์กร ห้องสมุด

- Workshops มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ

- Library Visits การเยี่ยมชมห้องสมุดต่างๆ ในกรุงเบอร์ลิน ผู้จัดได้นำเสนอรายชื่อห้องสมุด ให้ผู้เข้าร่วมประชุมเลือกเข้าเยี่ยมชมตามความสนใจในตอนลงทะเบียน

- Social + Cultural Activities กิจกรรมต่างๆ เช่น งานเลี้ยงต้อนรับงานเลี้ยงเปิดงานนิทรรศการ งานสังสรรค์กลุ่มบรรณารักษ์ภูมิภาคต่างๆ

- Company Product Presentations การนำเสนอผลิตภัณฑ์ของบริษัทต่างๆ

ผู้เข้าร่วมในปีนี้มีประมาณ 4,500 คน จาก 133 ประเทศ ตัวแทนจากประเทศไทยมี 7 คน จากหน่วยงานต่างๆ คือ ห้องสมุดรัฐสภา (2) หอสมุดแห่งชาติ (1) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (1) มหาสารคาม (1) ศูนย์บริการสารสนเทศทางเทคโนโลยี (2)

Conference Sessions

เป็นการประชุมที่เป็นลักษณะการเสาะประสบการณ์ รวมถึงการนำเสนอผลงานวิจัย มีหัวข้อมากมายให้ผู้เข้าร่วมการประชุมเลือกเข้าฟัง โดยมีห้องประชุมใหญ่ประมาณ 10 ห้อง ห้องสัมมนาย่อย 10 ห้อง ตัวอย่างหัวข้อที่น่าสนใจ เช่น

- Library and Research service for Parliaments
 - Acquisition and Collection Development
 - Knowledge management
 - Bibliography
 - Asia, Oceania and Latin America Library etc.
- รวมมีการบรรยายทั้งสิ้น 5 วัน หัวข้อที่ได้เลือกเข้าฟัง ได้แก่
- Alexandria Libraries
 - Preservation and Conservation
 - Document Delivery and Inter lending
 - Information Technology
 - Bioscience Libraries & Science Technology Libraries
 - Information Literacy
 - Government Libraries

การนำเสนอผลงานของแถบเอเชีย ได้แก่ ประเทศจีน ฮองกง มาเลเซีย สิงคโปร์ ส่วนของไทยมีการนำเสนอเป็นโปสเตอร์ โดย ดร.สุจิน บุตรีสิริสุวรรณ (ม.มหาสารคาม) และม.ศรีปทุม โดย ดร.น้ำทิพย์ วิชาวิน

การเยี่ยมชมห้องสมุด

IFLA ได้จัดห้องสมุดต่างๆ ประมาณ 40 แห่งให้ผู้เข้าร่วมประชุมเลือกเข้าเยี่ยมชม ดิฉันได้เลือกไปชมห้องสมุดของสถาบันที่ชื่อ The Institute for Advanced Study Berlin, Wallatstrasse 1 D – 14193 Berlin

สถาบันนี้จัดเป็นสถาบันวิชาการชั้นสูง จัดตั้งเมื่อปี ค.ศ.1981 โดยมีต้นแบบจากมหาวิทยาลัยพรินสตัน สหรัฐอเมริกา มีการให้ทุนวิจัยแก่นักวิจัยทั่วโลกที่โดดเด่นทุกๆ ปีในสาขาต่างๆ โดยเน้นความหลากหลายของสาขาวิชา เชื้อชาติ วัฒนธรรม โดยแหล่งเงินทุนมาจากรัฐบาลกลางเยอรมัน รัฐบาลแคว้นเบอร์ลิน ภาคเอกชนต่างๆ และเงินบริจาค ตัวอย่างผลงานวิจัยของผู้ได้รับทุนในปีที่ผ่านมา เช่น

- Social History of the Middle east
- Islamic and Jewish
- Modernity and Islam

ห้องสมุดของสถาบัน ทำหน้าที่สนับสนุนงานด้านเอกสาร หนังสืออ้างอิงต่างๆ ให้บริการฐานข้อมูลซีดีรอม การบริการยืมต่างห้องสมุด ให้แก่ผู้ได้รับทุนวิจัยของสถาบันในทุกๆ ปี รวมถึงสื่อประเภทอื่นๆ ด้วย

บริการหลักของห้องสมุด ได้แก่

1. ห้องอ่านหนังสือ ส่วนใหญ่เป็นหนังสืออ้างอิง (Reference) ทั่วไป และเฉพาะเรื่อง รวมทั้งเอกสารอ้างอิงด้าน classics of philosophy ในภาษาอังกฤษ เยอรมัน ฝรั่งเศส

2. Virtual Library ระบบห้องสมุดเสมือนที่เป็นสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ของห้องสมุด ซึ่งได้แก่ บัตรรายการ (Catalog), สิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ (ejournal, newspaper, dictionary) ฐานข้อมูลออนไลน์เฉพาะเรื่องต่างๆ Web Site Links ที่สำคัญ

ข้อคิดเห็น ลักษณะของห้องสมุดสถาบัน คือบ้านพักอาศัยเดิมที่ดัดแปลงให้เป็นห้องสมุดขนาดไม่ใหญ่มากนักในพื้นที่ 2-3 ชั้น ทำให้มีบรรยากาศอบอุ่น มีการออกแบบตกแต่งได้สวยงาม ลงตัวอย่างพอดี มีเจ้าหน้าที่เพียง 7 คน

ส่วนนิทรรศการแสดงกิจกรรมต่างๆ ของห้องสมุดและผลิตภัณฑ์ (Exhibitions)

มีหน่วยงาน สถาบัน องค์กร บริษัท เข้าร่วมแสดงนิทรรศการประมาณ 160 แห่ง ตัวอย่างเช่น

- CABI publishing
- American Library Association
- Family History Library
- YBP Library Services เป็นต้น

หรือหากแบ่งตามเนื้อหาต่างๆ อาจแบ่งได้เป็น

- ผลิตภัณฑ์ด้านฐานข้อมูล (Databases)
- บริการเอกสารฉบับเต็ม (Document Delivery)
- ระบบบูรณาการสำหรับห้องสมุด (Integrated Library Systems)

- บริการด้านอินเทอร์เน็ต (Internet Services)
- บริการตัวแทนบอกรับสิ่งพิมพ์ (Subscription agencies)
- ผลิตภัณฑ์ OPAC
- ผลิตภัณฑ์ และครุภัณฑ์สำหรับห้องสมุด (Library equipment and furniture)

- บริการด้านการสื่อสารโทรคมนาคม (Telecommunication)

โดยทั้งนี้ได้รับทราบถึงความก้าวหน้าของผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุด ตัวอย่างเช่น

- เครื่องรับคืนหนังสือ (Book return and sorting machine)
- ฐานข้อมูลออนไลน์เว็บเบส Science Direct ของสำนักพิมพ์ Elsevier ขยายบริการโดยเพิ่มข้อมูลประเภท Encyclopedia 40 Volumes
- ฐานข้อมูลออนไลน์ใหม่ของสำนักพิมพ์ Ovid ที่ชื่อว่า Ovid's Linking Solution
 - การจัดซื้อสื่อต่างๆ ในรูปแบบ Consortia negotiation
 - Information Retrieval Software ที่ชื่อ Aquabrowser
 - ฐานข้อมูลด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีของเกาหลี KISTI
 - การพัฒนาระบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อยื่นขอสิทธิบัตรของ European Patent Office (EPO) และระบบฐานข้อมูลสิทธิบัตรยุโรป
 - การให้บริการของหอสมุดแห่งชาติของประเทศเยอรมัน ฝรั่งเศส เดนมาร์ก เป็นต้น
- บริการ Union Catalog ของ Document ในห้องสมุดต่างๆ ของทวีปยุโรป
 - Software for Library Administration "Bibliotheca 2000"
 - The Automated Document Delivery Broker System เช่น F12 Autodoc
 - การดำเนินงาน และ บริการของ National Library Board , Singapore
 - การประชุม World Summit on the Information Society (WSIS) Geneva 2003
 - Library System Software, Nordic, BookIT

กิจกรรมสังคมต่างๆ

ในช่วงเย็นของวันประชุมมีการจัดเลี้ยงต่างๆ เช่น

- Opening Party จัดที่ Palais am Funkturm
- Cultural Evening จัดที่ Berlin State Library มีการแสดงบนเวที เช่นละครใบ้ ดนตรี
- Exhibition Opening and Reception จัดที่ศูนย์ประชุม ICC Hall

ประธาน IFLA สมัยก่อน (นิราชา) และปัจจุบัน (ศิริคำ)

นอกจากนี้ ยังมีการจัดเที่ยวชมสถานที่สำคัญของกรุงเบอร์ลินให้แก่ผู้เข้าประชุมทุกคนโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายอย่างใด

กรุงเบอร์ลินเป็นเมืองหลวงของประเทศเยอรมันตั้งอยู่ในภาคตะวันออกของประเทศ มีแม่น้ำ Spree ไหลผ่าน มีประชากรราว 4 ล้านคน เมืองนี้เป็นสัญลักษณ์ของการแบ่งโลกออกเป็น 2 ฝ่าย หลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 (ค.ศ.1948) โดยมีกำแพงเบอร์ลินกั้นเขตแดนตะวันออกตะวันตกออกจากกัน และต่อมาถึงยุคล่มสลายของลัทธิคอมมิวนิสต์ กำแพงเบอร์ลินถูกทำลายลง ประเทศเยอรมันกลับมารวมประเทศกันใหม่ในปี ค.ศ.1990 กรุงเบอร์ลินถูกคัดเลือกให้ฟื้นฟูบูรณะเป็นเมืองหลวงอีกครั้งหนึ่ง

ปัจจุบันกรุงเบอร์ลินถือเป็นเมืองแห่งประวัติศาสตร์ ศูนย์รวมศิลปวัฒนธรรมของยุโรป มีพิพิธภัณฑ์นับร้อยแห่ง โรงละคร โรงโอเปร่า พระราชวัง รวมทั้งขณะนี้เยอรมันเป็นประเทศที่มีความเจริญด้านเทคโนโลยีต่างๆ ด้านเครื่องจักรกล ยานยนต์ ด้านเคมี เป็นต้น

สถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของกรุงเบอร์ลิน ได้แก่

- Brandenburg Gate ประตูลูกศรสัญลักษณ์สำคัญของการรวมตัวกรุงเบอร์ลิน สร้างตั้งแต่ช่วงปี ค.ศ.1788 - 1791 ให้แก่พระเจ้าเฟอเดอริก วิลเลียมที่ 2

- Victory Column อนุสาวรีย์แห่งชัยชนะ สร้างตั้งแต่ปีค.ศ.1873 มีความสูงถึง 67 เมตร เป็นสัญลักษณ์สงครามต่อต้าน ฝรั่งเศส ออสเตรีย และเดนมาร์ก

- Berlin Wall ซากกำแพงเบอร์ลิน

- Checkpoint Charlie จุดตรวจผ่านแดนที่มีชื่อเสียงในช่วงที่กำแพงกั้น 2 ดินแดนออกจากกัน

- ย่านเมืองเก่าประกอบด้วยโบสถ์ อาคารทรงคลาสสิกต่างๆ มากมาย

- ถนนอนุเทอร์ลินเดินแหล่งช้อปปิ้ง เปรียบเสมือนของปารีสแห่ง

ฯลฯ

ในพิธีปิดการประชุมมีการนำเสนอวิดีโอทัศน์แสดงถึงระบบสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมของประเทศเจ้าภาพในปีค.ศ.2004 คือ ประเทศ

อาร์เจนติน่า ซึ่งได้แสดงความพร้อมในการเตรียมจัดงานและเชิญชวนให้เข้าร่วมประชุม IFLA ครั้งที่ 70 ที่กรุงบัวโนสไอเรส

นอกจากนี้ ได้มีพิธีมอบตำแหน่งประธาน IFLA โดย Madame Christine Deschamps จากประเทศฝรั่งเศสได้มอบให้ประธานคนใหม่คือ Ms. Kay Raseroka จากประเทศบอสวานา ซึ่งจะทำหน้าที่ในวาระต่อจากนี้เป็นต้นไป

สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญที่ได้ไปเยี่ยมชม

เมือง Leipzig (ไลป์ซิก) เป็นเมืองสำคัญที่จัดงานแสดงสินค้ามาหลายร้อยปีแล้ว ตั้งแต่ปลายคริสต์ศตวรรษที่ 12 โดยได้สิทธิคุ้มครองการค้าขายจากองค์จักรพรรดิ จนถึงปัจจุบันเป็นเจ้าของการจัดการจัดแสดงสินค้า (Trade Fair) ตลอดทั้งปี มหาวิทยาลัยของเมืองนี้ก่อตั้งมามากกว่า 600 ปี จัดเป็นมหาวิทยาลัยเก่าแก่แห่งหนึ่งของเยอรมัน ไลป์ซิกถือเป็นเมืองสำคัญด้านวัฒนธรรมของเยอรมันในหลายๆ ด้าน มีสถาปัตยกรรมยุคต่างๆ การดนตรี อุตสาหกรรม การพิมพ์หนังสือมีสำนักพิมพ์ที่มีชื่อเสียง เช่น Polytech nie for gsaphic and Books รวมทั้งมีห้องสมุดที่สำคัญ คือ The German Library (Deutsche Bucherei)

เป็นเมืองที่นักประพันธ์ผู้ยิ่งใหญ่ของเยอรมันคือ เกอเธ่ (Goethe) ใช้เป็นฉากของร้านเหล้าในเมืองไลป์ซิกนี้ ในวรรณกรรมอมตะเรื่อง เฟาสต์ (Faust) นอกจากนี้ยังเป็นเมืองที่เคยอยู่ของคีตกวีชื่อดัง ได้แก่ บาค (Johann Sebastian Bach) (ค.ศ.1685 – 1750) ผู้ประพันธ์เพลงที่ใช้บรรเลงในโบสถ์ ซึ่งยังใช้บรรเลงในโบสถ์อย่างต่อเนื่องถึงปัจจุบัน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมประชุม

- เป็นโอกาสที่ดี ที่ได้พบเห็น พบปะบรรณารักษะวิชาชีพจากประเทศต่างๆ ทั่วโลก
- ได้รับความรู้ล่าสุดเกี่ยวกับเทคโนโลยี ผลิตภัณฑ์ การบริหาร จัดการ การบริการ ในส่วนของห้องสมุดประเภทต่างๆ
- ได้มีโอกาสเยี่ยมชมห้องสมุดในประเทศเยอรมัน

- ได้ปรับฐานความรู้ ความเข้าใจของตนเองให้สอดคล้องกับวิทยาการ
ล่าสุดของโลก โดยเข้าใจถึงความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมของ
สารสนเทศ ผลกระทบที่มีต่อการศึกษาด้านบรรณารักษศาสตร์ พัฒนาทักษะ
ที่จำเป็นต่างๆ ให้เข้ากับมาตรฐานสากล ได้เห็นเครือข่ายกลุ่มวิชาชีพ
บรรณารักษ์จากทั่วโลก ว่ามีความแน่นอน และสื่อสารทั่วถึงราวกับทุกคน
พูดภาษาเดียวกัน

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

บทที่ 4
ตราตรึงซึ่งใจเมื่อไป CONSAL ครั้งที่ 11

โดย อติพร สุวรรณ
ผู้ประสานงาน
ศูนย์บริการสารสนเทศทางเทคโนโลยี
สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

“ผลจากการประชุม ทำให้ได้รู้ได้เห็นได้ปรับตัวตามสถานการณ์โลก
ตามแนว Global Information Highway เนื่องจากการเจริญเติบโต
ของอินเทอร์เน็ต ขยายตัวอย่างรวดเร็ว
เกิดปัญหา Information Overload
รูปแบบของข้อมูลมีความหลากหลายมากขึ้น
บรรณารักษ์ผู้ให้บริการต้องมีการพัฒนาบทบาทของตน
ในทิศทางใหม่ให้เป็น Cybrarians, Webrarians
หรือ Information Professionals”

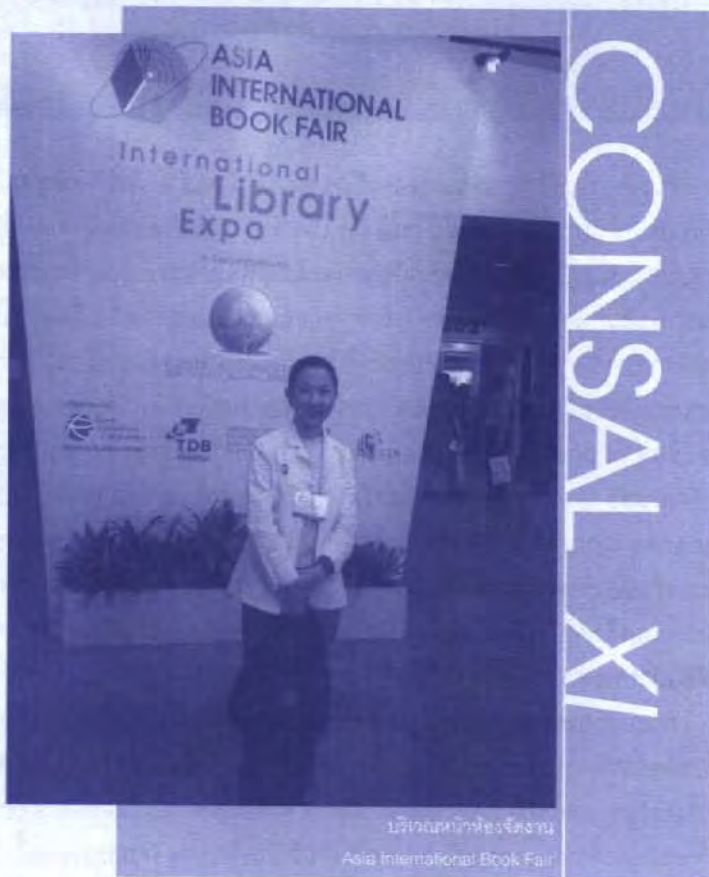
ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

บทที่ 4 : ทรนกริ่งซึ่งใจเมื่อไป CONSAL ครั้งที่ 11

ฉันเชื่อว่าในชีวิตของคนเราคงจะมีเรื่องต่างๆ ผ่านเข้ามาในชีวิตมากมาย บ้างก็เป็นความทรงจำที่ประทับใจและไม่ประทับใจ ฉันเป็นคนหนึ่งหากว่ามีความทรงจำที่น่าประทับใจเกิดขึ้นก็ยากที่จะลืมเลือนไป แม้วันเวลาจะผ่านไปเนิ่นนานแล้วก็ตาม ความทรงจำเล็กๆ ของฉันผุดขึ้นมาอีกครั้งเมื่อคราวที่หัวหน้ากลับจากการประชุมต่างประเทศ ท่านได้มีของฝากจากการประชุมให้พวกเราแบ่งปันกันโดยการจับสลากว่าใครจะเป็นผู้โชคดีบ้าง เพราะของแต่ละชิ้นต่างกันออกไป บ้างก็เป็นหมวก สมุดบันทึก กระเป๋าน้ำร้อนๆ ส่วนใหญ่จะเป็นดินสอ ปากกาจากสำนักพิมพ์ต่างๆ ที่มาออกร้าน หลังจากแบ่งสรรปันส่วนของฝากกันแล้ว ทำให้ฉันนึกย้อนกลับไปถึงคราวการประชุมสภาบรรณารักษ์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (CONSAL) ครั้งที่ 11 ที่จัดเมื่อปี พ.ศ.2543 ณ ประเทศสิงคโปร์ ที่ฉันได้เข้าร่วมประชุม จึงอยากแบ่งปันประสบการณ์ที่ได้รับถ่ายทอดผ่านบทความนี้ด้วยเลย

การประชุมสภาบรรณารักษ์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Congress of Southeast Asian Librarians : CONSAL) ครั้งที่ 11 นี้จัดขึ้นในหัวข้อ CONSAL XI: Stepping into the New Millennium: Challenges for Librarians and Information Professionals มีประเทศสิงคโปร์เป็นเจ้าภาพ จัดการประชุมขึ้นที่ Suntec City ประเทศที่เข้าร่วมประกอบด้วยประเทศสมาชิก ซึ่งได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ บรูไน ไทย และประเทศอื่นๆ เช่น ญี่ปุ่น ฮองกง ออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา เป็นต้น จากการประชุมในครั้งนี้มีสมาชิกเพิ่มอีก 4 ประเทศ ได้แก่ กัมพูชา ลาว เวียดนาม และพม่า

บริษัทศึกษาเพื่อสังคม
Asia International Book Fair

การเดินทางไปประชุม CONSAL ครั้งนี้พิเศษกว่าการประชุมครั้งอื่นๆ ด้วยว่านอกจากจะจัดให้เข้าร่วมประชุมแล้ว ยังมีการเยี่ยมชมห้องสมุดและสำนักพิมพ์ต่างๆ ทั้งในมาเลเซีย และสิงคโปร์ ฉันขอยกความคิดความชอบนี้ให้แก่พี่ยุพินหัวหน้าทีมของเรา (รวมทั้งเพื่อนๆ ขพ.คนอื่น ด้วยนะ...เดี๋ยวจะนึกน้อยใจ) ฉันเห็นการทำงานของพี่ยุพินและทีมงานแล้ว ฉันบอกกับตัวเองว่า กลับจากการประชุมแล้วจะต้องสมัครเป็นสมาชิก ขพ.แน่นอน ด้วยว่าจะได้มีส่วนร่วมในการพัฒนางานด้านห้องสมุด (แม้ว่าจะไม่ได้ร่ำเรียนบรรณารักษะมาโดยตรง) และจะได้ฝึกเป็นลูกมือช่วยพี่ๆ สร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ทำให้ประเทศไทยมีการพัฒนาทัดเทียมประเทศเพื่อนบ้านที่เราไปเยือน

ฉันยังจำคำบอกกล่าวของพี่ยุพินได้ดี "สายสัมพันธ์ระหว่างบุคคลจะนำไปสู่ความร่วมมือในภูมิภาคเราได้" แม้ว่าตอนนั้นฉันยังไม่ได้มีสถานะอยู่ในระดับอินเตอร์เหมือนพี่ๆ แต่ขอแค่ความร่วมมือระหว่างพวกเราชาว ชพ. และห้องสมุดอื่นๆ ก็ถือว่าคุ้มแล้ว สิ่งที่เห็นได้ชัดเจนมากในความคิดของฉันคือการต้อนรับอย่างอบอุ่นจากบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยมลายา (University of Malaya) นั่นคงเป็นเพราะสายสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นระหว่างพี่ที่มงานเป็นแน่แท้ พวกเราได้รับฟังปัญหาที่ทางบรรณารักษ์ได้ประสบช่วงคล้ายคลึงกับปัญหาของบ้านเราเสียเหลือเกิน นั่นคือห้องสมุดถูกตัดงบประมาณไปมากมาย บรรณารักษ์ต้องทำงานหนักขึ้นภายใต้สภาวะขาดแคลนงบประมาณ น่าเศร้าจริงๆ เพราะเราได้เห็นได้ฟังกันมาค่อนข้างมากว่าต้องพัฒนาคน พัฒนาระบบการเรียนรู้ พัฒนาระบบการศึกษา แต่การอ่าน การค้นคว้า ซึ่งเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนากลับถูกมองข้ามโดยถูกตัดงบประมาณออกไป ในบ้านเราก็เช่นกัน อย่างนี้จะเป็น Learning Organization ได้อย่างไร ?

เขียนชมห้องสมุดมหาวิทยาลัยมลายา

ภายในห้องจัดนิทรรศการ
Asia International Book Fair

ตามที่ฉันได้เกริ่นไว้ตั้งแต่ต้นเรื่องของแจกของแถมในการออกร้านของร้านหนังสือและสำนักพิมพ์ต่างๆ บริเวณข้างห้องสัมมนามีการจัดงาน Asia International Book Fair ซึ่งมีสมาคม ร้านหนังสือ สำนักพิมพ์ มาจัดบูทแนะนำสินค้าและบริการของตน โดยมีสิ่งดึงดูดใจเป็นของที่ระลึก มีตั้งแต่ของชิ้นใหญ่ๆ อย่างร่มกันแดด (อันใหญ่จริงๆ) กระเป๋า พวงกุญแจ ปฏิทิน สมุดบันทึก ที่คั่นหนังสือ ไปสการ์ด และของกระจุกกระจิกอีกสารพัดอย่าง เท่าที่สังเกตฉันเห็นว่ามีพี่ไทยนี่แหละที่ชอบของแจกของแถม

และรักเพื่อนห้องเป็นที่สุด เพราะจะกลับมาบอกเพื่อนๆ ว่าอย่าลืมแวะบูทนั้น บูทนั้นะ มีของแจกอันนั้นอันนี้ พวกเราสนุกสนานกันเป็นอย่างมาก ฉันเป็นอีกคนที่ชอบของแจกเช่นกัน แต่ฉันยังจำคำแนะนำที่ดีของพี่นุชแห่ง มสธ. ได้เสมอเมื่อคราวเยี่ยมชมบูทด้วยกัน พี่นุชบอกว่า การเยี่ยมชมบูทต่างๆ เราควรจะทักทายเขา และแนะนำตัวเองว่ามาจากห้องสมุดไหน ต้องการสินค้าและบริการอะไร อย่างไรบ้าง ควรเตรียมนามบัตรไปให้เขาด้วย เพราะเขาก็ต้องการติดต่อเรากลับเช่นกัน จากนั้นเขามักจะหยิบยื่นของที่ระลึกให้เรา พร้อมคำขอบคุณที่เราแวะเยี่ยมเขา ในส่วนนี้อย่าคิดว่าไม่สำคัญ เพราะถ้าเราไปเดินหยิบๆ ของที่ระลึกของเขาโดยไม่แลกเปลี่ยนอะไรเลย ก็จะเสียภาพโดยรวม อย่าลืมนำป้ายชื่อที่ติดเสื้อหรือแขวนคอเราอยู่ จะมีบอกด้วยว่าเราชื่ออะไร มาจากประเทศไหน เพื่อรักษาภาพรวมของบรรณารักษ์ไทยด้วย ฉันต้องขอบคุณพี่นุชมา ณ ที่นี้ด้วย

มีเรื่องที่น่าสนใจและเป็นความทรงจำที่ดีมาจนถึงทุกวันนี้ เรื่องมีอยู่ว่าเย็นวันแรกของการจัดประชุม จะมีงานเลี้ยงต้อนรับอย่างใหญ่โตมโหฬารโดยเจ้าภาพ มีการแสดงบนเวทีของประเทศที่เป็นสมาชิก CONSAL ประเทศไทยเรามีพี่ ชื่นไปร้องด้วยเช่นกัน ฉันไม่ได้คิดเข้าข้างตัวเองหรอกนะ แต่รู้สึกว่าการแสดงร้องของพวกพี่ๆ สวยงามและสนุกสนานเป็นที่สุด เรียกเสียงปรบมือจากผู้ชมอย่างล้นหลาม แถมมีผู้เข้าร่วมประชุมจากชาติต่างๆ ไปร่วมแจมอีกต่างหาก นอกจากอาหารการกินและการแสดงในห้องจัดเลี้ยงแล้ว ยังมีบูทเล็กๆ หน้าห้องให้พวกเราสนุกสนาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำ Henna Painting จากต้นตำรับ ฉันเป็นอีกคนที่แพ้ทลวดลายบนมือเหมือนพี่ๆ คนอื่น (หลักฐานดูได้จากภาพถ่าย) ตอนที่แพ้ท์ ฉันนึกถึงแค่ความสนุกสนาน แต่เมื่อได้ยินพี่ท่านหนึ่งบอกว่าถ้าแพ้ท์แล้วจะอยู่ได้นานเป็นเดือนเชียวนะหากปล่อยให้แห้งเอง ฉันได้ยินถึงกับอึ้ง เพราะหลังจากนั้นอีก 2 สัปดาห์ ฉันต้องเข้าสู่ประตูดิวาห์ คงจะพิลึกน่าดูหากมือ (แสนสวย) ของเจ้าสาวเต็มไปด้วยลวดลายจากการทำเฮนน่า สิ่งที่ฉันประทับใจประทับใจไม่ได้อยู่ที่การทำเฮนน่าหรอกนะ แต่มันหมายถึงความรักความห่วงใยจากพี่น้อง ชพ. ที่พยายามหาสูตรมาให้ฉันขัดสีฉวีวรรณ ให้ลวดลายหลุดลอกออกโดยเร็ว ทั้งสูตรน้ำมันาว โลชั่น

และอื่นๆ อีกมากมาย มันถือเป็นความทรงจำที่ดีเพราะแม้ช่วงเวลาผ่านล่วงเลยมาเป็นปี เมื่อได้เจอเจอกับพี่ๆ อีกฉันมักจะผูกถามไถ่เรื่องนี้โดยตลอดนี้แหละสายสัมพันธ์

หลังกลับจากเข้าร่วมประชุมฉันได้รับคำถามจากผู้ร่วมงานว่า "ได้อะไรบ้างจากการเข้าร่วมประชุม?" ฉันเลยถือโอกาสสรุปมาเป็นข้อๆ เสียเลย เผื่อว่าจะมีเนื้อหาสาระบ้าง นอกเหนือจากของแถมที่เกริ่นมาก่อนหน้านี้

1. การประชุม ประกอบด้วยหัวข้อหลักดังต่อไปนี้

- การพัฒนาห้องสมุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
- การวางแผนห้องสมุดในอนาคต
- การจัดการทรัพยากรสารสนเทศ
- ทรัพย์สินทางปัญญา
- การจัดการความรู้
- การบริการสารสนเทศ

ผลจากการประชุม ทำให้ได้รู้ได้เห็นได้ปรับตัวตามสถานการณ์โลกตามแนว Global Information Highway เนื่องจากการเจริญเติบโตของอินเทอร์เน็ตขยายตัวอย่างรวดเร็ว เกิดปัญหา Information Overload รูปแบบของข้อมูลมีความหลากหลายมากขึ้น บรรณารักษ์ผู้ให้บริการต้องมีการพัฒนาบทบาทของตนในทิศทางใหม่ให้เป็น Cybrarians, Webrarians หรือ Information Professionals แนวทางที่นำมาสนับสนุนการพัฒนาบทบาทดังกล่าว เช่น การจัดการความรู้ (knowledge management) เกิดการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยการจัดการข้อมูล (Information) ที่ได้รับ นำไปสู่ความรู้ (knowledge) และพัฒนาให้เกิดประโยชน์ สามารถแยกแยะข้อมูลข่าวสารเรียนรู้ทักษะและเทคโนโลยีใหม่ๆ ในการสืบค้นข้อมูล มีทักษะสารสนเทศและมีทักษะด้านภาษา นอกจากนี้บรรณารักษ์ต้องแสวงหาความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ เพื่อก่อให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือทั้งภายในและต่างประเทศ เน้นการทำงานเป็นทีม สามารถผลิตผลงานที่มีคุณภาพ มีรูปแบบการจัดเก็บและเผยแพร่ข้อมูลให้ทันต่อเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

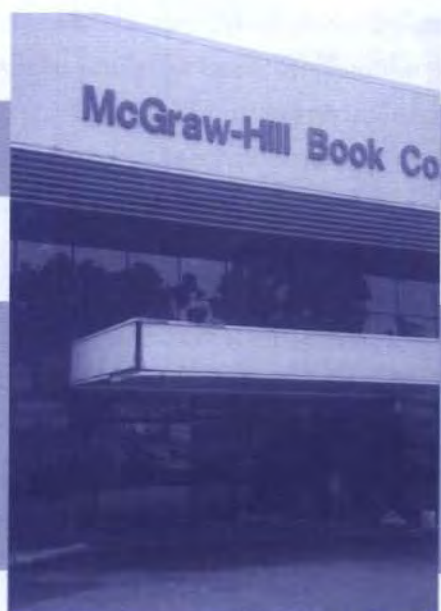
ในความคิดของฉัน ฉันคิดว่าบรรณารักษ์ในบ้านเรา ไม่ได้ด้อยไปกว่าเพื่อนบ้านของเราเลย เรามีการศึกษา มีการฝึกอบรม มีการเรียนรู้ และมีความร่วมมือกันดีอยู่แล้ว และในระดับนโยบายของบ้านเรานั้น ยังมีนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ : ไอที 2000 เป็นนโยบายในการพัฒนาประเทศโดยเน้นการก้าวสู่สังคมสารสนเทศ (Information Society) หรือที่เรียกว่าสังคมเศรษฐกิจยุคใหม่ (New Economy) แห่งศตวรรษที่ 21 เน้นให้เรารู้จักใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ต้องเข้าใจว่า ความรู้และการให้บริการคือหัวใจสำคัญของศตวรรษใหม่นี้ และในปัจจุบันยังมีแผนยุทธศาสตร์ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พ.ศ.2547-2551 เป็นกรอบสำคัญในการวางรากฐานการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศของประเทศ รวมทั้งเป็นแรงผลักดันให้ประเทศไทยก้าวสู่การแข่งขันในเวทีโลก โดยเน้นพัฒนาปัจจัยหลัก 3 ประการคือ โครงสร้างพื้นฐานด้านการสื่อสารโทรคมนาคม การลดช่องว่างในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของประชาชน และการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารและการบริการภาครัฐ

2. ได้เยี่ยมชม ดูงาน

2.1 สำนักพิมพ์ McGraw – Hill ประเทศสิงคโปร์ ถือเป็นประสบการณ์ที่ดี เพราะฉันได้สร้างความสัมพันธ์ที่ดีไว้ อันจะส่งผลต่อหน้าที่ความรับผิดชอบในการส่งหนังสือ สั่งเอกสาร ให้แก่ผู้ใช้บริการของฉัน (เมื่อจะมีส่วนลดพิเศษ) ซึ่งทาง McGraw-Hill ได้ส่งข้อมูลข่าวสารต่างๆ มาจนทุกวันนี้

โปรเจกต์พิเศษ
งานทำ
Hanna Panting

เมืองหน้า
สำนักงาน McGraw-Hill ที่สิงคโปร์

2.2 มหาวิทยาลัยมลายา ตั้งที่ได้เกริ่นไว้ตั้งแต่ต้น และ Multimedia University ซึ่งตั้งอยู่ในไซเบอร์จายา พวกเขาได้เยี่ยมชมห้องสมุด Delta ซึ่งมีความทันสมัยสมกับที่ตั้งอยู่ในเมืองไฮเทคอย่างไซเบอร์จายา ผู้ใช้บริการสามารถยืม-คืนได้ด้วยตนเองผ่านเครื่องยืม-คืนอัตโนมัติ

เมืองหลัง สำนักงาน McGraw-Hill

บทที่ 4 : ธารแห่งปัญญาสู่โลกออนไลน์ ครั้งที่ 11

2.3 ไชเบอร์จายา (Cyberjaya) เมืองอัจฉริยะ (Intelligent city) ที่สร้างขึ้นตามโครงการ "Multimedia Super Corridor" หรือ MSC โครงการที่ตั้งขึ้นเพื่อพัฒนาและยกระดับความสามารถของประเทศในด้านต่างๆ โดยระดมทุนจากบริษัทชั้นนำของโลกมาร่วมลงทุนด้วย อันแอบซ่อนขมเทคโนโลยีอันทันสมัยที่ไชเบอร์จายา ที่ตั้งขึ้นมาเพื่อเป็นศูนย์กลางการด้านไอทีของประเทศดูแลตั้งแต่โครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศ จนถึงนโยบายการบริหารงานด้านไอที รวมทั้งมีมหาวิทยาลัยอย่าง Multimedia University ผลิตกุศลการรองรับเห็นจะต้องยกความดีความชอบให้แก่ผู้นำประเทศ "ดร.มหาธีร์ โมฮัมหมัด" ที่เป็นผู้มองการณ์ไกลและให้ความสำคัญกับการนำไอทีมาพัฒนาประเทศ ไม่น่าเชื่อว่าประเทศที่มีพรมแดนติดบ้านเราจะพัฒนาไปได้ไกลถึงเพียงนี้

3. ได้รู้จักเพื่อนร่วมวิชาชีพ รวมทั้งสายสัมพันธ์ที่ดีทั้งกลุ่มเพื่อนชาวไทยและต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งฉันซึ่งจำเรียนมาทางด้านวิทยาศาสตร์ จึงเป็นโอกาสดีที่ได้ทำความรู้จักกลุ่มบรรณารักษ์ รวมทั้งได้เห็นการทำงานและความร่วมมืออันดีของพี่ๆ ทีมงาน ทำให้ฉันรักวิชาชีพนี้มากขึ้น

จากซ้ายคือพี่ป้า พี่เอ๋
พี่จุก พี่ยุพิน และฉัน
พี่ยุพินที่ป้าเป็นหัวหน้าคณะเดินทางในครั้งนี้

ที่ๆ เพื่อนๆ ที่ร่วมประชุมและดูงาน

4. ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ทั้งจากการประชุมและการเยี่ยมชมดูงาน ถือเป็นประสบการณ์ที่หาไม่ได้ในตำรา ประสบการณ์เหล่านี้จะนำมาสู่การพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานของฉันให้ดียิ่งขึ้น

5. การท่องเที่ยว ซึ่งถือเป็นของแถมจากการเข้าสัมมนาในครั้งนี้ แม้ว่าฉันจะมีเวลาเพียงน้อยนิดก็ตาม ความจริงจะเรียกว่าได้เที่ยวก็ไม่ถูกต้องนัก เนื่องจากบางแห่งเพียงแค่แวะแบบผลุบๆ โผล่ๆ ให้ได้ผ่านหูผ่านตาเท่านั้นเอง ซึ่งสถานที่บางแห่งหากไม่ได้แวะเยี่ยม ก็เปรียบเสมือนมาไม่ถึงมาเลเซีย สถานที่ดังกล่าวได้แก่

อาคารสุลต่าน अबดุล ซามัด : ฉันขอยกความดีความชอบให้แก่ทีมงานทัศนศึกษาที่พยายามจัดสรรเวลาที่มีให้พวกเราได้มีโอกาสแวะชมอาคารสุลต่าน अबดุล ซามัด ซึ่งฉันแอบชื่นชมประเทศมาเลเซียที่ได้ผสมผสานความทันสมัยกับวัฒนธรรมท้องถิ่นได้อย่างลงตัว

ตึกแฝด Petronas Towers : ฉันเพียงแวะถ่ายรูปเท่านั้น ไม่ได้ขึ้นไปชมข้างบนหรอกนะ ด้วยความเสียดายสตางค์ฉันจึงไม่ยอมควักกระเป๋าจ่ายค่าเข้าชมตึกแฝด (ทราบมาว่าสนนราคาสูงทีเดียว)

ข้อบั้งที่ตลาดได้รุ่ง : ฉันมีความรู้สึกว่าร่ายกายคยามราตรีของมาเลเซียช่างละม้ายคล้ายคลึงกับบ้านเรา โดยเฉพาะการตระเวนตลาดได้รุ่ง นักชิมอย่างฉันจึงไม่ควรพลาดเป็นอย่างยิ่ง ฉันเห็นอาหารพื้นเมืองแปลกๆ มากมาย และอาหารที่ขึ้นชื่ออย่างสะเต๊ะ มีทั้งประเภทไก่และเนื้อ (ไม่ค่อยพบหมูสะเต๊ะเหมือนบ้านเรา) หลังลิ้มลองอาหารคาวแล้วฉันดับท้ายด้วย “ไอซ์กะจัง” ขนมหวาน้ำแข็งใสหน้าตาดี แต่อร่อยสู้ “จ๊าบ๊ะ” น้ำแข็งใสแห่งเมืองขอนแก่นไม่ได้ อยากรู้ว่าจ๊าบ๊ะหน้าตาเป็นอย่างไร สอบถามเด็ก มข. (อย่างฉัน) ได้

นอกจากประเทศมาเลเซียแล้ว ในการเยือนสิงคโปร์ ฉันยังมีเวลาเหลือในวันสุดท้ายที่จะได้ไปยังเกาะเซ็นโตซ่า ความจริงแล้วฉันสุดแสนเสียดายที่พลาดการชม “Singapore Botanic Garden” ทั้งๆ ที่ได้วางแผนไว้ว่าอยากมาเยือนที่นี่สักครั้ง ตามประสาคนจบทางด้านพฤกษศาสตร์ เหตุผลก็เนื่องมาจากใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ในห้องสัมมนา มีเวลาเพียง (เกือบ) 1 วันที่เป็นอิสระสมัครพรรคพวกเห็นควรว่าเราน่าจะไปเปิดหูเปิดตาที่เกาะเซ็นโตซ่ามากกว่า ฉันจึงต้องตามใจคนหมู่มากเอาไว้ก่อน ฉันอดทิ้งกับการไปโมตการท้องเที่ยวของสิงคโปร์ไม่ได้ เพราะได้ยินชื่อเสียงเรียงนามของเซ็นโตซ่ามานาน ว่าหากใครมาที่สิงคโปร์ก็ไม่ควรพลาดในการมาเยือนที่นี่ ทั้งที่จริงแล้วฉันรู้สึกที่ไม่

ค่อยมีอะไรสักเท่าใด มีเพียงอันเดอร์เวอร์เตอร์วิลล์ที่เป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยว แต่ก็อย่างว่าไหนๆ มาถึงที่นี่แล้ว ก็ควรจะไปชื่นชมเสียหน่อย ดั่งนั้นฉัน พี่เดิม พี่ตึกแห่ง TIAC และพี่เจียบแห่งศศิรินทร์ จึงออกตะลุยโดยรถเมล์ ไปยังตึก วิลล์เทรต เพื่อขึ้นกระเช้าไปเซ็นโตซ่า สนนราคาเท่าไรก็จำไม่ได้เสียแล้วล่ะ ที่นี้เราได้ชมห้องแสดงประวัติความเป็นมาของสิงคโปร์ และชมสัตว์น้ำที่ อันเดอร์เวอร์เตอร์วิลล์ จากนั้นเราแวะซื้อป๊อปปิ้งกันที่ถนนออร์ชาร์ด ซึ่งข้าวของ ก็ไม่ต่างจากบ้านเราสักเท่าใด สิ่งที่ฉันชอบหิ้วมาเห็นจะเป็นขนมจาก Mark & Spencer ที่กำลังลดแลกแจกแถมก็เท่านั้นเอง

ข้อมูลเพิ่มเติม

1. สำหรับนักท่องเที่ยวที่สนใจข้อมูลการจัดประชุม CONSAL เข้าชมได้ที่ <http://www.consal.org.sg>
2. ชมความยิ่งใหญ่ของโลกไอทีที่ไซเบอร์จายาได้จาก <http://www.cyberjaya-msc.com>
3. ชมเว็บไซต์มหาวิทยาลัยที่เก่าแก่อย่างมหาวิทยาลัยมลายาได้ที่ <http://www.um.edu.my>
4. ผู้ที่สนใจข้อมูลท่องเที่ยวลองแวะชมเว็บไซต์การท่องเที่ยวมาเลเซียที่ <http://www.tourism.gov.my>
5. ก่อนไปสิงคโปร์ ลองวางแผนการเดินทางและค้นข้อมูลท่องเที่ยวได้จาก <http://www.visitsingapore.com>

6. Suntec City เป็นศูนย์ประชุมและศูนย์แสดงสินค้าคล้ายๆ กับ ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ที่บ้านเรา ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ <http://www.sunteccity.com.sg>

แกมท้าย : บทความข้างต้นเป็นเหมือนบันทึกจากความทรงจำ และประสบการณ์ ที่ได้รับจากการเข้าร่วมประชุมและดูงานในครั้งนั้น สำหรับผู้ที่ต้องการเนื้อหาวิชาการ ติดตามอ่านได้จากวารสารห้องสมุด ปีที่ 44 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม – กันยายน 2543 ซึ่งประกอบด้วยรายงานสรุปผลการประชุมบรรณารักษ์เอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ ครั้งที่ 11 โดย สุนันทา วงศ์ชาติ และรายงานการเดินทาง ดูงาน ณ ประเทศมาเลเซีย – สิงคโปร์ โดย ยุพิน จันทร์เจริญสิน ขอรับรองว่าท่านจะได้รับข้อมูลที่ครบถ้วนอย่างแน่นอน

ขอขอบคุณ : สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ที่ได้สนับสนุนให้โอกาสฉันได้เปิดโลกทัศน์ในการประชุมและดูงานครั้งนี้ รวมทั้งพี่ๆ น้องๆ ชาว ชพ. (และไม่ใช่ ชพ.) ที่ร่วมเดินทาง ที่ได้ดูแลเอาใจใส่ รวมทั้งเป็นเพื่อนร่วมทางที่ดีต่อฉัน

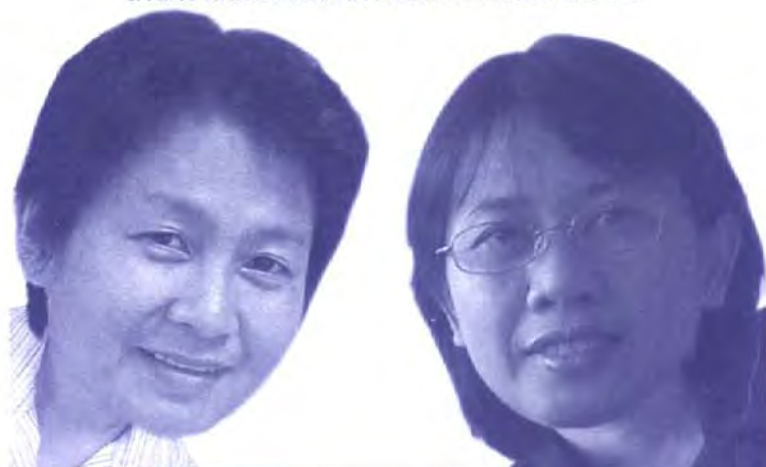
ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

บทที่ 5

เที่ยวท่องห้องสมุดเพื่อนบ้านของไทย

โดย

เพ็ญศรี วายุกัตต์ เจ้าหน้าที่สารสนเทศ
สุกฉวีวรรณ แก้วศรี ผู้ประสานงาน
ศูนย์บริการสารสนเทศทางเทคโนโลยี
สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

“ห้องสมุดประชาชนที่ตั้งอยู่ในศูนย์การค้าใหญ่กลาง
ถนน Orchard เป็นย่าน shopping
ในตัวเมืองหลวง สิ่งที่น่าประทับใจและน่าสนใจที่สุดคือ
ห้องสมุดนี้ตั้งอยู่ในห้างสรรพสินค้า เพราะรัฐบาลสิงคโปร์เห็นว่า
ช่วง 5-6 ปีที่ผ่านมา วัฒนธรรมของสิงคโปร์สนใจการอ่านหนังสือน้อยลง
ชอบใช้เวลาในการเดินห้างสรรพสินค้ามากกว่า
จึงคิดหาทางชักชวนประชาชน
โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นให้หันมาสนใจการอ่านหนังสือมากขึ้น
โดยจัดตั้งห้องสมุดประชาชนขึ้นในห้างสรรพสินค้า”

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

บทที่ 5 : เกี่ยวข้องห้องสมุดเพื่อนบ้านของไทย

เมื่อปลายเดือนเมษายน 2543 พวกเราและกลุ่มเพื่อนได้มีโอกาสเดินทางไปดูงานที่ประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์ โดยประเทศสิงคโปร์ เป็นเจ้าภาพในการจัดประชุม CONSAL ครั้งที่ 11 และจัดงาน Asia International Book Fair การเดินทางไปในครั้งนี้จัดโดยชมรมห้องสมุดเฉพาะ และสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ โดยเดินทางร่วมกับพี่ๆ และเพื่อนๆ บรรณารักษ์ จากสถาบันการศึกษาภาครัฐ เอกชน และหน่วยงานรัฐบาล ทำให้พวกเรารู้สึกตื่นเต้นและดีใจมาก ที่ได้มีโอกาสเดินทางไปต่างประเทศ (เป็นครั้งแรก) การเดินทางในครั้งนี้พี่ๆ และเพื่อนๆ บรรณารักษ์รวม 63 ชีวิต แบ่งการเดินทางออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกเข้าร่วมประชุม CONSAL ที่ประเทศสิงคโปร์ และกลุ่มที่สองซึ่งgikoอยู่ในกลุ่มนี้ได้เดินทางไปทัศนศึกษา และดูงานห้องสมุด รวมทั้งสำนักพิมพ์และร้านหนังสือ

การดูงานแบ่งออกเป็น 2 ประเทศคือ ประเทศมาเลเซีย และ สิงคโปร์ โดยที่แรกที่เราไปดูงานคือ ประเทศมาเลเซียได้ไปเยี่ยมชม Multimedia University

ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนแห่งแรกของรัฐ เปิดเมื่อมีนาคม 1997 ห้องสมุดที่เข้าไปเยี่ยมชมคือห้องสมุด Delta เป็นห้องสมุดที่มีความทันสมัย โดยที่ห้องสมุดนี้มีทรัพยากรสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์และดิจิทัลที่ทันสมัย (เราแอบเห็นเพื่อนๆ บรรณารักษ์บางท่าน รวมถึงพวกเราด้วยที่รู้สึกตะลึงกับความทันสมัยของห้องสมุดแห่งนี้)

หลังจากตะลึงกับความทันสมัยของห้องสมุด Delta พวกเราก็ได้เดินทางไปเยี่ยมชมมหาวิทยาลัยมลายา ท่านผู้อำนวยการมหาวิทยาลัยได้บรรยายถึงความเป็นมาของมหาวิทยาลัย ว่าเป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกของประเทศ ตั้งขึ้นเมื่อ ปี คศ.1949 มีคำขวัญว่า "ความรู้คือกุญแจสู่ความสำเร็จ (Knowledge is the key to Successes)" ปัจจุบันห้องสมุดของมหาวิทยาลัยแห่งนี้ในห้องสมุดอัตโนมัติเต็มรูปแบบ มีการยืม-คืนระหว่างห้องสมุด จากทั้งภายในและภายนอก และยังมีสารสนเทศในรูปแบบของอิเล็กทรอนิกส์ และดิจิทัล (ตื่นตื้นอีกระลอก...อยากให้มีห้องสมุดแบบนี้บ้างสำหรับบ้านเรา)

หลังจากได้เยี่ยมชมห้องสมุดของมหาวิทยาลัยก็พอสมควรแก่เวลา (หิว) เจ้าภาพได้เลี้ยงกลางวัน พร้อมด้วยน้ำชา กาแฟ และขนมพื้นเมืองของประเทศมาเลเซียด้วย (เพื่อนๆ หลายท่านรวมถึงเราด้วย ชมว่าขนมอร่อย) หลังจากอิมมน่าสำราญกันแล้วก็ได้แยกย้ายกันสำรวจ...และจกจกความรู้ตามชั้น ต่างๆ ของห้องสมุด เพื่อจะเอามาเป็นแนวทางในการจัดทำห้องสมุดของบ้าน เราบ้าง (ขอบอกว่า...มีอึ้งและทึ่งกับระบบการบริหารงานภายในห้องสมุดด้วย) ในครั้งนี้ได้มีการแลกเปลี่ยนที่ระลึกกัน เริ่มจากเจ้าบ้านประเทศมาเลเซียได้มอบพวงกุญแจให้กับคณะของเราด้วย (สวยด้วยหละ...เอ!! ได้มาก็อันนะเนี่ย) สำหรับที่ประเทศมาเลเซีย จกจกการเยี่ยมชมห้องสมุดของมหาวิทยาลัยมลายา ด้วยรอยยิ้มและความประทับใจระหว่างกัน

ณ ประเทศสิงคโปร์ คณะของเราได้เข้าร่วมพิธีเปิดประชุม CONSAL จัดขึ้นที่ Suntec city และได้มีโอกาสได้ไปเยี่ยมชมบูธที่มาแสดงในงานนี้ ทำให้เราได้เอกสารและของที่ระลึกมากมาย (ของที่ระลึกจะเยอะกว่าเอกสารนะ...)

นอกจากนี้ยังได้ไปเยี่ยมชมมหาวิทยาลัยแห่งชาติ (National University of Singapore) และ Nanyang Technological University ห้องสมุดทั้ง 2 แห่งนี้เป็นห้องสมุดดิจิทัล มีการจัดการทรัพยากรสารสนเทศอย่างมีคุณภาพ

นอกจากนี้ยังได้ไปเยี่ยมชมห้องสมุดประชาชนที่ตั้งอยู่ในศูนย์การค้าใหญ่กลางถนน Orchard เป็นย่าน shopping ในตัวเมืองหลวงสิ่งที่น่าสนใจและน่าสนใจที่สุดคือ ห้องสมุดนี้ตั้งอยู่ในห้างสรรพสินค้า เพราะรัฐบาลสิงคโปร์เห็นว่าช่วง 5-6 ปีที่ผ่านมา วัยรุ่นของสิงคโปร์สนใจการอ่านหนังสือน้อยลง ชอบใช้เวลาในการเดินห้างสรรพสินค้ามากกว่าจึงคิดหา

ทางชักชวนประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นให้หันมาสนใจการอ่านหนังสือมากขึ้น โดยจัดตั้งห้องสมุดประชาชนขึ้นในห้างสรรพสินค้า ในปัจจุบันนี้มีห้องสมุดในห้างสรรพสินค้าของสิงคโปร์ทั้งหมด 6 แห่ง (เมื่อปีพ.ศ.2543) คณะของเราได้มีโอกาสไปเยี่ยมชมสาขาที่ 6 ในห้องสมุดแห่งนี้ได้มีการจัดการรูปแบบห้องสมุดให้มีความน่าสนใจ ดึงดูดผู้ใช้ห้องสมุดด้วยการจัดมุมกาแฟพร้อมนำหนังสือไปอ่านได้ หรือจะเป็นมุมฟังเพลงโดยใช้หูฟังพร้อมอ่านหนังสือไปด้วย โดยการใช่วิธีต่างๆ เหล่านี้ สามารถทำให้วัยรุ่นหันมาสนใจการอ่านหนังสือเพิ่มขึ้น... และมีระบบดูยืม-คืนหนังสืออัตโนมัติ... ถ้าประเทศไทยของเรานำวิธีการเหล่านี้มาใช้บ้างก็น่าจะทำให้ประชาชนหันมาสนใจและรักการอ่านเพิ่มขึ้น เหมือนกับประเทศสิงคโปร์ก็เป็นได้

เสร็จจากการ Shopping ในห้าง เอ๊ย!! ไม่ใช่ เสร็จจากการเยี่ยมชมห้องสมุดประชาชนที่ห้างสรรพสินค้า คณะของเราก็ยังได้ไปเยี่ยมชมสำนักพิมพ์อีก 2 แห่ง คือ Pearson, McGraw Hill และร้านหนังสืออีก 2 แห่ง คือ Kinokuniya และ Border แต่ละแห่งที่ได้ไปเยี่ยมชมนั้นคณะของเราก็ต้องอึ้งกับระบบการทำงานของบ้านเมืองนี้มาก และยังได้รับการต้อนรับอย่างดีจากทุกๆ ที่ด้วย

บทที่ 5 : เกี่ยวข้องห้องสมุดเพื่อนบ้านของไทย

การที่เราและคณะได้มีโอกาสไปศึกษาและดูงานในครั้งนี้ มีความรู้สึกประทับใจกับการต้อนรับของเจ้าบ้านที่ให้การต้อนรับคณะของเราด้วยรอยยิ้มและไมตรีจิตที่อบอุ่น ทำให้รู้สึกไม่หวาดกลัวว่าอยู่ไกลบ้าน (ถึงแม้จะไม่ค่อยไกลนัก แต่เดินทางครั้งแรกนะ...ก็ต้องมีกลัวบ้างนะ) และพวกเรา รู้สึกทั้งกับระบบการทำงาน หรือ ระบบต่างๆ ของห้องสมุดแต่ละแห่ง ที่ได้มีโอกาสไปเยี่ยมชมนั้น มีความทันสมัยมาก อยากให้เมืองไทยของเรามีห้องสมุดแบบนี้บ้าง ประทับใจที่สุดเห็นจะเป็นการจัดห้องสมุดประชาชนในห้างสรรพสินค้า เป็นความคิดที่ดีมากทีเดียว ถ้าประเทศของเรามีแบบนี้บ้างก็น่าจะดี (เมืองไทย ห้างสรรพสินค้า...เยอะมาก) ประชาชนจะได้รับโอกาสในการอ่านที่กว้างขึ้น อย่าลืมนะคะว่า “ผู้อ่าน คือ ผู้นำ”

สุดท้ายนี้...เราขอขอบคุณบทความของ อ.ยุพิน จันทรเจริญสิน ที่ลงในวารสารห้องสมุด ปีที่ 44 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม – กันยายน 2543 เราได้นำมาอ้างอิงในการย้อนรอยดูงานในครั้งนี้ ซึ่งผ่านมามาก 4 ปีแล้ว อาจจะมีบางสถานที่ที่อาจตกหล่น แต่ก็ได้บทความของ อ.ยุพิน ทำให้การย้อนรอยครั้งนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี

บทที่ 6

เรื่องเล่าจาก CONSAL ครั้งที่ 12

โดย พรพรรณ บุญยงทิพย์

เจ้าหน้าที่สารสนเทศ

ศูนย์บริการสารสนเทศทางเทคโนโลยี

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

“เวทีการประชุม CONSAL สมาชิกส่วนใหญ่มาจากห้องสมุดแห่งชาติ หรือ สมาคมห้องสมุด ของแต่ละประเทศ และเนื่องจากความสำคัญของห้องสมุดระดับสถาบันการศึกษา โดยเฉพาะห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในระบบงานห้องสมุดเป็นอันมาก CONSAL หรือ สภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จึงอาจะริเริ่มก่อตั้ง สภาบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันการศึกษา ขึ้นในอนาคตอันใกล้นี้”

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

บทที่ 6 : เรื่องเล่าจาก CONSAL ครั้งที่ 12

CONSAL : Congress of Southeast Asian Librarians หรือสภาบรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (www.consal.org) ก่อตั้งขึ้นที่ประเทศสิงคโปร์ เมื่อปี ค.ศ.1970 (พ.ศ. 2513) วัตถุประสงค์เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือกันในการพัฒนาห้องสมุดในภูมิภาคนี้ ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวนรวม 10 ประเทศ คือ บรูไน กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย พม่า ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ เวียดนาม และไทย

สถานที่ประชุมในศูนย์การประชุมแห่งชาติ (ICC)

CONSAL กำหนดการประชุมทุกๆ 3 ปี โดยประเทศสมาชิกหมุนเวียนกันเป็นเจ้าภาพ โดยจัดมาแล้ว 11 ครั้ง ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมแล้ว 2 ครั้ง คือ

ครั้งที่ 4 (วันที่ 5-9 มิถุนายน 2521) หัวข้อ "Regional Cooperation for the Development of Information Services" และ

ครั้งที่ 9 (วันที่ 2-7 พฤษภาคม 2536) หัวข้อ "Future Dimension and Library Development"

สำหรับการประชุม CONSAL ครั้งที่ 12 ณ กรุงบันดาร์ เสรี เบกาวัน ประเทศบรูไน วันที่ 20-23 ตุลาคม 2546 ครั้งนี้ ในหัวข้อเรื่อง "Information Resources Empowerment : Enhancing Knowledge Heritage"

มีเนื้อหาการประชุมและการเสนอผลงานเกี่ยวกับเรื่องดังต่อไปนี้

1. Digital Empowerment

1.1 Digital Empowerment : Realising the Potential of Digital Information

1.2 Web Harvesting in Finland

2. Global Library & Knowledge

2.1 Cultivating Communities of Practice: The CIGAR Information Management

2.2 Effective Resource Collaboration : Myths and Realities

2.3 A User-Centered Collaborative Research and Development Program in Information Management

3. Information Security

3.1 The Importance of Digital Watermarking for Protection of Copyright Information in Digital Library Environment

3.2 Copyright Protection for Philippines Publications

4. Lifelong Learning

4.1 Assessing Learning Outcomes of an Undergraduate in Information Literacy

4.2 Developing Lifelong Learners through Information Literacy Programmes a View from Academic Libraries

5. E-Library Developments

5.1 NLB' s Digital Library Services

5.2 Collection Digitization in Indonesian Academic Libraries, Too Few and Too Late ?

5.3 Managing the e-Library : Delivering an Effective Library Service in a Global Environment

6. Intellectual Property Right

6.1 Digital Libraries and Intellectual Property Rights : Issues and Implications in a Global Environment

- 6.2 Copyright and Libraries : Balancing the Rights of Stakeholders
 - Authors, Publishers and Libraries in the Digital Age

- 6.3 From Conception to Archive : The Ethical Life of Information

7. Human Resources Development

- 7.1 Human Resource Development in Malaysia

- 7.2 Libraries & Learners : Developing Support through Collaboration

- 7.3 Women in Information

8. Collection Development & Enrichment

- 8.1 Preservation of Intellectual Heritage

- 8.2 Online Collection Development : A Paradigm Shift

- 8.3 Archiving the Internet : Longevity of Web Sources in Purdue University Master Thesis and Dissertations – Revisited

9. Future & Prospects

- 9.1 Digital Transformation of Libraries in Brunei Darussalam : Addressing the Sustainability Issues of Brunei

- 9.2 In the Wake of e-Governance in Indonesia : Low ICT is Applied in Public Information Services

- 9.3 The Future of Libraries in Brunei Darussalam : Delivering Information in the Digital Era

10. Achieving Excellence

10.1 Achieving Excellence through Assessment

10.2 Key Stakeholders and the Sustainability of Public Libraries in China

10.3 Achieving Excellence through User Feedback

11. Building Trends / Legacy

11.1 Physical Place or Cyberspace? Approaches Adopted by the University of Queensland Cybrary to Design Libraries Around Client Use of and Access to Information

เห็นได้ว่าเนื้อหาการประชุมค่อนข้างหลากหลาย แต่เนื้อหาโดยหลักๆ เน้นข้อมูลความรู้เกี่ยวกับห้องสมุดดิจิทัล เทคโนโลยีสารสนเทศกับห้องสมุดดิจิทัล การจัดการความรู้ การรักษาความปลอดภัยของข้อมูล ลิขสิทธิ์ในการใช้ข้อมูล รวมทั้งบทบาทของสตรีในยุคสารสนเทศ โดยวิทยากร ผู้เชี่ยวชาญมาจากประเทศต่างๆ อาทิ ประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ สาธารณรัฐประชาชนจีน ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ มาเลเซีย และเจ้าภาพคือ ประเทศบรูไน (มีข้อสังเกตว่าไม่มีผู้แทนหรือวิทยากรจากประเทศไทยนำเสนอผลงาน) นอกจากนี้ภายในสถานที่ประชุม ยังมีการจัดนิทรรศการ แนะนำผลิตภัณฑ์ โปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติ ฐานข้อมูล สำนักพิมพ์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ ต่างๆ อาทิ

- Checkpoint Systems
- ITIS WESCOT Technology
- Thomson ISI
- BIOSIS
- Proquest Information and Learning
- EBSCO Information Services
- Dynix
- IGROUP (Asia Pacific)
- Swets Blackwell
- Elsevier Science
- World Scientific Publication ฯลฯ

การประชุมครั้งนี้ ผู้เข้าร่วมประชุมได้ร่วมกันสรุปและแสดงข้อคิดเห็น
ในประเด็นต่างๆ ดังนี้

หน้าบูธแสดงนิทรรศการ

1. สังคมสารสนเทศ (Information Society)

ปัจจุบันในยุคสังคมสารสนเทศ นับว่าสารสนเทศเป็นกลไกสำคัญในเรื่องของเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge Economy) การจัดการองค์ความรู้ (Knowledge Management) รวมทั้งเรื่องของการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning)

2. การพัฒนาวิชาชีพ (Professional Development)

บรรณารักษ์ต้องปรับตัวให้เท่าทันกับการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และการตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องของลิขสิทธิ์ (Copyright) และทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property Rights)

3. ความเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล (Digital Transformation)

บทบาทของห้องสมุดที่มีหน้าที่ในการรวบรวมสารสนเทศ และจัดทำให้ อยู่ในรูปแบบดิจิทัลเพื่อความสะดวกในการสืบค้นข้อมูล

4. ความร่วมมือ (Collaboration)

ควรมีความร่วมมือกันในระดับภูมิภาคเพื่อการใช้ทรัพยากรร่วมกัน (Resource Sharing)

5. องค์ความรู้เดิม (Knowledge Heritage)

ควรมีการส่งเสริมและเก็บรักษาความรู้เดิม โดยการสร้างความร่วมมือกันในการจัดการเอกสารสำคัญ หรือจดหมายเหตุ (Archives) หรือพิพิธภัณฑ์ (Museums) ในรูปแบบที่สามารถสืบค้นผ่านเว็บไซต์ในระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้

บรรยากาศของผู้เข้าร่วมประชุมที่ระดมความคิดเห็น
บนเวทีการประชุมเพื่อเก็บภาพให้เป็นที่ยอมรับ

สำหรับการประชุม CONSAL XII ในครั้งนั้นนอกจากผู้เขียนจะได้รับความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาการประชุมและผลงานกิจกรรมของหน่วยงาน หรือห้องสมุดต่างๆ ที่วิทยากรนำเสนอแล้ว ยังได้เห็นภาพบรรยากาศของการ

ประชุมนานาชาติในระดับภูมิภาค วัฒนธรรม วิถีชีวิตความเป็นอยู่ โดยเฉพาะเรื่องของอาหาร การแต่งกาย สภาพแวดล้อมของประเทศเจ้าภาพบ้างเล็กน้อย และที่สำคัญคือ ได้มีโอกาสไปรับประทานอาหารที่บ้านพักเอกอัครราชทูตไทยประจำประเทศบรูไน ซึ่งให้การต้อนรับพวกเราคนไทยที่ไปประชุมอย่างดียิ่งและสร้างความประทับใจให้กับทุกคนมาก ประเทศบรูไนเป็นประเทศเล็กๆ ภูมิประเทศเป็นเกาะ โดยเป็นส่วนหนึ่งของหมู่เกาะบอร์เนียว (Borneo) ล้อมรอบด้วยทะเลจีนใต้ แบ่งออกเป็น 4 เขตใหญ่ คือ Brunei - Muara ซึ่งเป็นที่ตั้งของเมืองหลวง คือ กรุงบันดาร์ เสรี เบกาวัน Tutong Belait และ Temburong ครอบคลุมเนื้อที่ 5,765 ตารางกิโลเมตร จำนวนประชากร 320,000 คน ส่วนใหญ่เป็นชาวมลายู ภาษาราชการที่ใช้ คือ ภาษามลายู ส่วนภาษาอังกฤษก็ใช้กันมากเช่นกัน นับถือศาสนาอิสลาม นิกายสุนนี (Sunni) ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญคือ น้ำมันและก๊าซธรรมชาติ สกุลเงินที่ใช้คือ บรูไนดอลลาร์ ซึ่งมีมูลค่าเท่ากับสิงคโปร์ดอลลาร์สามารถใช้จ่ายได้เช่นเดียวกัน และในเรื่องของเวลา เวลาที่บ้านเขาเร็วกว่าบ้านเราประมาณ 1 ชั่วโมงการประชุมในครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ 400 คน จากทั้งประเทศในแถบภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และประเทศอื่นๆ เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ฟินแลนด์ เกาหลี และญี่ปุ่นนับว่าประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง และการประชุมครั้งต่อไป CONSAL XIII (ครั้งที่ 13) ปี 2006 ณ ประเทศฟิลิปปินส์

บรรพการศึกษานานาชาติร่วมกับคนไทยมีประชุมด้วยกันบริเวณหน้าห้องอาหาร

เวทีการประชุม CONSAL สมาชิกส่วนใหญ่ มาจากหอสมุดแห่งชาติ (National Library) หรือ สมาคมห้องสมุด(National Library Association) ของแต่ละประเทศ และเนื่องจากความสำคัญของห้องสมุดระดับสถาบัน การศึกษา โดยเฉพาะห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ เข้ามาใช้ในระบบงานห้องสมุดเป็นอันมาก CONSAL หรือ สภาบรรณารักษ์ แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จึงอาจจะริเริ่มก่อตั้ง สภาบรรณารักษ์ ห้องสมุด สถาบันการศึกษา (Council of Academic Librarian) ขึ้นในอนาคตอันใกล้นี้ เพื่อความร่วมมือกันในการแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ และประสบการณ์ เพื่อการพัฒนาห้องสมุดให้ก้าวทันกับเทคโนโลยีสารสนเทศตลอดไป

บทที่ 7

สัมมนา Digital Library ที่สิงคโปร์

โดย

ประสิทธิ์ ไชยานนท์ หัวหน้างานบริหารทั่วไป

ชินศรี อากร เจ้าหน้าที่ระบบคอมพิวเตอร์

ศูนย์บริการสารสนเทศทางเทคโนโลยี

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

“ผู้เชี่ยวชาญภาพไว้ว่าห้องสมุดในอนาคต
จะสามารถเข้าถึงได้จากที่ใดก็ได้ในโลก เป็นห้องสมุดที่ไร้พรมแดน
ข้อมูลที่อยู่ในรูปแบบสื่อผสมที่หลากหลาย
และสามารถให้บริการได้อย่างตรงตามความต้องการของผู้ใช้มากขึ้น”

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ผู้เขียนได้มีโอกาสไปร่วมสัมมนาวิชาการในหัวข้อเรื่องเกี่ยวกับห้องสมุดดิจิทัล (Digital Library) ที่ประเทศสิงคโปร์เมื่อเดือนธันวาคม 2545 ซึ่งก็เป็นช่วงเวลาที่น่ามาพอสมควร เมื่อมีโอกาสได้มาเล่าความหลังจึงต้องมาทบทวนเรียบเรียงความทรงจำเก่าๆ กลับมาอีกครั้งหนึ่งในเรื่องที่ได้มีโอกาสเดินทางไปร่วมกิจกรรมในต่างประเทศในครั้งนั้น

เราทั้งสองได้มีโอกาสไปร่วมสัมมนาวิชาการ International Conference on ASIAN Digital Libraries 2002 ครั้งที่ 5 หรือที่เรียกย่อๆ ว่า ICADL 2002 ซึ่งจัดโดยคณะเจ้าหน้าที่และกลุ่มนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีนันยาง (Nanyang Technological University, NTU) ประเทศสิงคโปร์ ในหัวข้อเรื่อง Digital Libraries: People, Knowledge & Technology เป็นการประชุมระดับนานาชาติ จัดให้มีขึ้นในระหว่างวันที่ 11-13 ธันวาคม 2545 รวม 3 วัน การประชุมนี้ จัดร่วมกับการประชุม 3th International Conference on Web Information Systems Engineering หรือ WISE 2002 ด้วย มีนักไอทีจากทั่วโลกมารวมกันที่นี่เป็นจำนวนมาก บางครั้งถึงกับสับสนเดินเข้าห้องประชุมผิดกลุ่ม

การสัมมนาดังกล่าวยังมีต่อเนื่องไปอีก 1 วัน คือในวันที่ 14 ธันวาคม 2545 แต่เนื่องจากเห็นว่าหัวข้อของการประชุมจำกัดเฉพาะกลุ่มบรรณารักษ์โดยตรง ซึ่งเราเองมีพื้นความรู้ในเรื่องต่างๆ เหล่านั้นน้อยมาก จึงต้องขออภัย เพราะต้องยอมรับว่าหากเข้าไปฟังคงจะเป็นไก่ตาแตกเป็นแน่

วันแรกของการสัมมนาเป็นการปรับพื้นฐานผู้เข้าร่วมสัมมนาก่อน ซึ่งเรียกว่า Pre-Conference Tutorials ซึ่งผู้จัดได้จัด session ที่เกี่ยวข้องกับ Digital library ซึ่งในช่วงเช้าเป็นหัวข้อเรื่อง Evaluating Libraries for Usability ในหัวข้อนี้มี Ms. Christine L. Borgeman จากมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย ลอสแอนเจลิส เป็นผู้บรรยายหัวข้อ Knowledge Management Systems : A Text Mining Perspective ในหัวข้อนี้มี Dr. Hsinchun Chen ศาสตราจารย์

ภาควิชา MIS มหาวิทยาลัยอริโซนา มาเป็นผู้บรรยายให้เราได้ฟังกัน

ในช่วงบ่ายของวันเดียวกัน เป็นหัวข้อ Digital Libraries: Theory and Practice ซึ่งมี Dr. Edward Fox จาก Virginia Polytechnic Institute เป็นผู้บรรยาย และหัวข้อเรื่อง Dublin Core โดย Dr. Stuart Weibel จาก Dublin Core Metadata Initiative, OCLC Office of Research เป็นผู้บรรยาย

จากการบรรยายในวันแรกซึ่งปูพื้นให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาทราบเบื้องต้นในเรื่องเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ การจัดเก็บข้อมูลในฐานข้อมูล การสืบค้นและการค้นคืนสารสนเทศ (Resource discovery and retrieval) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน รูปแบบการจัดเก็บ ระบบมัลติมีเดีย/ไฮเปอร์มีเดีย ลักษณะของ Search engine, data mining หรือ text mining การจัดการองค์ความรู้ในรูปแบบดิจิทัล ซึ่งให้ผู้ฟังได้ทราบถึงเทคโนโลยีที่นำมาใช้กับระบบห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ในปัจจุบัน หรือกฎหมายต่างๆ ที่ควรให้ความสนใจ การนำสารสนเทศไปใช้ในเชิงพาณิชย์ รวมถึงเรื่องมาตรฐานสำหรับบรรณานาสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ ที่เรียกว่า Dublin Core metadata ซึ่งในปัจจุบันเป็นมาตรฐานที่ยอมรับและนำมาใช้กันในหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน อย่างกว้างขวางทั่วโลก

ในช่วงการสัมมนาในวันที่ 12 และ 13 ธันวาคม 2545 นั้น จะมีผู้ทำงานวิจัยด้านไอทีจากสถาบันต่างๆ ทั่วโลกมานำเสนอผลงานวิจัยของตนเองหรือทีมงาน หัวข้องานวิจัยที่นำมาเสนอในที่ประชุมจะหลากหลายมาก จึงจำเป็นต้องแบ่งกลุ่มผู้เข้าฟังเป็น 2 กลุ่ม ซึ่งผู้เขียนจะขอสรุปย่อๆ เฉพาะบางหัวข้อที่ผู้เขียนได้มีโอกาสเข้าร่วมฟังการสัมมนาเท่านั้น ได้แก่

1. กลุ่มงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบ (คอมพิวเตอร์) หรือการพัฒนาระบบ(คอมพิวเตอร์) เดิมที่มีอยู่แล้วโดยนำไปปรับปรุงให้เกิดลักษณะงานใหม่ขึ้น

ในสัปดาห์นี้ผู้สนใจเข้ารับฟังการบรรยายและเสนอข้อคิดเห็น จะเป็นนักวิชาการคอมพิวเตอร์ ผู้พัฒนาระบบคอมพิวเตอร์ นักวิชาการในสาขาอื่นๆ ผู้บริหารในสายงานพัฒนาระบบคอมพิวเตอร์เป็นส่วนใหญ่ สำหรับหัวข้อที่ผู้เขียนได้มีโอกาสเข้าร่วมฟังการบรรยาย ประกอบด้วย

- 1.1 Information Retrieval Techniques
- 1.2 Multimedia Digital Libraries
- 1.3 Special Purpose Digital Libraries
- 1.4 Digital Library Services
- 1.5 Information Retrieval in Asian Languages
- 1.6 Building and Using Digital Libraries
- 1.7 Metadata Issues
- 1.8 Algorithms and Protocols
- 1.9 Human Computer Interfaces

2. งานวิจัยด้านการพัฒนาข้อมูล กลุ่มนี้มีผู้เข้าฟังการบรรยายเป็นพวกที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการพัฒนาข้อมูล (content) การจัดทำฐานข้อมูลต่างๆ ผู้เข้าฟังส่วนใหญ่จะทำงานในสายของบรรณารักษ์ หรือเจ้าหน้าที่ไอที ซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดการข้อมูล หัวข้อการสัมมนาในตอนนี้ ได้แก่

2.1 Digital Libraries for Community Building

- A Personalized Collaborative Digital Library Environment
- Virtual Tutor: A System for Deploying Digital Libraries in

Classroom

- Building Policy, Building Community: An Example from the US National Science, Technology, Engineering, and Mathematics Education Library (NSDL)

- Subscription Clubs for E-Journals: Indian Initiatives
- Rural Digital Library: Connecting Rural Communities in Nepal
- Collection Development for the digital Age: The Case of

Malaysia

- Digital Divide: How can Digital Libraries Bridge the Gap?
- Digital Libraries in Academia: Challenges and Changes

2.2 Data Mining in Digital Libraries

2.3 Digital Library Services

2.4 Digital Library Infrastructure

2.5 Digital Library Services

2.6 Digital Library Infrastructure

เนื้อหาการบรรยายเป็นข้อมูลการนำเสนองานวิจัย ความรู้วิชาการทางเทคนิค กรณีศึกษาระบบห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ ที่มีการใช้งานจริง การจัดการบริหารองค์ความรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้เป็นองค์ประกอบในการสร้างระบบห้องสมุด การปรับปรุงระบบเพื่อให้สามารถใช้งานในภาษาของตนเองได้ มาตรฐานที่ใช้ในการสร้างระบบห้องสมุด ด้วยเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ผู้เขียนวาดภาพไว้ว่าห้องสมุดในอนาคตจะสามารถเข้าถึงได้จากที่ใดก็ได้ในโลก เป็นห้องสมุดที่ไร้พรมแดน ข้อมูลที่อยู่ในรูปแบบสื่อผสมที่หลากหลาย และสามารถให้บริการได้อย่างตรงตามความต้องการของผู้ใช้มากขึ้น แต่ก็อดคิดไม่ได้ว่าข้อมูลเหล่านั้นจะสืบเสาะค้นหาได้อย่างง่ายดาย และฟรีๆ หรือว่าจะต้องเสียสตางค์ซื้อเท่านั้น ไม่อยากจะคิดเลยครับท่านผู้อ่าน

เยี่ยมชมห้องสมุด Lee Wee Nam (LWN) Library

ในช่วงเย็นวันที่ 3 ของการสัมมนา ผู้จัดสัมมนาได้จัดโปรแกรมพาผู้เข้าสัมมนาไปเยี่ยมชมห้องสมุดของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีนันยาง (Nanyang Technological University) ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงทางด้านวิศวกรรมศาสตร์สาขาคอมพิวเตอร์ และไอทีของสิงคโปร์ สถานที่ตั้งของ NTU อยู่ห่างออกไปจากสถานที่จัดสัมมนาเป็นระยะทางโดยประมาณ 22 กิโลเมตรซึ่งก็ไกลโขอยู่เหมือนกัน แต่ทางผู้จัดได้จัดรถบัสรับส่งให้ จึงไม่เกิดปัญหาในเรื่องการเดินทางแต่อย่างใด การจราจรในบ้านเมืองเขาไม่ติดขัดเหมือนกรุงเทพฯบ้านเรา แต่จะมีบ้างในช่วงเวลาเร่งด่วน ซึ่งก็เหมือนกับทุกประเทศคือในช่วงเช้าและเย็น แต่ไม่ถึงกับน่าอึดอัดมากนัก

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีนันยาง ตั้งอยู่ทางด้านตะวันตกของเกาะสิงคโปร์ อยู่ในเขตอุตสาหกรรมใหม่ที่เรียกว่า จูรัง (Jurong) มีพื้นที่กว้างขวางพอสมควร พื้นที่ของมหาวิทยาลัยเป็นเนินเขาเล็กๆ เสียเป็นส่วนใหญ่ อาคารเรียน สำนักงานบางแห่งของมหาวิทยาลัยก็ตั้งอยู่บนเชิงเขาเตี้ยๆ ดูแปลกตาดีเหมือนกัน ภายในมหาวิทยาลัยมีต้นไม้เยอะมาก สนามหญ้าตัดแต่งสวยงาม

ทำให้ดูร่มรื่นมองไปทางไหนก็เห็นแต่สีเขียว ถึงแม้ช่วงเวลาที่ไปถึงจะมีฝนตกพรำๆ และเป็นตอนเย็นมากแล้วก็ตาม

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีนันทยาง มีห้องสมุดหลัก 2 แห่ง ได้แก่ห้องสมุด 1 และห้องสมุด 2 กับอีก 1 หน่วยงานซึ่งเป็นหน่วยงานภายใต้ห้องสมุด 1 ที่ให้บริการสื่อต่างๆ ที่มีลักษณะเป็นอิเล็กทรอนิกส์ (Media Resource Library)

สำหรับห้องสมุดที่ได้ไปเยี่ยมชมนั้นเดิมเรียกว่าห้องสมุด 1 ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น Lee Wee Nam (LWN) Library ตามชื่อของผู้ที่ได้สนับสนุนด้านการเงินแก่ห้องสมุดในช่วงเริ่มแรกก่อตั้งห้องสมุด จนถึงปัจจุบัน

ห้องสมุด 1 หรือห้องสมุด Lee Wee Nam ตั้งอยู่บนเนินเขาเดี่ยว ซึ่งทำเป็นสะพานทางเดินขนาดใหญ่มีความยาวมาก ตรงไปยังห้องสมุด และตามทางเดินนี้จะมีทางเดินแยกไปตามคณะต่างๆ ของมหาวิทยาลัย ทำให้สะดวกในการติดต่อระหว่างอาคารของคณะต่างๆ ที่ตั้งอยู่ใกล้เคียงรอบๆ ห้องสมุด

ห้องสมุด LWN ตั้งอยู่ภายในอาคาร 5 ชั้น มีพื้นที่รวม 9,100 ตารางเมตร มีทรัพยากรสารสนเทศรวม 430,000 รายการ มีเจ้าหน้าที่จำนวนรวมทั้งสิ้น 28 คน แบ่งออกเป็น 7 หน่วยงาน ได้แก่

- Central Unit
- Acquisition Department
- Serials Department
- Cataloging Department
- Circulation Department
- Media Resource Library
- Resource Department

ห้องสมุดเปิดให้บริการนักศึกษา เจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัย อาจารย์ นักวิชาการ รวมทั้งบุคคลทั่วไป มีทั้งในรูปแบบเป็นสมาชิกและไม่ได้เป็นสมาชิก เปิดทำการตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์ เวลา 8.30 - 17.30 น. วันเสาร์ เวลา 8.30 - 13.00 น. และปิดทำการในวันวันอาทิตย์และวันหยุดราชการ ในส่วนการบริการของห้องสมุด หลักๆ แล้วก็จะคล้ายกับห้องสมุดทั่วไปคือ มีบริการต่างๆ ไว้ให้ผู้มาใช้บริการห้องสมุด คือ

- OPAC
- บริการ Web Access: Digital Library Resources via myNTU,
- New Title Recommendation (Book & Audio Visual),
- Loan Services (include interlibrary Loan),

- Instructional & Research Support Services
- Reference Services

- Media Services (facilities) ที่พร้อมให้บริการ ได้แก่

- Network Printing บริการสำหรับผู้ต้องการส่งคำสั่งพิมพ์มาที่เครื่องพิมพ์ (printers) ซึ่งเชื่อมต่อกับเครือข่ายของระบบ ซึ่งจะมีที่ห้องสมุดหรือจุดต่างๆ เพื่อความสะดวกของผู้ใช้บริการที่ต้องการสั่งพิมพ์บนกระดาษ

- Campus Network เป็นบริการที่ให้บุคลากรภายใน อาจารย์ นักศึกษา นักวิจัย ฯลฯ สามารถเข้าถึงข้อมูลจากหน่วยเก็บข้อมูลกลางของมหาวิทยาลัย โดยใช้ระบบเครือข่ายภายในที่สามารถค้นข้อมูลได้

- Microfilm Reader เป็นบริการค้นหาข้อมูลที่จัดเก็บใน Microfilm ซึ่งผู้ใช้บริการสามารถใช้บริการค้นหาเอกสารที่จัดเก็บในรูปแบบไมโครฟิล์มรวมทั้งบริการพิมพ์ออกกระดาษและบันทึกในรูปแบบดิจิทัลได้

- Computer PCs มีบริการเครื่องคอมพิวเตอร์จำนวน 500 ชุด ซึ่งเชื่อมต่อกับระบบกลางของมหาวิทยาลัย ผู้ใช้บริการสามารถใช้งานจากโปรแกรมต่างๆ ที่มีให้บริการ เช่น การใช้ระบบอินเทอร์เน็ต เช่น E-mail การเข้าไปดู Website ต่างๆ การใช้โปรแกรมเพื่อการพิมพ์งานเอกสาร เป็นต้น สำหรับผู้สนใจต้องการข้อมูลเพิ่มเติม สามารถเข้าดูได้ที่เว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยฯ <http://www.ntu.edu.sg/library/home/> หรือเว็บไซต์ห้องสมุด LWN ที่ <http://www.ntu.edu.sg/Library/About/libraries/default.htm#lwn>

การเข้าร่วมสัมมนาทางด้านไอที และการไปเยี่ยมชมห้องสมุดฯ ในครั้งนี้ทำให้เราได้เห็นความก้าวหน้าด้านไอทีโดยเฉพาะด้านห้องสมุดของมหาวิทยาลัยของสิงคโปร์ ถ้าเปรียบเทียบกับห้องสมุดมหาวิทยาลัยในบ้านเราก็อาจกล่าวได้ว่าก้าวหน้าไปทัดเทียมกับของต่างประเทศแล้ว โดยเฉพาะบริการด้านห้องสมุดดิจิทัลที่มีระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์เชื่อมโยงให้บุคลากรภายในสามารถเข้าถึงข้อมูลจากศูนย์ข้อมูลกลาง หรือระหว่างคณะหรือระหว่างหน่วยงานวิจัยต่างๆ โดยสามารถค้นข้อมูลจากเครื่องคอมพิวเตอร์ที่อยู่ภายในสำนักงานของตนเองได้ หรือมี facilities ต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในการค้นคืนข้อมูลของผู้ใช้บริการที่ทัดเทียมกัน แต่ปริมาณหรือ

บทที่ 8

มาเชื่อมมาเชื่อมมะนิลา

โดย จิรพร พิริยะพงษ์พันธ์

เจ้าหน้าที่สารสนเทศ

ศูนย์บริการสารสนเทศทางเทคโนโลยี

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

“การทำระบบห้องสมุดดิจิทัล อาจมองได้สองแง่มุม
แน่นอนว่าห้องสมุดดิจิทัลต้องใช้เงินลงทุนสูง แต่ผลลัพธ์ก็คุ้มค่า
กล่าวคือ ทำให้ข้อมูลองค์ความรู้เผยแพร่ไปได้อย่างกว้างขวาง
และรวดเร็วมากขึ้น ซึ่งผลที่ได้ก็คือก่อให้เกิดการเรียนรู้
การนำข้อมูลความรู้ที่ได้มาใช้พัฒนาประเทศ”

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

บทที่ 8 : มายียมมายีอนมะนิลา

เมื่อครั้งหนึ่งได้มีโอกาสไปเข้าร่วมการประชุมนานาชาติที่กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ ประกอบกับหน่วยงานต้นสังกัดเปิดเวที (เล็กๆ) ให้ถ่ายทอดประสบการณ์ในครั้งนั้น จึงได้มาบอกเล่าเรื่องราวที่ได้พบเห็นมาเป็นตัวหนังสือนี้ การไปประชุมครั้งนี้เป็นการเข้าร่วมประชุมในระดับนานาชาติเป็นครั้งแรกของผู้เขียน และยังมีเพื่อนร่วมทางเป็นเพื่อนร่วมงานรุ่นน้องอีกหนึ่งคน (แบบไปไหนต้องไปด้วยกันตลอด เพราะภาษาปะกิตไม่ค่อยจะแข็งแรงด้วยกันทั้งคู่) การประชุมมีหัวข้อการประชุมว่า “International Conference on Spanning the Digital Divide : Development of Digital Libraries” จัดขึ้นระหว่างวันที่ 6-7 พฤศจิกายน 2546 ณ โรงแรม New World Renaissance Hotel เมือง Makati City กรุงมะนิลา

จัดการประชุมโดย Agriculture Librarians Association of the Philippines (ALAP) ร่วมกับบริษัท Techportals ALAP เป็นสมาคมบรรณารักษ์ห้องสมุดเฉพาะทางด้านการเกษตรหรือด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องของฟิลิปปินส์ Techportals เป็นบริษัทเอกชนที่ดำเนินธุรกิจการจัดทำระบบการจัดการข้อมูล และเอกสาร (Document/Data Management System) และการพัฒนาเว็บไซต์

ผู้เข้าร่วมการประชุมส่วนใหญ่เป็นชาวฟิลิปปินส์ ซึ่งเป็นบรรณารักษ์และนักคอมพิวเตอร์ ส่วนผู้บรรยายเป็นชาวฟิลิปปินส์เองและผู้บรรยายรับเชิญชาวต่างชาติอีกหลายท่านจากประเทศอังกฤษออสเตรเลีย และสิงคโปร์ รวมทั้งหัวหน้าของผู้เขียน (อ.ประดิษฐา ศิริพันธ์) ก็ได้รับเชิญให้เป็นหนึ่งในผู้บรรยายของการประชุมครั้งนี้ด้วย “อะไรๆ ก็ Digital Libraries” (ว่ามัย) ไม่นั่นใจว่ากระแสของห้องสมุดดิจิทัลในประเทศฟิลิปปินส์มีความเป็นไปได้อย่างไรบ้างขณะนี้ แต่ที่แน่ใจคือแวดวงบรรณารักษ์ในบ้านเราได้มีการพูดถึงห้องสมุดดิจิทัลกันอย่างมาก เมื่อระยะก่อนหน้านี้นี้ สำหรับการประชุมนี้เป็นการบรรยายให้ความรู้ในเรื่องลักษณะองค์ประกอบพื้นฐาน ที่เป็นหลักสำคัญของการสร้างระบบห้องสมุดดิจิทัล การจัดทำข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศทั้งหลายให้เป็นข้อมูลดิจิทัลในรูปแบบต่างๆ (Text and Images Digitization) รวมถึงนำเสนอระบบการสืบค้นด้วยเทคโนโลยีที่หลายคนอาจจะเคยได้ยินกันมาบ้างคือ Data Mining นอกจากนี้มีการพูดถึงเรื่อง E-Journal โดยเสนอมุมมองเชิงแนะนำในการพัฒนาการให้บริการ E-Journal ข้อควรคำนึงถึงในเรื่องราคา ลิขสิทธิ์ และ Licensing ซึ่งนำเสนอจากประสบการณ์การทำงานโดยตรงของผู้บรรยายขณะที่หลายประเทศในแถบเอเชียอยู่ในสภาวะการณ์ที่เรียกว่า **วิกฤติเศรษฐกิจ** อีกทั้งยังต้องเร่งปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสังคมยุคไอทีตามการแข่งขันด้านธุรกิจหรือตามกระแสผลักดันของประเทศที่ (คิดว่า) พัฒนาแล้ว การพัฒนาห้องสมุดแบบเดิมไปสู่ห้องสมุดดิจิทัลได้อย่างเท่าเทียม และทั่วถึงกันคงจะไม่ใช่เรื่องที่ย้ายถ่ายเลยเพราะโดยขั้นพื้นฐานแล้ว การสร้างระบบห้องสมุดดิจิทัลอาจถือเป็นการลงทุนอย่างหนึ่งที่ต้องมีค่าลงทุนในเรื่องของบุคลากร (People / Customers / Clients / Users) การจัดหาทรัพยากรความรู้ (Digital Contents) รวมถึงค่าอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์เทคโนโลยีการสื่อสาร การคัดเลือกซอฟต์แวร์สำหรับการให้บริการผู้บรรยายให้ข้อเสนอแนะในเรื่องนี้ว่าหนทางหนึ่งที่จะบริหารงานบริการของห้องสมุดโดยมีเงื่อนไขไม่มากนัก แต่ทำให้สามารถนำข้อมูลความรู้ ข่าวสารที่เป็นประโยชน์เผยแพร่ให้บริการผู้ใช้ได้คือ การเพิ่มมูลค่าทรัพยากรสารสนเทศ หรือองค์ความรู้ต่างๆ ซึ่งหมายถึงการรู้จักพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศที่มีอยู่แล้วในมือของเรานั้นเอง

การใช้ Open source software เป็นอีกหนทางหนึ่งสำหรับกรริเริ่ม การทำข้อมูลดิจิทัล (Digital Contents) ซึ่งอาจไม่ต้องใช้เงินลงทุนเพียงแต่ ลงทุนในเรื่องของบุคลากรที่จะมาศึกษาและพัฒนาซอฟต์แวร์เปิด และปัจจุบันหลายหน่วยงานในต่างประเทศได้คิดค้นพัฒนาซอฟต์แวร์ห้องสมุด ขึ้นมากมาย ในที่ประชุมได้ยกตัวอย่างซอฟต์แวร์เปิดให้รู้จัก เช่น

- IVia เป็น Open Source Virtual Library System พัฒนาโดย Library of the University of California, Riverside

- Greenstone หลายคนอาจจะเคยได้ยินกันมาบ้างแล้ว เป็นซอฟต์แวร์ ที่รองรับได้หลายภาษา และให้เขาจัดทำและเผยแพร่ข้อมูลได้ทางอินเทอร์เน็ต Greenstone คิดค้นโดย New Zealand Digital Library Project, University of Waikato พัฒนาและร่วมเผยแพร่โดย UNESCO และ Human Info NGO (<http://www.greenstone.org>)

- Dspace : An Institution / Repository System ถูกพัฒนาขึ้นโดยสถาบัน MIT ร่วมกับบริษัท Hewlett Packard โครงสร้างระบบของ Dspace ถูกออกแบบ มาสำหรับการจัดการข้อมูลดิจิทัลโดยเฉพาะ ซึ่งสามารถจัดการข้อมูลในรูปแบบ ดิจิทัลได้ครบกระบวนการตั้งแต่การลงข้อมูล ทำดัชนีและค้นคืนข้อมูลได้ ตามโครงสร้างเมทาตาhta และที่น่าสนใจคือ Dspace ถูกออกแบบมาเพื่อการ เก็บรักษาข้อมูลได้ในระยะยาว (Long-Term Digital Preservation)

ผู้บรรยายส่วนใหญ่เห็นพ้องต้องกันว่า การทำระบบห้องสมุดดิจิทัล อาจมองได้สองแง่มุม แน่แน่นอนว่าห้องสมุดดิจิทัลต้องใช้เงินลงทุนสูงแต่ผลลัพธ์ ก็คุ้มค่า กล่าวคือ ทำให้ข้อมูลองค์ความรู้เผยแพร่ไปได้อย่างกว้างขวาง และ รวดเร็วมากขึ้นอีก ซึ่งผลที่ได้ก็คือก่อให้เกิดการเรียนรู้ การนำข้อมูลความรู้ ที่ได้มาใช้พัฒนาประเทศ

บรรยากาศการประชุมเป็นไปอย่างเรียบง่ายเป็นกันเอง มีผู้เข้าร่วม ประชุมราวเกือบสองร้อยคน และมีผู้สนใจถามคำถามในที่ประชุมภายหลัง การบรรยายในทุกหัวข้อเลยทีเดียว ผู้เขียนได้พูดคุยกับเพื่อนผู้เข้าร่วมประชุม ที่นั่งข้างเคียงในห้องประชุมและบนโต๊ะอาหาร คำถามเริ่มต้นก็คือเรา (สองคน) มาจากหน่วยงานใด พวกเขาดูท่าทางตื่นเต้นเมื่อได้รู้ว่าเรามาจาก เมืองไทย หลายคนที่ได้พูดคุยต่างบอกว่าเคยมาเที่ยวเมืองไทยและสถานที่

ยอดฮิตก็คือมาจับจ่ายซื้อของที่ตลาดนัดสวนจตุจักร และหลายคนอีกเช่นกันที่บอกว่าเราสองคนหน้าตาเหมือนคนฟิลิปปินส์ เราต่างหันมามองหน้าซึ่งกันและกันพร้อมกับนึกถามในใจว่าเป็นอย่างนั้นจริงหรือ จริงอยู่ที่ว่าคนไทยกับคนฟิลิปปินส์ดูแล้วหน้าตาคคล้ายๆกัน แต่ก็อดเข้าข้างตัวเองไม่ได้ว่าเราน่าจะเหมือนไปแถวๆ เอเชียตอนบน (เกาหลี ฮ็องกง) ซะมากกว่า (พิสูจน์ได้จากภาพประกอบ) เราสองคน(อม)ยิ้มกลับไปพลางคิดว่า ไหนๆ ก็เข้าเมืองตาหลิวแล้ว เอาเป็นว่าเหมือนก็เหมือน

เที่ยวล่องท่องเมืองมะนิลา

ภายหลังเสร็จสิ้นการประชุมผู้เขียนและเพื่อนรุ่นน้องถือโอกาสอยู่ที่มะนิลาต่ออีก 2 วัน ทั้งๆ ที่ยังไม่รู้เลยว่ามิสสถานที่จะท่องเที่ยวที่ใดบ้าง แต่ก็เบาใจได้บ้างเพราะมีไกด์ส่วนตัวซึ่งเป็นคนฟิลิปปินส์เองเลย ไกด์ที่ว่านี้เธอชื่อไอริส (Iris) สาวน้อยไอริสได้มาศึกษาฝึกงานที่ TIAC เป็นระยะเวลาประมาณ 1 เดือน (อ่านเรื่องราวของไอริสได้ในบทที่ 11 ไอริก ไอริสฯ) และจะเดินทางกลับในช่วงนั้นพอดี แต่กว่าเราสามคนจะได้เจอกันก็เป็นเวลาบ่ายของวันแรกแล้วทำให้เราสองสาวไทยได้ออกไปผจญภัยกันเองในช่วงเช้า โดยอาศัยกางแผนที่ของเมืองมะนิลาที่หยิบมาจากสนามบินเราขึ้นรถไฟฟ้าที่เรียกว่า MRT (Mass Rail Transit) ไปศูนย์การค้าที่ชื่อว่า SM Mega Mall ซึ่งเป็นแหล่งช้อปปิ้งที่ใหญ่ที่สุดในย่านนี้ (Mandaluyong) แต่ก็มี

ตั้งชานโซ่กับ
Rizal Monument
ในบริเวณ Rizal Park

ห้างสรรพสินค้าอื่นๆ ตั้งอยู่บริเวณเดียวกัน หลังจากได้พบกับไอริสแล้ว พวกเราทานอาหารค่ำที่ร้านอาหารไทยซึ่งอยู่บนศูนย์การค้าแถวๆนั้น ไอริสเล่าว่าเธอเองมาที่ร้านนี้ค่อนข้างบ่อย เจ้าของร้านก็เป็นคนไทยด้วย

วันต่อมา สาวน้อยไอริสพาเรานั่งรถชมเมืองและแวะลงให้ถ่ายรูปร่างตามจุดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ เช่น อนุสาวรีย์วีรบุรุษของฟิลิปปินส์ (Rizal Monument) ซึ่งฝั่งตรงข้ามกับอนุสาวรีย์นี้มีรูปปั้นควายตั้งอยู่ด้วย ซึ่งเป็นสัตว์สัญลักษณ์ (National Animal) ของประเทศฟิลิปปินส์ เรานั่งรถต่อไปยังถนนเลียบริมทะเล เรียกว่า Manila Bay ซึ่งไม่ได้มีลักษณะเป็นหาดทรายแต่ทำเป็นทางเดินเลียบริมอ่าว มีร้านอาหารตลอดแนว และจะมีผู้คนคึกคักออกมาเดินเที่ยวในตอนกลางคืนมากกว่า บรรยากาศจะคล้ายๆ ชายหาดพัทยาของบ้านเรา

พวกเรานั่งรถกันต่อไปที่ใจกลางเมือง (เขต Intramuros) เราสองคนขอแวะเข้าไปดูโบสถ์คริสต์แห่งหนึ่ง ดูจากภายนอกแล้วลักษณะเป็นโบสถ์ใหญ่และสวยงามตามสถาปัตยกรรมโบราณ วันนั้นเป็นวันอาทิตย์พอดีจึงได้เห็นชาวคริสต์ประกอบพิธีทางคริสตศาสนา ทั้งสวดมนต์และร้องเพลง ผู้เขียนซึ่งเป็นชาวพุทธรู้สึกตื่นเต้นเพราะไม่เคยได้เห็น ได้เข้ามาอยู่ในเหตุการณ์เช่นนี้ จากนั้นเราเดินไปเที่ยวชมป้อมโบราณ (Fort Santiago) ซึ่งอยู่ไม่ห่างจากโบสถ์มากนัก ภายในป้อมโบราณมีห้องแสดงประวัติและชีวิตทุกแง่มุมของวีรบุรุษของฟิลิปปินส์ที่ชื่อว่า Dr. Jose Rizal (คนเดียวกับที่อนุสาวรีย์ Rizal Monument)

เราเหลือเวลาอีกครั้งบ้าง และมีโบสถ์ที่น่าสนใจเข้าไปเยี่ยมชมอีกแห่งหนึ่งไม่ไกลจากบริเวณนั้นเช่นกัน คือโบสถ์ San Agustin Church ถือว่าเป็นโบสถ์ที่เก่าแก่ที่สุดของฟิลิปปินส์ ตัวโบสถ์เก่าแก่มากเป็นลักษณะโบสถ์โบราณที่ก่อสร้างโดยใช้อิฐก้อนใหญ่เรียงต่อกัน ห้องต่างๆภายในโบสถ์ถูกจัดให้แสดงสิ่งของเครื่องใช้สมัยโบราณ ขณะที่เดินชมผู้เขียนอดจินตนาการไม่ได้ว่าเหมือนพวกเรากำลังเดินอยู่ในโรงเรียนของพ่อมดน้อยแฮร์รี่ พ็อตเตอร์

อาหารมื้อสุดท้ายที่มะนิลาเป็นร้านอาหารไทยอีกร้านหนึ่งเช่นกัน สาวไอริสได้สั่งอาหารที่ขึ้นชื่อของชาวตากาล็อกมาให้ลองชิมด้วย เราสองคนลองชิมแล้วลงมติเป็นเอกฉันท์ว่าอาหารไทยอร่อยกว่าเป็นไหนๆ และแล้วก็ถึงเวลากลับบ้าน

หน้าประตูทางเข้าป้อมปราการ
Fort Santiago

ภายในโบสถ์
San Agustin Church
ทราบดีตรงกลางปูพรมสีแดงอยู่
เพราะเพิ่งมีพิธีแต่งงานไป

ในความคิดของผู้เขียน สภาพความเป็นอยู่ วิถีชีวิตในกรุงมะนิลา (เท่าที่ได้สัมผัสมา) ยังมีช่องว่างความแตกต่างในสังคมอยู่ค่อนข้างมาก ผู้เขียนมีโอกาสได้เห็นภาพของความแตกต่างระหว่างสองมุมนี้ และหวังว่าการประชุม

สวนสวยที่ San Agustín
มุมมองจากหน้าต่าง
บนชั้นสองของโบสถ์

ในครั้งนี้ น่าจะเป็นจุดเริ่มต้นอันหนึ่งที่มีส่วนในการร่วมกันก้าวผ่านข้ามช่องว่างที่เป็นอุปสรรคของการเรียนรู้การใช้ข้อมูลความรู้ต่างๆ แล้วนำไปใช้เพื่อประโยชน์กลับสู่สังคมต่อไป

ขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือในการเดินทางครั้งนี้ โดยเฉพาะ อ.ประดิษฐาที่ให้โอกาสได้ไปเพิ่มพูนความรู้และได้ประสบการณ์อีกแง่มุมหนึ่งของชีวิต (น้อยๆ)

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

บทที่ ๑

ทาสรร ทรธา พาเพลินยุโรป :
อิตาลี - ออสเตรีย - สวิสเซอร์แลนด์ - ฝรั่งเศส

โดย พนารัตน์ เชี่ยววิทย์
ที่ปรึกษาพัฒนาระบบคอมพิวเตอร์
สำนักส่งเสริมเครือข่ายวิสาหกิจคอมพิวเตอร์
สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

“มีคนเคยบอกไว้ว่า...ประสบการณ์ในต่างแดนมีค่าเป็นอย่างยิ่ง
ดีกว่านั่งเรียนอยู่ที่เมืองไทย อาจารย์ไม่จริงทั้งหมด
เพราะการศึกษาเมืองไทยก็ไม่ได้ด้อยไปกว่าต่างชาตินัก
แต่สิ่งที่ต้องอย่างหนึ่งคือการที่เราได้รู้จักการดูแลตัวเอง
การใช้ภาษาเพื่อการอยู่รอด ไม่ว่าจะกินเพื่อกิน หรือเพื่อเที่ยว แกรมมาร์ต่างๆ
ที่เหล่าอาจารย์ทั้งหลายเคยสอนมา อาจารย์ไม่ต้องใช้มากนัก
เพียงแต่ทำอย่างไรก็ได้ให้คนอื่นเข้าใจในสิ่งที่เราพูดก็เพียงพอแล้ว”

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

บทที่ 9 : ทาสส ทรรษา พาเพลินยุโรป : อิตาลี - ออสเตรีย - สวิสเซอร์แลนด์ - ฝรั่งเศส

จากอากาศที่ร้อนประมาณ 30 องศาเซลเซียส ของเดือนเมษายน ในกรุงเทพมหานคร เดินทางประมาณ 11 ชั่วโมงก็เข้าสู่อุณหภูมิ 5-10 องศาของกรุงโรม ประเทศอิตาลี

ไม่ว่าจะเป็นที่ไหนในโลก เมื่อเป็นช่วงวันหยุด ย่อมเต็มไปด้วยผู้คน การเดินทางในครั้งนี้ก็เช่นกัน เราเดินทางถึงกรุงโรมของอิตาลีในช่วงเทศกาลอีสเตอร์ ไม่ว่าจะไปที่ไหนก็มีแต่คน

การเดินทางกับทัวร์เป็นทางเลือกหนึ่งที่เหมาะสมสำหรับคนที่ไม่ค่อยได้เดินทางบ่อย ไม่ต้องทำอะไรมากนัก ได้ไปเที่ยวหลายที่ ไม่ต้องใช้ภาษาอังกฤษมากนักก็สามารถเที่ยวต่างประเทศได้ แต่ถ้าถามว่า ดีมั๊ย ... ก็คงแล้วแต่ความชอบของแต่ละคน ... ชีวิตที่เหมือนๆ เดิม... นั่งรถ..ลงไปถ่ายรูป 10 นาที... เดินทางต่อ...กินอาหารจีน... ฯลฯ

มีคนเคยบอกไว้ว่า ประสบการณ์ในต่างแดนมีค่าเป็นอย่างยิ่ง ดีกว่านั่งเรียนอยู่ที่เมืองไทย อาจจะไม่จริงทั้งหมด เพราะการศึกษาเมืองไทยก็ไม่ได้ด้อยไปกว่าต่างชาตินัก แต่สิ่งที่คืออย่างหนึ่งคือการศึกษาที่เราได้รู้จักการดูแลตัวเอง การใช้ภาษาเพื่อการอยู่รอด ไม่ว่าจะกินเพื่อกิน หรือเพื่อเที่ยว แกรมมาร์ต่างๆ ที่เหล่าอาจารย์ทั้งหลายเคยสอนมา อาจจะไม่ต้องใช้มากนัก เพียงแต่ทำอย่างไรก็ได้ให้คนอื่นเข้าใจในสิ่งที่เราพูดก็เพียงพอแล้ว

9 เม.ย. 2547

06.00 น. กรุงโรม ประเทศอิตาลี ผ่านตรวจคนเข้าเมืองที่พูดกันคนละภาษา กว่าที่จะเข้าเมืองได้...เมื่อยมือแทบแย่

โบสถ์เซนต์ปีเตอร์
โบสถ์ที่ใหญ่ที่สุดในโลก
ศูนย์กลางของศาสนาคริสต์
นิกายโรมันคาทอลิก
สร้างเริ่มครบบริเวณ
ที่ตั้งวังของเจนดิปิเตอร์

โคลอสเซียม
อัฒจันทร์ขนาดใหญ่
ถูกใช้เป็นที่ต่อสู้
ของนักสู้ (Gladiator)
ในสมัยโบราณ

12.00 น. อาหารมือแรกในต่างแดน

13.00 น. เดี่ยวรถจะมารับตอนเย็นนะครับ... ระหว่างนี้ ก็เดินเที่ยวรอบๆ เมืองนะครับ... ที่ท่องเที่ยวต่างๆ อยู่ไม่ไกลกันมากนักครับ... สามารถเดินชมได้ตามอัธยาศัยครับ...

น้ำพุเทรวิ (Trevi Fountain)
น้ำพุที่สวยงามที่สุดในกรุงโรม
เสียค่าเข้า โยนเหรียญ 1 เหรียญ
จะได้กลับมาที่นี่อีกครั้ง...
ชั้น 2 ลงมืออุจจาระ ได้กินไอศกรีม
ชั้น 3 เทรินบูจ แยกทางเดิน

17.00 น. อาหารเย็น ณ ภัตตาคารจีนที่ร่วมรายการ

19.00 น. คืนแรกในอิตาลี ...พรุ่งนี้ 6-7-8 นะครับ... แปลว่า ตื่น 6 โมง...
อาหารเช้า 7 โมง...ออกเดินทาง 8 โมงครับ...

10 เม.ย. 2547

06.00 น. กริ่งงงงงงงงง.....

08.00 น. พร้อมแล้วยังครับ...จ้ะเราออกเดินทางกันเลยนะครับ... วันนี้เรา
จะไปฟลอเรนซ์กันครับ

"ฟลอเรนซ์"
เมืองที่สวยงามและโรมานติค
ตั้งอยู่ริมตลิ่งของแม่น้ำอาร์โน
มีสะพานเวคchio เดลลีโอ
(Ponte Vecchio)
ที่ทอดข้ามแม่น้ำอาร์โน
ซึ่งเป็นสะพานเก่าแก่ที่มีชื่อเสียง

12.00 น. เจอกันอีกแล้ว... เจ้าอาหารจีนเอ๊ย... เดี่ยวเราจะแวะให้ชม
 ดูโอโมซานตา มาเรีย เดล ฟิโอเร (Duomo di Santa Maria del
 Fiore)... แต่เรามีเวลาไม่มากนักครับ... มีเวลาประมาณ
 ครึ่งชั่วโมงครับ...แล้วกับมาเจอตรงจุดนี้นะครับ

ดูโอโม ซานตา มาเรีย เดล ฟิโอเร
 (Duomo di Santa Maria del Fiore)
 รูปถ่ายที่ปรากฏอยู่ในนี้ถ่ายโดยและภาพของ
 ล้วนเป็นภาพที่เกิดจากกรรมวิธี
 ที่เรียกว่า โมเสก (Mosaic)

17.00 น. วันนี้ยังคงเป็นอาหารจีนครับ

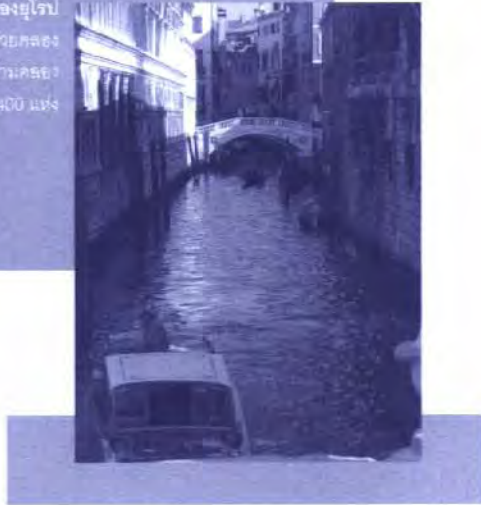
19.00 น. เดี่ยวเราเข้าที่พัก แล้วพุงนี้เจอกันครับ... พุงนี้ 6-7-8 เหมือนเดิม
 ครับ...

11 เม.ย. 2547

07.00 น. กริ่งงงงงงงง.....

09.00 น. พร้อมแล้วยังครับ...จันเราออกเดินทางกันเลยนะครับ... วันนี้เรา
 จะนั่งเรือไปเวนิสกันครับ

เวนิส เมืองโรแมนติกอีกแห่งหนึ่งของยุโรป
บนเกาะ 118 เกาะ เชื่อมกันด้วยคลอง
กว่า 100 คลอง และมีสะพานข้ามคลอง
ร่วม 400 แห่ง

- 12.00 น. เที่ยงนี้เราจะรับประทานอาหารกันที่เวนิส แต่ก็ยังเป็นอาหารจีน
นะครับ...
- 13.00 น. เราต้องเดินทางต่อแล้วครับ... จะได้เข้าที่พักก่อนมืดครับ...
บ่ายนี้เรานั่งรถกันนานหน่อยนะครับ... แต่ก็ยังไม่ใช่นานที่สุด
ของการเดินทางคราวนี้ครับ....
- 18.00 น. เย็นนี้อาหารจีนครับ
- 19.00 น. พรุ่งนี้ ...7-8-9 ครับ

12 เม.ย. 2547

- 07.00 น. กริ่งงงงงงงง.....
- 09.00 น. พร้อมแล้วยังครับ...นั่นเราออกเดินทางกันเลยนะครับ... วันนี้เรา
มีเวลาอยู่ใน Salzburg ครึ่งวันครับ

The Sound of Music

การแสดงขึ้นห้องเรียนในศตวรรษที่ 18
ใน Salzburg ประเทศออสเตรีย

...เราจะมียุคหนึ่งวันให้เดินเที่ยวใน Salzburg
แต่ตอนนี้เป็นเวลาเทศกาลอีสเตอร์ร้านค้าส่วนใหญ่จะหยุดกัน....

Salzburg เป็นเมืองเล็กๆ ที่น่าสนใจเมืองหนึ่งของประเทศออสเตรีย มีร้านค้า Shopping ที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นร้านขายของไม้ และเครื่องหอมที่ทำจากดอกไม้นานาชาติ ร้านขายอาหาร ร้านขายของพื้นถิ่น และที่พิเศษเมืองนี้ยังเป็นที่ยูรู้ง Mozart พักคนตรีชื่อดังอีกด้วย

12.00 น. อาหารจีนครับ

13.00 น. เดี่ยวบ่ายนี้...เราจะเดินทางไป *Insbruck* ครับ

16.00 น. ถึงโรงงาน *Swarovski* - คริสต์มาสราคาแพง

18.00 น. อาหารฝรั่งมือแรกในการเดินทาง

19.00 น. พุงนี้ 7-8-9 เหมือนเดิมครับ

13 เม.ย. 2547

07.00 น. กิ่งงงงงงงงง...

09.00 น. พร้อมแล้วยังครับ...งั้นเราออกเดินทางกันเลยนะครับ...
วันนี้เราเดินทางไกลครับ แต่ยังไม่ใช่วันที่เดินทางนานที่สุดครับ...
และแล้ว... เราก็ออกเดินทาง... ZZZzzzzzz...

12.00 น. เอาละครับ...ถึงแล้วครับ...ถึงเวลาอาหารกลางวันแล้วครับ...
มือนี่อาหารฝรั่งครับ...

13.00 น. ออกเดินทางต่อ...ZZZzzzzzz... ตื่นได้แล้วครับ...เราถึงเมือง
เบิร์นแล้วครับ เดี่ยวแวะลงไปถ่ายรูป 10 นาทีนะครับ แล้วกลับมา
เจอกันที่จุดนี้นะครับ...

งมี เป็นสัญลักษณ์ของเมืองนี้
พลเมืองที่นี่ใจดี
เห็นเราตั้งท่าจะข้ามถนน
ก็จอดรถไว้ข้ามแล้ว

17.00 น. เข้าที่พัก

18.00 น. อาหารฝรั่งอีกมื้อ... ยังพอมีเวลา Shopping นิดหน่อยครับ
หลังอาหารเย็น แล้วพรุ่งนี้เจอกัน 6-7-8 นะครับ...

14 เม.ย. 2547

06.00 น. กิ่งงงงงงงง...

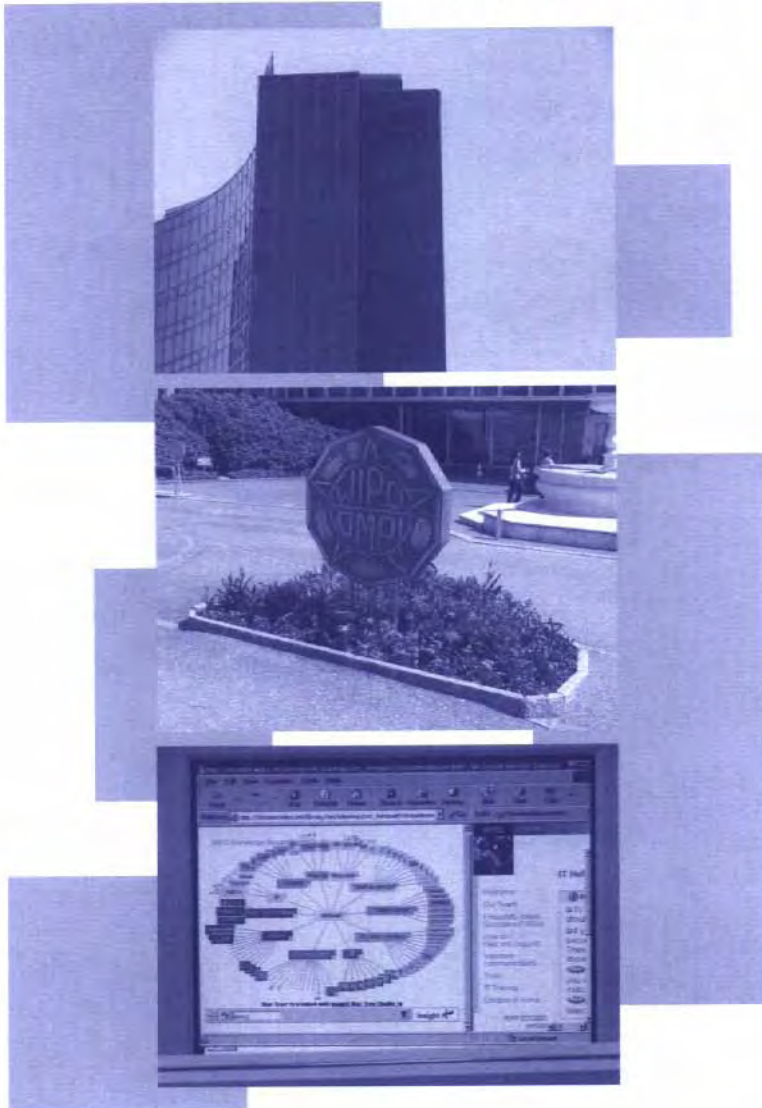
08.00 น. พร้อมแล้วยังครับ...งั้นเราออกเดินทางกันเลยนะครับ... วันนี้เรา
จะไปดูงานกัน ต้องออกเร็วหน่อย เพราะเราไม่มีแผนที่ ...คนขับ
เขาไม่รู้ทางครับ...

10.00 น. CERN – Where the web was born...

...เราคงต้องออกเดินทางต่อแล้ว เพราะเรามีนัดไว้ตอนบ่ายโมง...
...เราไม่ทานข้าวกลางวันกันไม่เป็นไรครับ แต่คนขับรถต้อง
ทานข้าว... มันเป็นกฎของที่นี่ครับ... อาหารจีนมันแหละครับ

14.00 น. WIPO – World Intellectual Property Organization

18.00 น. ได้เวลาอาหารจีนอีกแล้ว

20.00 น. แฮ่ก ถึงที่พักซะที...พุงนี้ 7-8-9 ครับ

15 เม.ย. 2547

07.00 น. กิ่งงงงงงงงง...

09.00 น. พร้อมแล้วยังครับ...งั้นเราออกเดินทางกันเลยนะครับ...

วันนี้เราขึ้นเขาทีทลิสครับ... จะได้เห็นหิมะ...

หนาวมากนะครับ... -30 องศาครับ...

ทลิส เขาที่สูงที่สุดในใจกลางของทวีป
 สลับกับหิมะได้ตลอดทั้งปี
 ขึ้นเขาด้วยลิฟต์ที่เก่าๆ ผ่านน้ำแข็ง
 อันหิมะ น้ำน้ำแข็ง ภูเขา

...วันนี้เราทานอาหารกลางวันกันบนเขาครีบ...

14.00 น. ได้เวลาเดินทางต่อ สู่มืองลูเซิร์น

Lion Monument สร้างขึ้นเพื่อเป็น
อนุสรณ์แก่วีรบุรุษชาวสวิส
ที่พลีชีพเพื่อปกป้องเมือง
ลูเซิร์นที่ได้รับมอบหมาย...
Chapel Bridge
สัญลักษณ์ ของเมืองลูเซิร์น

18.00 น. อาหารฝรั่งครับ

19.00 น. พรุ่งนี้ 7-8-9 เหมือนเดิมครับ

16 เม.ย. 2547

07.00 น. กริ่งงงงงงง...

09.00 น. พร้อมแล้วยังคงครับ...งั้นเราออกเดินทางกันเลยนะครับ...

วันนี้จะเป็นวันที่เรานั่งรถยาวนานที่สุดครับ...ZZZZzzzzzzzz...

12.00 น. อาหารจีนระหว่างทาง

ดอกไม้ สวนสาธารณะ
เกาะเมืองเก่าของ ประเทศฝรั่งเศส

13.00 น. เดินทางต่อ...ZZZZZZzzzzzzzzzz...

18.00 น. ถึงปารีส...อาหารเย็น...อาหารจีน... พรุ่งนี้ 7-8-9 ครับ...

17 เม.ย. 2547

07.00 น. กริ่งงงงงงงง...

09.00 น. พร้อมแล้วยังครับ... งั้นเราออกเดินทางกันเลยนะครับ...

Notre Dame

เสาหินที่อียิปต์
เป็นสถาปัตยกรรมนามาวิอัสโคเนต

หอไอเฟล

12.00 น. ได้เวลาอาหารกลางวัน... ได้เวลาอาหารจีน

14.00 น. ล่องเรือชมวิว

แผนที่การเดินทาง
และเครื่องมรขาย
หลายภาษา
ตลอดดงข้างทาง

18.00 น. อาหารจีนในปารีส

19.00 น. ท้องฟ้ายังสว่าง พระอาทิตย์ยังไม่ตก... Shopping ตามอัยาศัย
...พฤษภาคม 7-8-9 เหมือนเดิมครับ

18 เม.ย. 2547

07.00 น. กริ่งงง.....

09.00 น. พร้อมแล้วยังครับ...งั้นเราออกเดินทางกันเลยนะครับ...
สู่พระราชวังแวร์ซายน์

พระราชวังแวร์ซายน์(Versailles)

1 ใน 7 สิ่งมหัศจรรย์ของโลก
ที่ไม่ควรพลาด

12.00 น. อาหารฝรั่ง ท่ามกลางการรอคอยที่หนาวเหน็บ

13.00 น. เดินทางรอบป้าย...ถ่ายรูป...และ Shopping ตามอัธยาศัย
...แล้วเที่ยวเย็นเจือกันครับ...

มองมาร์ท ที่ตั้งของโบสถ์แห่งหนึ่ง
ในปารีส ซึ่งสามารถดูภาพบ้านเมือง
รอบปารีสได้

พิพิธภัณฑ์ลูฟ
ภาพในเวนิซจาก
แสดงไว้ใน
พิพิธภัณฑ์แห่งนี้

17.00 น. อาหารไทยในปารีส

19.00 น. เดี่ยวรถจะไปส่งที่โรงแรมให้ครับ หากใครอยาก Shopping ต่อ
...ก็ตามอัยาศัยครับ...พรุ่งนี้ 6-7-8 นะครับ

19 เม.ย. 2547

06.00 น. กิ่งงงงงงงงง.....

08.00 น. พร้อมแล้วยังครับ...จ้ะเราออกเดินทางกันเลยนะครับ...

10.00 น. Sun Microsystems

12.00 น. อาหารกลางวัน...ไม่แค่อาหารจีน

14.00 น. OECD - Organisation for Economic Co-operation and Development

ประตูชัยแห่งใหม่ของปารีส

18.00 น. อาหารมื้อสุดท้ายของการเดินทางเที่ยวนี้...ลาก่อน...ปารีส...
แล้วเจอกันใหม่

บทที่ 10

แล้วคุณจะรักบิวกาลอร์

โดย กุฑยิ จงสฤษดิ์

นักวิชาการ

ฝ่ายสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

“อินโฟซีสน่าจะเป็นอีกหนึ่งความภูมิใจของชาวอินเดีย เพราะเป็นบริษัทขนาดใหญ่ที่มีรายได้เป็นพันล้าน ที่มีชาวอินเดียเป็นเจ้าของ มีสาขากระจายทั่วโลก ภาพโปรสแตอร์ขนาดใหญ่ของบริษัทที่มีสาวชาวแดนการตะในชุดสำหรับเป็นตัวแทนพนักงานบริษัทให้ความรู้ศึกษปสาน ระหว่างภาพวัฒนธรรมอินเดียที่สั่งสมนับพันปี กับความเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของอินเดีย ที่ไม่แพ้ชาติใดในโลกได้เป็นอย่างดี”

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

สนามบินบังกาลอร์ เวลา 21.25 น. ของวันพฤหัสบดีที่ 8 กรกฎาคม 2547 ภาพที่เห็นสำหรับฉันในขณะนี้ เป็นภาพชาวอินเดียจำนวนนับสามสิบคน ชูป้ายบริษัทและหน่วยงานเพื่อมารับผู้โดยสารที่ลงจากเครื่องบิน เสียงทักทาย ดังระงมบริเวณจนฟังไม่ได้ศัพท์เท่าใดนัก ฉันสุดลมหายใจลึกๆ พยายามกวาดสายตามองหาป้ายคำว่า NSTDA ไม่เจอ เดินมองหาสักพัก... ความไม่คุ้นในผู้คนชาวภารตะ รู้สึกกลัวๆ กลัว ๆ ฉันเดินกลับไปชวนพี่เอ๋ (วันทนา) เพื่อนร่วมเดินทางมาช่วยมองหาอีกคน แต่ก็ไม่เห็นแม้เงาการรอคอย ครั้งแรกในอินเดียได้เริ่มต้นขึ้นแล้วในเวลาสามทุ่มกว่าๆ และยาวนานไปประมาณสี่ทุ่ม ในที่สุดก็ได้พบกับพ่อสารทีชาวอินเดียกระหืดกระหอบ มารับด้วยพาหนะรถโค้ชสีขาว ชายหนุ่มแก้มตัวว่า อยากให้พวกเรา รับกระเป๋าที่ฝากไว้ใต้เครื่องบินให้เรียบร้อย จะได้ไม่แรงกันเกินไปฮัด ซ่าา...

อรุณรุ่งที่บังกาลอร์

เช้าวันใหม่ที่สดใส ฉันตื่นมาเปิดม่านของโรงแรมแกรนด์ ไฮเทล มองไปเห็นด้านหน้าโรงแรมมีน้ำพุสวยๆ และสุดหูสุดตานั้นเป็นสีเขียว จากสนามกอล์ฟ พวกเขาพักโรงแรมขนาดกลางที่ดูน่ารักทีเดียว ภารกิจสำคัญสำหรับฉันคือ พี่เลี้ยงพาน้องๆเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์จำนวน 12 คน มาศึกษาดูงานด้านเทคโนโลยีชีวภาพ และร่วมงานแฟร์ที่เป็นความภูมิใจของชาวเมืองบังกาลอร์ ชื่องาน Bangalore Bio 2004 การเดินทางและเรื่องราวที่น่าสนใจก็ได้เริ่มต้นขึ้นแล้ว

นพชาภาค

๒๕๖๖, Bangalore Bio 2004

เมืองแห่งความหลากหลายและแตกต่าง

บังกาลอร์ เป็นเมืองหลวงรัฐทางตอนใต้ของประเทศอินเดีย คือ รัฐकर्ณาฏกะ (Karnataka) และมีชื่อเสียงเรื่องเมืองแห่งเทคโนโลยีและความทันสมัย ขณะเดียวกัน เมืองบังกาลอร์ยังได้ชื่อว่า เป็นเมืองแห่งสวน (City of Garden) อีกด้วย

พื้นที่บริเวณสวนสาธารณะ

ไม่แปลกใจเลยที่ฉันได้พบต้นไม้ใหญ่ยักษ์หลายคนรอบบริเวณข้างทางเป็นจำนวนมาก พื้นที่สีเขียวจำนวนมากที่ได้พบในเมืองนี้ทำให้รู้สึกร่มรื่น เมืองนี้ยังมีสวนสวยที่รำลือว่า สวยที่สุดในอินเดีย คือ สวนลาบาลซ์ ที่มีพื้นที่กว่าหกร้อยเอเคอร์ อากาศที่นี้ในเมืองค่อนข้างเย็นสบาย เพราะตั้งอยู่ในความสูงเหนือระดับน้ำทะเล 930 เมตร

อ้อ...เป็นสัตว์พื้นเมืองของที่นี่ ที่สามารถพบได้บ่อยครั้ง พอๆ กับที่คนไทยเห็นสุนัขตามข้างถนน หรือหน้าบ้านใครๆ ที่นี้เราพบวัวอนบรีเวณป้ายารถเมล์

หน้าร้านค้า ที่น่าตื่นเต้นและดูแปลกไปกว่าบ้านเราคือ จั๋วที่นี่ได้รับอภิสิทธิ์มากกว่า ชาวอินเดียส่วนใหญ่นับถือศาสนาฮินดูซึ่งถือว่าวัวเป็นสัตว์ของเทพเจ้า วัวบางตัวไปนอนสบายอยู่กลางถนน รถลูกทัวร์ต่างถิ่นอย่างเราต้องหลบให้กับวัวเจ้าถิ่นอย่างระมัดระวัง

การจราจรที่นี่ดูสับสนมากกว่ากรุงเทพฯบ้านเราเสียอีก เสียงแตรรถละเคล้าเสียงรถดังแทบทุกครั้งที่ รถที่นี้มักจะเขียนหลังรถว่า “Sound Good Horn” ราวกับว่าประเพณีกดแตรได้รับการยอมรับจากชาวเมืองอินเดียจริงๆ

ด้วยเวลาและสถานที่ที่จำกัด ฉันได้พยายามเรียนรู้วิถีชีวิตคนเท่าที่จะทำได้จากชีวิตคนที่พบข้างถนน ร้านค้า โรงแรม และบริษัทที่ไป จึงขอบอกว่า สิ่งที่ฉันเห็นมันเป็นเพียงภาพส่วนหนึ่งเท่านั้น

ฉันรู้สึกว่าชาวอินเดียเป็นชาติที่มีความเป็นชาตินิยมสูงชาติหนึ่งของโลกทีเดียว ประเพณีและวัฒนธรรมหลายอย่างยังฝังแน่นอยู่บนบรื้อยนับพันปี หญิงชาวอินเดียตั้งรูนสาวไปยังรูนคุณยายที่พบเห็นในร้านค้า โรงแรม บริษัท ที่ดูหรูหรา ทันสมัย ก็ยังสวมชุด紗หรือผ้าขาวไปพริ้วมา อาหารการกินที่มีเครื่องเทศ ซึ่งแสดงความเป็นชาติอินเดียก็ยังมีอยู่แทบทุกที่ที่มีการจัดเลี้ยง ทำนองเพลงที่ได้ยินที่นี้มักกลิ่นไอของคนตรีอินเดียค่อนข้างมาก

ห้องวิชาดาราศาสตร์ที่โรงเรียนอนุบาล

สิ่งที่เปลี่ยนตัวฉันให้รู้สึกชอบคนที่นี่ เพราะแทบทุกคนที่ฉันได้พบเจอนั้น ภายใต้อันผิวเข้ม แม้หน้าตาจะดูตุ๋ๆ แต่ก็มอบรอยยิ้มและมิตรไมตรีให้กับคนต่างถิ่นอย่างฉันเสมอ

เก็บตกสถานที่ที่ไปศึกษาดูงาน

เส้นทาง การพัฒนา ยารักษาโรค.....โรคของพื้ทุกขยาค

พวกเราได้ไปเยี่ยมชมบริษัทแอสตราซีนีก้า ซึ่งได้วิจัยพัฒนาและผลิตยารักษาโรควัดโรค โรคนี้ได้ชื่อว่าเป็นโรคที่พบได้มากในประเทศที่ยากจน จำนวนผู้ป่วยสัดส่วนที่เป็นชาวอินเดียมีถึงสามสิบเปอร์เซ็นต์ทีเดียว

การไปเยี่ยมชมบริษัทนี้ ทำให้รู้ว่า การผลิตยาไม่ใช่เรื่องง่ายเลย (แต่อย่างไร ก็อยากให้มีการพัฒนาในเมืองไทยเราบ้าง) ยาที่รักษาคนจน แม้จะขายกันมาก แต่ในช่วงแรก ก็ไม่มีบริษัทไหนลงทุนพัฒนายา เพราะเกรงจะไม่คุ้มทุน จึงไปผลิตยารักษาคนรวยเสียส่วนมาก

บริษัทแอสตราซีนีก้า มีการตั้งเป้าหมายชัดเจนในการดำเนินงาน เช่น ในปี 2548 จะต้องได้ยาตัวใหม่ที่สามารถพัฒนาโรคที่ดื้อยาให้สำเร็จ มิฉะนั้น จะต้องมีการปรับเปลี่ยนหรือยกเลิกไปเลย

เทคโนโลยีชีวภาพกับการสร้างอาหารให้กับโลก

อาหารเป็นปัจจัยที่สำคัญมากสำหรับผู้คน พลเมืองอินเดียมีมากกว่าพันล้านคน และมีจำนวนมากที่ยังมีฐานะยากจนและขาดแคลนอาหาร ดังนั้นการพยายามปรับปรุงพันธุ์พืช เช่น ข้าว มะเขือเทศ จึงเป็นประโยชน์อย่างยิ่งที่จะสร้างแหล่งอาหารที่สำคัญให้กับคนในประเทศ

โปสเตอร์เกี่ยวกับเกษตรกรรม

การปรับปรุงพันธุ์พืชของบริษัทเมต้าเฮลิคโดยการตัดต่อยีน และให้เกิดพันธุ์พืชที่ให้ผลผลิตมาก โตไวทันใจ และต้านทานแมลงและศัตรูพืชนักวิจัยที่นี่ได้พาคณะดูงานจากไทยไปดูต้นไม้อาหารเรือนกระจกและห้องวิจัย และเปรียบเทียบต้นไม้ที่ต้านโรค กับต้นไม้พันธุ์ดั้งเดิมที่ถูกแมลงกัดกิน

เมืองแห่งเทคโนโลยีสารสนเทศ...อินโฟซีส์

คณะดูงานได้ไปดูงานที่บริษัทอินโฟซีส์ เป็นบริษัทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใหญ่มาก และลงทุนสร้างเมืองเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นแคมปัส (ขอเน้นว่ามีพื้นที่กว้างขวางจริงๆ พวกเราต้องนั่งรถไปดูแต่ละตึกเป็นระยะๆ) ที่มีศูนย์อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงที่สามารถติดต่อกับเพื่อนร่วมงานทั่วโลก มีที่พัก สถานที่ออกกำลังกาย ห้องสมุดและค้นคว้า มีศูนย์บันเทิง (Entertainment Complex) ที่มีโรงภาพยนตร์ด้วย พวกเราดูด้วยความตื่นตาตื่นใจ

อินโฟซีส์น่าจะเป็นอีกหนึ่งความภูมิใจของชาวอินเดีย เพราะเป็นบริษัทขนาดใหญ่ที่มีรายได้เป็นพันล้านที่มีชาวอินเดียเป็นเจ้าของ มีสาขากระจายทั่วโลก ภาพโปสเตอร์ขนาดใหญ่ของบริษัทที่มีสาวชาวแดนภารตะในชุด紗หรี เป็นตัวแทนพนักงานบริษัท ให้ความรู้สึกผสมผสานระหว่างภาพวัฒนธรรมอินเดียที่สงสมนับพันปี กับความเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของอินเดียที่ไม่แพ้ชาติใดในโลกได้เป็นอย่างดี

พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ในบังกลอร์

ครั้งแรก เราแทบไม่เชื่อสายตาว่า ดึกสี่ขาเท่าๆ นั้นจะเป็นพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ (เป็นอาคารเดียวสูงประมาณสามชั้น)

นิทรรศการวิถีชีวิตของวิทยาศาสตร์
ในบังกลอร์

แต่เมื่อเราเข้าไปในพิพิธภัณฑ์ กลับรู้สึกว่ที่นี่มีความตั้งใจสานกับความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจะสื่อสารสร้างความเข้าใจกับเด็กและเยาวชนได้เป็นอย่างดี ตัวอย่างเช่น การให้เด็กทดลองทำบาร์โค้ดเอง การอธิบายเรื่องพันธุกรรม โดยการผสมรูปร่างลักษณะของพ่อ - แม่ ให้เห็นโอกาสของลักษณะรุ่นลูก และมีเจ้าหน้าที่มาทดลองสนุกๆ ให้เด็กๆ ดู

และที่สำคัญ ของเล่นวิทยาศาสตร์ของพิพิธภัณฑ์ที่นี่ เน้นให้เด็กได้เล่นเองเรียนรู้เองจริงๆ ค่ะ

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

บทที่ 11

ไอรัก “ไอริส” : มิตรภาพ และความสุข

โดย พัชรี เจริญเดช

เจ้าหน้าที่สารสนเทศ

ศูนย์บริการสารสนเทศทางเทคโนโลยี

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

“ห้องสมุดในประเทศไทยนั้น
พัฒนาไปมากกว่าห้องสมุดในประเทศฟิลิปปินส์
ห้องสมุดส่วนใหญ่ในประเทศไทย
มีออนไลน์แคตตาล็อกเพื่อการสืบค้นจากอินเทอร์เน็ต
แต่ในประเทศฟิลิปปินส์นั้น บัตรรายการยังคงเป็นสิ่งสำคัญ
และมีห้องสมุดเพียงไม่กี่แห่งเท่านั้น ที่มีการสืบค้นออนไลน์
หรือระบบห้องสมุดอัตโนมัติ”

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

โอกาสพิเศษเกิดขึ้นไม่บ่อยนัก เมื่อใดก็ตามที่คุณได้รับโอกาสพิเศษ คุณควรใช้เวลานั้นให้ดีที่สุด เพื่อเก็บไว้ในความทรงจำที่ดีและภาคภูมิใจ กับมันในทุกครั้งที่ได้ระลึกถึง เดือนกันยายน พ.ศ. 2546 ที่ผ่านมา TIAC ได้รับจดหมายทางการจากโครงการ IFLA/ALP¹ ซึ่งเป็นหนึ่งในโครงการสำคัญของสหพันธ์ระหว่างประเทศว่าด้วยสมาคมและสถาบันห้องสมุด (IFLA) ที่เปิดโอกาสให้บรรณารักษ์รุ่นใหม่เปิดโลกทัศน์ในการหาประสบการณ์จากการฝึกงานจากห้องสมุดอื่นๆ ในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน ใจความสำคัญของเนื้อความในจดหมายฉบับนั้นระบุว่าขอส่งนางสาวไอริส มาริโกลด์ โอเปอราริโอ (Miss Iris Marigold Operario) บรรณารักษ์ชาวฟิลิปปินส์ ซึ่งทำงานอยู่ที่ศูนย์วิจัยข้าวนานาชาติ ประเทศฟิลิปปินส์ ในส่วนของห้องสมุด (The International Rice Research Institute²) มาฝึกงานที่ TIAC เป็นเวลา 3 สัปดาห์ และที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 1 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 6-31 ตุลาคม พ.ศ.2546 หลังจากได้รับข่าวดีนี้ อาจารย์ประดิษฐา เรียกประชุมพนักงานเพื่อเตรียมการต้อนรับและจัดทำตารางการฝึกงานเนื่องจากบรรณารักษ์

¹ IFLA Core Activity for the Advancement of Librarianship Program (ALP) เป็นกิจกรรมหลักเพื่อความก้าวหน้าของบรรณารักษ์ หนึ่งในหลายโครงการของ IFLA ที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ซึ่งโครงการ ALP นี้เกิดขึ้นในปี ค.ศ. 1984 ในการประชุมของ IFLA ที่เมืองไนโรบี (Nairobi) ประเทศเคนยา และเป็นหัวข้อที่กล่าวถึงตลอดในช่วงปี ค.ศ.1987-1989 โครงการนี้ได้พัฒนาและมีขอบเขตชัดเจนในปี ค.ศ.1990 และ ปี ค.ศ.1991 ได้เริ่มดำเนินการอย่างเต็มตัวเป็นต้นมา ในปี ค.ศ.2004 เปลี่ยนชื่อเป็น Action for Development through Libraries Programme Core Activity และเชื่อมโยงกับยังคงเป็น ALP ดังเดิม (ดูรายละเอียดเพิ่มเติม : <http://www.ifla.org/VV1/alp.htm>)

² ศูนย์วิจัยข้าวนานาชาติ เป็นองค์นานาชาติไม่แสวงกำไร ที่ทำการวิจัยทางด้านเกษตรกรรม และเป็นศูนย์ฝึกอบรมการทางเกษตร ก่อตั้งขึ้นเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับชาวนาและผู้บริหาร โดยเจตนาผู้ที่มีรายได้น้อย เพื่อปัจจุบันและอนาคต วัตถุประสงค์หลักคือ การพัฒนาประเทศกำลังพัฒนาในการผลิตอาหารให้ได้จำนวนมาก ในพื้นที่แหล่งน้ำ และแรงงานที่จำกัด และใช้สารเคมีให้น้อยที่สุด โดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ก่อตั้งในปี ค.ศ.1960 สำหรับศูนย์วิจัยข้าวนานาชาติในประเทศฟิลิปปินส์ ซึ่งเป็นสำนักงานใหญ่ ตั้งอยู่บนพื้นที่ 252 เฮกตาร์ ในเมือง Los Banos, Laguna ห่างจากมะนิลา เมืองหลวงของฟิลิปปินส์ 60 กิโลเมตร (ดูรายละเอียดเพิ่มเติม : <http://www.iri.org/>)

ฝึกงานคนนี้จะใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารกับทุกคน พนักงานของ TIAC ทุกคนที่ได้รับมอบหมายในการฝึกงาน จึงต้องทำการบ้านโดยการเขียนแผนการฝึกงานเป็นภาษาอังกฤษ เราู้กันดีว่าภาษาอังกฤษนั้นเรียนมาก็ตั้งหลายปี เราอ่านได้ เขียนพอได้ แต่ใช้พูดกับฟังนี้ เราไม่ค่อยจะคุ้นเคยกัน เนื่องจากไม่ค่อยได้ใช้พูดคุยกับฝรั่ง (ไม่ใช่ผลไม้) กันสักเท่าไร ชาว TIAC ตกประหลาดว่า จะสื่อสารกับบรรณารักษ์ฝึกงานคนนี้ไม่ค่อยรู้เรื่อง จึงเตรียมฝึกพูดภาษาอังกฤษกันอยู่หลายสัปดาห์ก่อนที่บรรณารักษ์ฝึกงาน เธอซึ่งมีชื่อยาว เพราะมี 3 ชื่อคือ ชื่อ ชื่อกลาง และนามสกุล เราไม่ค่อยอยากเรียกชื่อยาวๆ หรือนามสกุลของเธอซึ่งจะทำให้รู้สึกเกินทาง พวกเราจึงเรียกเธอสั้นๆ ว่า "ไอริส" ไอริสจะมาอยู่ได้ขยายคา TIAC กับพวกเรานับเป็นโอกาสพิเศษที่ทุกคนตั้งใจในการต้อนรับ และตั้งตารอคอยวันที่ไอริสจะมาถึง

พวกเราได้เห็นรูปภาพของไอริสจากจดหมายซึ่งแฟกซ์มาจากฟิลิปปินส์ ภาพที่เห็นไม่ได้ชัดเจนมากเพราะเป็นภาพขาวดำ พวกเราจึงไม่อาจคาดเดาได้เลยว่าไอริสเป็นคนอย่างไร มีลักษณะแบบไหน คุณรังสิมาเพชรเม็ดใหญ่ หรือพี่ใหญ่ ได้รับหน้าที่ในการดูแลไอริส ตั้งแต่เรื่องการไปรับไอริสที่สนามบิน เรื่องที่พัก ซึ่งในสามสัปดาห์เข้าพักที่หอพักในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และการจ่ายค่าใช้จ่ายรายสัปดาห์ พี่ใหญ่ก็เป็นผู้ดูแลทั้งหมด พี่ใหญ่จึงเปรียบเสมือนคุณแม่ที่ดูแลไอริสอย่างใกล้ชิด ในระหว่างที่เธออยู่ที่นี้

วันที่ 6 ตุลาคม 2546 เป็นวันแรกที่ชาว TIAC ได้พบกับไอริส เราทุกคนตื่นตื่น และดีใจมาก ไอริสดูเป็นสาวทันสมัย น่ารักและยิ้มง่าย พวกเราทุกคนโล่งใจที่ไอริสไม่ได้ขี้อายหรือเคร่งขรึมมาก เพราะถ้าเป็นเช่นนั้น พวกเราและเธอคงจะปรับตัวเข้าหากันได้ยาก นับตั้งแต่นั้นไอริสจะอยู่ร่วมกับชาว TIAC เป็นเวลา 3 สัปดาห์ และในเย็นวันนั้น เราปิดท้ายด้วยบุฟเฟต์ที่จัดขึ้นเองสำหรับต้อนรับเธอโดยเฉพาะ

ในการฝึกงานนั้น ไอริสได้ฝึกงานหลายๆ ส่วนของ TIAC ได้แก่

1. แนะนำ TIAC อุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทย และเมทาดาทา สำหรับดิจิทัลคอลเลคชัน และนโยบายในการจัดการห้องสมุดวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดย ประดิษฐา ศิริพันธ์ ขณะนั้นรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ TIAC

2. งานสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ โดย รังสิมา เพ็ชรเม็ดใหญ่ หรือ พีใหญ่
3. งานบริการเอกสารฉบับเต็ม และการยืมระหว่างห้องสมุด โดย อติพร สุวรรณ หรือพีเอ
4. งานบริการห้องสมุด และงานวารสาร โดย พรพรรณ บุญยะทิม หรือ พีพรรณ
5. งานจัดหาและการพัฒนาทรัพยากร โดย จิรพร พิริยะพงษ์พันธ์ หรือ พีจี
6. การจัดการห้องสมุดดิจิทัล : งานสารบัญวารสาร โดย รัตนา ห้วยหงษ์ทอง หรือพีอีด และพีพรรณ
7. งานจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ของ TIAC หรือ TIAC E-Newsletter โดย พัชรี เจริญเดช หรือหญิง ซึ่งก็คือตัวนั่นเอง
8. งานฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย โดย เพ็ญศิริ วาญักกตร หรือพีตุ๊ก
9. ภาษา XML และการประยุกต์ใช้สำหรับห้องสมุด โดย ดร.ประณต บุญไชยอภิสิทธิ์
10. งานโครงสร้างสารสนเทศ เว็บไซต์ และการพัฒนาฐานข้อมูล โดย ชันธิศิริ อاهر หรือพีเอส และสิทธิพร ประภาวัต หรือพีปอนด์
11. งานบริหารและงานการเงิน โดย ประสิทธิ์ ไชยานนท์ หรือพีประสิทธิ์

อาคารอุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทย

ในระหว่างการฝึกงานนั้น ชาว TIAC ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานกับไอริส ความแตกต่างและความเหมือนของห้องสมุดที่เธอทำงานกับ TIAC นั้นมีอยู่บ้างคือ ห้องสมุดศูนย์วิจัยข้าวนานาชาติ ได้รับทุนจากศูนย์วิจัยข้าวนานาชาติ โดยไม่ขึ้นต่อรัฐบาลฟิลิปปินส์ หรือองค์กรเอกชนใดๆ เป็นองค์กรไม่แสวงกำไร ในขณะที่ห้องสมุด TIAC ได้รับงบประมาณจากการจัดสรรของรัฐบาล แต่ก็อยู่ในสังกัดขององค์กรไม่แสวงกำไรเหมือนกัน ขนาดของห้องสมุดที่ไอริสทำงานใหญ่กว่าห้องสมุด TIAC แต่ไอริสบอกว่า TIAC มีความทันสมัยเรื่องการจัดการฐานข้อมูล และมีความสามารถในการผลิตฐานข้อมูลขึ้นเองได้ และที่เธอทิ้งมากที่สุดเห็นจะเป็นการที่ TIAC เป็นห้องสมุดเชิงพาณิชย์ ที่สามารถให้บริการผู้ใช้ได้หลากหลาย และมีรายได้เข้าห้องสมุด ไอริสบอกว่าเธออยากจะนำเอาแนวคิดนี้ไปประยุกต์ใช้กับห้องสมุดของเธอบ้าง ถ้าไม่ขัดต่อนโยบาย วัตถุประสงค์ของห้องสมุด และความเป็นไปได้

ส่วนในสัปดาห์สุดท้ายนั้น ไอริสได้ฝึกงานที่สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

นอกจากการฝึกงานที่ TIAC แล้ว เรายังมีโปรแกรมให้ไอริสได้เปิดโลกทัศน์ โดยการเยี่ยมชมห้องสมุดที่น่าสนใจที่ต่างๆ ซึ่งไม่นับรวมห้องสมุด TIAC เอง และสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งได้แก่

- ห้องสมุดและศูนย์บริการข้อมูล มหาวิทยาลัยชินวัตร
- งานข้อมูลเทคโนโลยีวัสดุ ศูนย์เทคโนโลยีโลหะและวัสดุแห่งชาติ (MTEC)
- สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ห้องสมุดประชาธิปไตย สำนักพิมพ์มติชน
- ห้องสมุดเอไอที (Asian Institute of Technology Library)
- ห้องสมุดและศูนย์บริการข้อมูล สถาบันเทคโนโลยีนานาชาติสิรินธร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พิธีการแนะนำ
ห้องสมุดและศูนย์บริการข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

เยี่ยมชมห้องสมุดดิจิทัล

ห้องสมุดและศูนย์บริการข้อมูล
สถาบันเทคโนโลยีอานาชาตสิรินธร
นครราชสีมา

ไอริสบอกว่า ห้องสมุดในประเทศไทยนั้นพัฒนาไปมากกว่าห้องสมุดในประเทศฟิลิปปินส์ ห้องสมุดส่วนใหญ่ในประเทศไทย มีออนไลน์แคตตาล็อกเพื่อการสืบค้นจากอินเทอร์เน็ต แต่ในประเทศฟิลิปปินส์นั้น บัตรรายการยังคงเป็นสิ่งสำคัญ และมีห้องสมุดเพียงไม่กี่แห่งเท่านั้น ที่มีการสืบค้นออนไลน์หรือระบบห้องสมุดอัตโนมัติ จากประสบการณ์ที่ได้ไปเยี่ยมชมห้องสมุดของมหาวิทยาลัยชินวัตร ระบบสมาร์ทการ์ด RFID³ การยืมคืนด้วยตนเอง และการสื่อสารไร้สาย (Wireless communication) เป็นเทคโนโลยีระดับสูงและในฟิลิปปินส์ไม่มี

แมลงห้องสมุดและศูนย์บริการข้อมูล
ม.ชินวัตร

แม้ว่าดูเหมือนห้องสมุดหลายแห่ง ในกลุ่มห้องสมุดอุดมศึกษาของไทย นิยมใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ INNOPAC ของต่างประเทศ และเหมือนๆ กับหลายประเทศคือบรรณารักษ์ชาวไทยส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง แต่ Journal Link และฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย เป็นตัวอย่างที่ชี้ให้เห็นว่าความร่วมมือและภาคีของห้องสมุดที่สามารถทำให้เกิดโครงการและผลิตภัณฑ์ที่ดีที่ใช้คนในประเทศไทยใช้ร่วมกันได้ การแลกเปลี่ยนและร่วมมือกันเป็นความสำเร็จที่น่าชื่นชม และเป็นส่วนที่สามารถขยายผลในเรื่องต่างๆ ต่อไปในอนาคต ซึ่งช่วยให้เกิดความคุ้มค่าของทรัพยากรที่จัดหามาด้วยความยากลำบาก เธอแอบอิจฉาเล็กน้อยและหวังลึกๆ ว่าวันหนึ่งประเทศฟิลิปปินส์จะมีโครงการดี ๆ อย่างนี้ได้บ้าง

ด้วยความเป็นเจ้าของที่ดี พวกเขาวางแผนจัดทริปเพื่อพาโอรังไรส์เที่ยวชมบางส่วนของกรุงเทพฯ และจังหวัดใกล้เคียง โดยมีพี่ตุ๊ก เป็นผู้จัดการทัวร์ วันเสาร์แรกของโอรังไรส์กับทริป TIAC ในเมืองไทย เรายัดเจอกันที่อาคารโยธี (สำนักงาน สวทช.เดิม) ถนนพระรามหก เพื่อขึ้นรถตู้และเริ่มออกเดินทางไปยังวัดพระศรีรัตนศาสดาราม หรือวัดพระแก้ว คณะที่ไปในวันนั้นนำทีมโดยผู้จัดการทัวร์คือพี่ตุ๊ก และลูกทัวร์อีก 4 คน คือ คุณสุทธิวรรณ แก้วศรี หรือพี่เต็ม พี่เอส หญิง และพี่ชาติไม่ได้คือโอรัง เนื่องจากระหว่างนั้นเป็นช่วงการประชุมเอเปค จึงมีการปิดถนนบางเส้น เราจำเป็นต้องลัดเลาะและใช้เส้นทางโดยการวางแผนอย่างรัดกุม ไม่นานเราก็ไปถึงวัดพระแก้ว วัดพระแก้วเป็นพระอารามหลวง ตั้งอยู่ตรงมุมด้านตะวันออกเฉียงเหนือของพระบรมมหาราชวัง เป็นที่ประดิษฐานพระมหามณีรัตนปฏิมากร (พระแก้วมรกต) และใช้เป็นที่ประกอบพระราชพิธีทางศาสนาที่สำคัญ วันที่เรานั้น ได้มีคณะเอกอัครราชทูตประจำประเทศอินเดียเข้ามาสักการะพระแก้วมรกต พวกเขาจึงออดพาโอรังเข้าไปชมภายในโบสถ์ และความงามของพระแก้วมรกตโดยปริยาย เราจึงพาโอรังเดินชมและถ่ายรูปบริเวณโดยรอบแทน

³ RFID เป็นคำย่อมาจาก Radio Frequency Identification หรือเทคโนโลยีการระบุเฉพาะด้วยคลื่นวิทยุ RFID เริ่มพัฒนาดังแต่ปี ค.ศ.1980 เพื่อวัตถุประสงค์ในการใช้งานที่ระบบบาร์โค้ด ทำไม่ได้ RFID เป็นระบบติดตามโดยอาศัยคลื่นวิทยุในการระบุหรือค้นหาวัตถุ ซึ่งจะมีการติดการโค้ดหรือชิปไว้บนวัตถุนั้นๆ ชิปดังกล่าวจะส่งคลื่นวิทยุออกมาทำให้ทราบว่าสินค้าหรือวัตถุนั้นๆ อยู่ที่ใด และมีการเก็บข้อมูลไว้ในเครือข่ายสามารถตรวจสอบได้

เที่ยงที่วัดที่วัดพระแก้ว

หลังจากที่ชื่นชมกับสถาปัตยกรรมอันงดงามของวัดพระแก้วกันอึมอึมแล้ว พวกเราก็ขึ้นรถตู้เดินทางต่อไป โดยวิ่งผ่านไปตามถนนปิ่นเกล้านครชัยศรี มุ่งหน้าตรงไปเรื่อยๆ จนถึงบริเวณแยกพุทธมณฑลสาย 5 ก็พบเส้นทางเข้าสู่ตลาดน้ำวัดดอนหวาย เพื่อเยี่ยมชมตลาดน้ำวัดดอนหวาย ซึ่งเป็นตลาดน้ำที่ได้รับความนิยมจากคนเมืองหลายๆ คน เพราะไม่ไกลจากกรุงเทพฯ เดินทางสะดวก และมีของให้เลือกซื้อหลากหลาย เราไปรับประทานอาหารเช้าที่ร้านอาหารริมน้ำแห่งหนึ่ง เดินเลือกซื้ออาหารและขนมต่างๆ กันเรื่อยๆ ก่อนที่จะขึ้นเรือล่องชมบรรยากาศแม่น้ำท่าจีนด้วยเรือเอี่ยมจิ้น เรือล่องไปตามแม่น้ำผ่านวัดดอนหวาย วัดท่าพูด วัดไร่ขิง วัดปลา ซึ่งใช้เวลา 1 ชั่วโมง 15 นาที สนนราคา 50 บาทต่อคน บรรยากาศวันนั้นไม่ค่อยเป็นใจเท่าไร เพราะมีฝนพรำลงมาไม่ขาดสาย แต่ก็ยังดีที่ไม่ตกลงมาแรง เพราะไม่อย่างนั้น คงจะรู้สึกหนาวๆ ร้อนๆ แน่ เพราะหลายคนที่มาด้วยกันว่าน้ำไม่เป็น เมื่อการล่องเรือจบลงฝนก็หยุดตกพอดี เราเดินทางกลับกรุงเทพฯ ไปพบกันที่ร้านอาหารแห่งหนึ่งริมแม่น้ำเจ้าพระยาที่นั่นมี

พี่ประสิทธิ์ พี่ปอนด์ พี่เอและพี่ตัง รออยู่ เรายืนกันอยู่นอกชานของร้านเพื่อชมบรรยากาศริมแม่น้ำเจ้าพระยาไป ทานอาหารไป คุยกันไป แต่ดูเหมือนฝนจะไม่เป็นใจจึงต้องย้ายโต๊ะเข้าไปนั่งในร้าน แล้วเราก็มารับประทานอาหารกันต่อพร้อมกับพูดคุยกันอย่างออกรส ไอรินเธอบอกว่ายิ้มจนเมื่อยแก้มไปหมดและเธอก็มีความสุขมาก

ในระหว่างที่เธอยู่ที่นี่ พวกเราชาว TIAC ได้หาของรับประทานที่คิดว่าดีและอร่อยมาฝากไอรินไม่ได้ขาด พี่เอ และพี่ดวงมกล เกิดสมศรี หรือพี่ติ่ม เป็นผู้ที่นำขนมอร่อยๆ และอาหารรสดีมาฝากเธอ ซึ่งเธอปลื้มใจกับการต้อนรับอย่างอบอุ่นนี้ อย่างที่เรา รู้กันว่าหน้าตาชาวฟิลิปปินส์นั้นคล้ายคนไทยมากถึงมากที่สุด จึงมีหลายคนที่ได้พบเจอไอรินเป็นครั้งแรก ก็พูดภาษาไทยกับเธอ เธอต้องบอกว่า I'm not Thai ฉันไม่ใช่คนไทยตลอดเวลา เธอหัดพูดภาษาไทยเพิ่มได้อีกหลายคำในระยะเวลาแค่เพียงสัปดาห์เศษ เช่น คำว่า สวัสดีค่ะ อร่อยดี ชอบคุณค่ะ แพงไหม ไม่ใช่ ใช่ เป็นต้น ซึ่งเธอใช้คำเหล่านี้ในการซื้อของ ซื้ออาหาร และพูดคุยกับคนทั่วไปที่เธอพบปะ เธอจะพกหนังสือสอนพูดภาษาไทยเล่มเล็กติดตัวตลอดเวลา ทำให้พัฒนาการการพูดภาษาไทยของเธอก้าวไปได้ไว

สุดสัปดาห์ที่สอง ฉันพาไอรินไปพักที่อพาร์ทเมนท์ที่ฉันพักอาศัยอยู่เพื่อพาเธอชมคำคืนในกรุงเทพฯ ฉันพาไอรินนั่งรถหลายประเภท ตั้งแต่รถบีเอสปรับอากาศ 2 ชั้น ซึ่งเป็นรถรับ-ส่งพนักงาน เธอบอกว่าที่ฟิลิปปินส์ไม่มีรถ 2 ชั้นแบบนี้ เธอเคยเห็นบ้างตามหน้าหนังสือและไม่เคยได้นั่งที่ไหนมาก่อน คราวนี้จึงเป็นครั้งแรกที่เธอได้นั่ง ซึ่งเธอตื่นเต้นมาก เมื่อลงจากรถรับ-ส่ง ฉันพาเธอไปนั่งรถสองแถว เธอเรียกว่าทริก (truck) และถามฉันอีกหลายครั้งว่าภาษาไทยเรียกว่าอย่างไร ฉันจึงสอนเธอว่า “สองแถว” เธอพยายามออกเสียงคำว่าสองแถวอยู่นานและสามารถพูดได้จนใกล้เคียงฉันทั้งกับความพยายามของเธอมาก เมื่อฉันพา ไอรินมาถึงที่ห้องพัก ฉันเก็บของและไอรินก็วางกระเป๋าเสื้อผ้าของเธอไว้ที่ห้องเราเตรียมที่จะออกไปท่องเที่ยวที่นั่น ฉันพาเธอนั่งรถตุ๊ก ตุ๊ก หรือที่คนทั่วไปเรียกกันว่า กะบือ หรือซูบารุ ซึ่งจะแตกต่างไปจากรถตุ๊ก ตุ๊ก เพราะมีล้อแต่ รถตุ๊ก ตุ๊ก ของแท้และซึ่งระเบิดเกิดเหิง ที่มักจะอยู่ใจกลางกรุงเทพฯ จะมีสามล้อ ฉันพาเธอนั่งไปลง

ที่ตลาดบางเขน จากนั้นต่อรถเมล์ปรับอากาศยูโรสี่สีส้มไปลงที่จตุจักร เพื่อขึ้นรถไฟฟ้าไปลงที่อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ และต่อรถเมล์ปรับอากาศสีครีมน้ำเงินไปลงที่สวนจุมไนท์บาร์ซาร์ เราเดินดูร้านรวงต่างๆ ฉันซื้อลูกชิ้นปลาทอดมาทานกับเธอระหว่างที่เราเดินดูของไปเรื่อยๆ ไอริสบอกว่าของที่นี่ถูกมาก และเธอชอบที่ได้ต่อรองราคา เธอสนใจเสื้อผ้าวัยรุ่น แต่สิ่งที่เธอชอบที่สุดก็คือกระเป๋าเธอเห็นร้านกระเป๋าเป็นไม่ได้ ต้องหยุดดูทุกร้านไป เธอบอกว่าถ้าเธอได้ไปเดินซื้อของที่ไหนแล้วไม่มีของติดไม้ติดมือกลับบ้านเธอจะไม่มีความสุข และนอนไม่หลับ โชคดีที่คืนนั้นสิ่งที่เธอได้กลับมาคือกระเป๋าสีสันสดใสที่ราคาไม่แพงแต่สวยเก๋ 2 ใบ ไม่เช่นนั้นเธอคงจะนอนไม่หลับเป็นแน่ เรากลับมาถึงอพาร์ทเมนท์ในเวลาเกือบเที่ยงคืน ถือว่าเป็นวันที่มาราธอนของการเดินทาง และการนั่งรถหลายประเภทในวันเดียว ซึ่งเธอบอกว่าคุ้มค่ามาก ในคำคืนนั้นเราทั้งคู่กลับไปอย่างเหนื่อยอ่อน และเช้าวันรุ่งขึ้นมีทริปที่จะไปเมืองโบราณกันต่อ

ไอริสห้องคำคืน
ที่สวนจุม ไนท์ บาร์ซาร์

จุดนัดพบสำหรับเช้าวันนี้คือที่อาคาร สวทช.เดิม ซึ่งในครั้งนี้ได้พาไอริส ขึ้นมอเตอร์ไซค์รับจ้างด้วย เธอบอกว่าสนุกมาก ไม่มีบริการแบบนี้ที่ฟิลิปปินส์เลย ที่จุดนัดพบเรามีเพื่อนร่วมทางหลายคนได้แก่ พีตัก พีจี พีปอนด์ พีทิพย์ เพื่อนพีจีจาก ITAP น้องโรส นักศึกษาฝึกงานจากมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่มาฝึกงานกับ TIAC และฉัน เรายุ่งหน้าไปยังจังหวัดสมุทรปราการระหว่างที่ลงทางด่วนบางนา เราแวะรับพี่เอสเพื่อนร่วมทางอีกคนไปด้วยกัน ที่แรกที่แวะชมคือพิพิธภัณฑ์ช้างเอราวัณ แต่เนื่องจากค่าเข้าชมต่อคนนั้นราคาค่อนข้างสูงและงบประมาณมีจำกัด เราจึงได้แต่ชมความงาม และถ่ายรูปกันอยู่ภายนอก

(จากรายไปชวา) น้องโรส พีทิพย์ พีจี พีปอนด์ และไอริส
ร่วมถ่ายรูปกันที่พิพิธภัณฑ์ช้างเอราวัณ

จากนั้นออกเดินทางต่อไปที่ฟาร์มจระเข้ คูสัตว์ต่างๆ นานาชนิด และสัตว์ที่ไอริสประทับใจมากที่สุดคือช้าง ไอริสบอกว่าเธออยากนั่งช้างมาก ถ้ามีโอกาสได้นั่งก็จะดีมากๆทีเดียว ฉันจึงตัดสินใจนั่งช้างกับเธอ 1 รอบ เป็นการนั่งช้างครั้งแรกของฉันเหมือนกัน ฉันเองก็ตื่นเต้นมาก ความเข้าใจดีเห็นว่าฉันกับไอริสชอบการนั่งช้างมากจึงแถมให้อีก 1 รอบ เราลงจากหลังช้างและให้อาหารช้างร่วมกันก่อนที่จะจากไปที่สุดท้ายคือเมืองโบราณ

จีนและไอริสที่ได้นั่งช้างร่วมกัน
ที่ฟาร์มจระเข้สมุทรปราการ

องกริกซ์เฮส (ซ้าย) อองกริกซ์บ็อนส์ (ขวา)
กับเจ้าหญิงไอริส

ที่เมืองโบราณเราได้ชมความงามและถ่ายรูปร่วมกัน แวะรับประทานอาหารที่ร้านอาหารตามสั่งในบริเวณตลาดน้ำ จากนั้นก็เดินกลับมาชมตลาดบกซื้อขนมเบื้อง ซึ่งเธอพยายามจะออกเสียงแต่ก็ยากมากสำหรับเธอ เธอพยายามพูดหลายครั้ง คำที่เปล่งออกมาจะไม่เหมือนสักทีเดียว เธอออกเสียงว่า "kanombeang" ซึ่งจริงๆ แล้วควรจะเป็น baung มากกว่า

beeang ฉันชอบความพยายามของไอริสมาก แม้สำเนียงที่พูดจะออกได้ไม่เหมือนคนไทยก็ตาม เราไปรับประทานอาหารเย็นที่ร้านหมูกระทะริมถนน สุขุมวิทซึ่งที่นั่นมีที่อีตารออยู่ ไอริสบอกว่าเธอไม่เคยเห็นร้านอาหารแบบนี้มาก่อน และไม่รู้จะทานอย่างไร เธอจึงทานได้น้อย แต่เธอก็สนุกมากที่ได้ปั้งๆ ย่างๆ กับพวกเรา เป็นวันที่สนุกและคุ้มค่ามากสำหรับฉัน และทุกคนในทริปรวมทั้งไอริสด้วย

สัปดาห์สุดท้ายหลังจากที่ไอริสฝึกงานที่สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เสร็จเรียบร้อยแล้ว มีการนำเสนอถึงสิ่งที่เธอได้รับจากการมาฝึกงานในครั้งนี้ เธอสารภาพให้พวกเราฟังว่าแรกเริ่มเดิมทีที่เธอได้รับข่าวว่าเธอได้รับทุนจาก IFLA/ALP ให้มาฝึกงานที่ประเทศไทยนั้น เธอองงมากและสงสัยว่าทำไมต้องเป็นประเทศไทย ทำไมถึงไม่เป็นประเทศในกลุ่มตะวันออกไกล เธอพยายามหาข้อมูล และสืบถามจากเพื่อนที่เคยมาเยี่ยมชม TIAC เพื่อนๆ ของเธอบอกว่ามาที่นี่ไม่มีผิดหวัง ตอบรับทุนไปเกิดแล้วเธอจะรับรู้ได้ด้วยตนเองว่าเป็นอย่างไร ในที่สุดเธอก็ตอบตกลงรับทุนและมาฝึกงานจนถึงวันนี้ ซึ่งเธอได้มานำเสนอถึงสิ่งที่เธอได้รับจากการฝึกงานและการพักอยู่ในเมืองไทยเป็นระยะเวลา 1 เดือน เธอแนะนำห้องสมุดที่เธอทำงานอยู่ รวมทั้งศูนย์วิจัยฯ ซึ่งห้องสมุดเธอสั่งกักอยู่ และสรุปเนื้อหาของภารกิจงาน ปิดท้ายด้วยสิ่งที่เธอค้นพบและคำขอบคุณ

สิ่งที่เธอสังเกตและค้นพบระหว่างที่อยู่ประเทศไทยเป็นเวลา 1 เดือนนั้นคือ

1. ยานพาหนะของเมืองไทยนั้นมีหลากหลายให้เลือกใช้บริการตั้งแต่ รถไฟฟ้า รถตู้ รถแท็กซี่ รถตุ๊ก ตุ๊กสามล้อ รถซูบารุ รถสามล้อ รถสองแถว รถเมล์ธรรมดา รถเมล์แบบมีแอร์คอนดิชั่น รถมอเตอร์ไซค์รับจ้าง รถรางแบบมีล้อ ซึ่งวิ่งให้บริการในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วิทยาเขตรังสิต ฯลฯ
2. ชาวต่างชาติที่พยายามหัดพูดภาษาไทยจะทำให้คนไทยประทับใจและพร้อมที่จะช่วยเหลือ
3. การไปห้างฟิวเจอร์พาร์คจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์นั้นจะต้องไม่ขึ้นรถตู้ที่เขียนว่า โทลเวย์ เพราะจะพาไปอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ แทนที่จะไปฟิวเจอร์พาร์ค

4. คนไทยส่วนใหญ่ มีมารยาท เป็นมิตร และเป็นชนชาติที่ยิ้มมากที่สุด
ในโลก ดังที่ว่าสยามเมืองยิ้มนี้แหละใช่เลย

5. คนไทยรักการกิน ไปที่ไหนอยู่ที่ไหนก็ต้องมีของกิน ถือได้ว่าการกิน
เป็นงานอดิเรกที่ทุกคนชื่นชอบอย่างหนึ่งเลยก็ว่าได้

เธอปิดท้ายสไลด์ของการนำเสนอด้วยคำพูดภาษาไทยซึ่งเธอเรียนมา
จากพี่ๆ บรรณารักษ์สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เธอพูด
อย่างซ้าๆ ซัดๆ ว่า

“ดิฉันรู้สึกซาบซึ้ง และขอขอบคุณทุกท่านมากๆ ที่ดูแลให้ความช่วยเหลือ
และความอบอุ่น ตลอดเวลาที่อยู่ในเมืองไทย ถ้ามีโอกาสได้เดินทางไปต่างประเทศ
อีก จะนึกถึงประเทศไทยเป็นแห่งแรก ขอคุณค่ะ”

แม้จะเป็นวันสุดท้ายของเธอที่จะได้มีงานและอยู่กับเรา แต่ไม่ใช่
วันสุดท้ายของมิตรภาพที่เรามีให้กัน จากที่เคยเป็นคนแปลกหน้า
ก็ได้เปลี่ยนเป็นคนรู้จักกัน ฉันท้ายินและได้ฟังที่เธอนำเสนอตลอดจนจบ
และรู้สึกดีใจที่พวกเราชาว TIAC ทุกคน รวมทั้งเหล่าพี่ๆ บรรณารักษ์
จากสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์บรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่
ของห้องสมุดที่พวกเราได้ไปเยี่ยมชม ได้ทำหน้าที่ของเจ้าบ้านอย่างเต็มที่
ผลที่ออกมานั้นเป็นความประทับใจที่มีค่ามากกว่าคำขอบคุณใดๆ เป็นไอรัก
มิตรภาพและความสุขที่เกิดขึ้น ในช่วงที่ไอริสได้อยู่กับพวกเราชาว TIAC
เพราะโอกาสพิเศษเกิดขึ้นไม่บ่อยนัก เมื่อใดก็ตามที่คุณได้รับโอกาสพิเศษ
คุณควรใช้ช่วงเวลานั้นให้ดีที่สุด เพื่อเก็บไว้ในความทรงจำที่ดี และภาคภูมิใจ
กับมันในทุกครั้งที่ได้ระลึกถึง...

หนังสือที่บอกเล่าเรื่องราวจากการประชุม สัมมนา เยี่ยมชมดูงาน จากผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ศูนย์บริการสารสนเทศทางเทคโนโลยี (TIAC) รวมทั้งนักเขียนรับเชิญพิปาก (กา) เยี่ยมอีกหลายท่าน บอกเล่าเรื่องราว หลากหลายรสชาติ หลากหลายสถานที่ หลากหลายอารมณ์ อาทิ

- ประชุมสุดยอดผู้นำเมกาดากา โดย อ.ประดิษฐา ศิริพันธ์ ผู้นำเมกาดากา และผู้นำ TIAC ที่เดินทางข้ามน้ำ ข้ามทะเลจากแคนเบอร์รา สู่วอชิงตันดีซี โดเทียว ฟลอเรนซ์ และเมกาดากาในไทย
- เปิดโลกส่องหล้า พาชมห้องสมุดเพื่อนบ้านของไทย นำทีมโดย คุณยุพิน-จันทร์เจริญสิน พานกระจอกแถว 63 ซีวิต เคิร์ฟ่าเยี่ยมชม ดูงานด้านห้องสมุด และเข้าร่วมการประชุม CONSAL และมีของแถมเป็นห้องสมุดประชาชน แห่งเมืองมะริกัน
- เรื่องเล่าจากการประชุม CONSAL ครั้งที่ 11 และครั้งที่ 12
- จาก Online Information Conference ที่ลอนดอน ถึง IFLA ที่เบอร์ลิน
- ทรรษาพาเพลิน ยุโรป
- และนานาชาติสารสนเทศอีกมากมาย

ศูนย์บริการสารสนเทศทางเทคโนโลยี

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

111 อุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทย

ถนนพหลโยธิน ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 12120

โทร : 0-2564-7000 ต่อ 1239 โทรสาร : 0-2564-7060

<http://www.tiac.or.th>